RISOK

Regionální
inovační strategie
Olomouckého kraje

Regionální inovační strategie (RIS) Olomouckého kraje

na období 2027–2031

ICOK | Inovační centrum Olomouckého kraje
Projednáno a odsouhlaseno Krajskou radou pro inovace Olomouckého kraje
Schváleno Zastupitelstvem Olomouckého kraje dne 21. 9. 2026
Zpracováno v rámci projektu Smart Akcelerátor Olomouckého kraje III
reg. číslo CZ.02.01.02/00/22_009/0004295
realizovaného v rámci Operačního programu Jan Amos Komenský

Spolufinancováno Evropskou unií

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Obsah

1. Zkratky 7
2. Úvod 11
3. Analytická část 13
3.1 Sociálně-ekonomické ukazatele a profil kraje 14
3.1.1 Postavení kraje 14
3.1.2 Demografický vývoj 14
3.1.3 Hrubý domácí produkt 15
3.1.4 Hrubá přidaná hodnota 16
3.1.5 Trh práce a zaměstnanost 21
3.1.6 Ekonomické subjekty – podnikatelské prostředí Olomouckého kraje 25
3.2 Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání 28
3.2.1 Podnikový výzkum a vývoj (BERD) 28
3.2.2 Inovativní podniky 31
3.2.3 Inovační aktivita podniků 32
3.2.4 Náklady na inovace a tržby za inovované produkty 36
3.2.5 Startupový ekosystém a rizikový kapitál 38
3.2.6 SWOT analýza pro oblast Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání v Olomouckém kraji 41
3.3 Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace 42
3.3.1 Výdaje na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji 42
3.3.2 Pracovníci ve výzkumu a vývoji 43
3.3.3 Patentová aktivita 43
3.3.4 Spin-off firmy: vývoj a stav 44
3.3.5 SWOT analýza pro oblast Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace 44
3.4 Rozvoj lidského potenciálu 45
3.4.1 Demografický vývoj 45
3.4.2 Vzdělanostní struktura 46
3.4.3 STEM vzdělávání 47
3.4.4 SWOT analýza pro oblast Rozvoj lidského potenciálu v Olomouckém kraji 50
3.5 Přehled strategických dokumentů relevantních pro RIS Olomouckého kraje 51
4. Domény specializace 60
4.1. Life Sciences & Health 62
4.2. Zemědělství pro 21. století 65
4.3. Optika a jemná mechanika, optoelektronika 68
4.4. Čerpací a vodohospodářská technika 72
4.5. Pokročilé materiály a technologie 73
4.6. Kulturní a kreativní průmysly 76
5. SWOT analýza inovačního ekosystému Olomouckého kraje 79

6. Návrhová část 83
6.1 Vize 84
6.2 RIS mise 84
6.2.1 Digitální transformace 85
6.2.2 Udržitelnost 85
6.3 Klíčové oblasti změn 85
6.3.1 Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání 88
6.3.2 Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace 90
6.3.3 Rozvoj lidského potenciálu 93
7. Implementace 96
7.1 Proces implementace 97
7.2 Metodika implementace a aktualizace RIS OK 99
7.3 Finanční rámec implementace RIS OK 100
7.4 Mezikrajská spolupráce 100
7.5 Mezinárodní spolupráce 101
Seznam zdrojů: 103

Seznam tabulek

Tabulka 1: Sociálně-ekonomické ukazatele kraje 14
Tabulka 2: HDP (podíl Olomouckého kraje na průměru ČR) 15
Tabulka 3: HPH (podíl Olomouckého kraje na průměru ČR) 16
Tabulka 4: HPH na zaměstnance v Olomouckém kraji a ČR 18
Tabulka 5: HPH – mezikrajské srovnání 18
Tabulka 6: HPH dle sektorů 20
Tabulka 7: Podíl nezaměstnaných osob podle okresů OK 22
Tabulka 8: Průměrná mzda (Kč/měsíc) - mezikrajské srovnání 23
Tabulka 9: Meziroční změny průměrné mzdy a mediánu – OK a ČR 24
Tabulka 10: Kategorie subjektů v Olomouckém kraji (vývoj) 25
Tabulka 11: Registrované subjekty (mezikrajské srovnání) 26
Tabulka 12: Brownfieldy v Olomouckém kraji 27
Tabulka 13: Podnikové výdaje na VaV (BERD) - mezikrajské srovnání 29
Tabulka 14: Srovnání BERD/GERD/VaV 31
Tabulka 15: Inovativní podniky v Olomouckém kraji (vývoj) 31
Tabulka 16: Typy inovací v podnicích (mezikrajské srovnání) 33
Tabulka 17: Typy inovací (Olomoucký kraj) 35
Tabulka 18: Struktura nákladů na inovace – OK a ČR 37
Tabulka 19: Zdroje veřejné podpory inovačních aktivit 38
Tabulka 20: Investice do startupů 40
Tabulka 21: Investice (mezikrajské srovnání) 41
Tabulka 22: SWOT analýza: Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání v OK 41
Tabulka 23: Výdaje na VaV v Olomouckém kraji – vývoj 42
Tabulka 24: SWOT analýza: Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace v OK 44
Tabulka 25: Demografický vývoj (Olomoucký kraj) 45
Tabulka 26: Migrační ukazatele (Olomoucký kraj) 46
Tabulka 27: STEM obory v Olomouckém kraji 48
Tabulka 28: STEM obory (mezikrajské srovnání) 50
Tabulka 29: SWOT analýza: Rozvoj lidského potenciálu v OK 50
Tabulka 30: Strategické dokumenty relevantní pro RIS Olomouckého kraje 51
Tabulka 31: Scénář budoucího vývoje domény Life Sciences & Health 64
Tabulka 32: Roadmapa rozvoje domény Life Sciences & Health 65
Tabulka 33: Scénář budoucího vývoje domény Zemědělství pro 21. století 67
Tabulka 34: Roadmapa rozvoje domény Zemědělství pro 21. století 68
Tabulka 35: Scénář budoucího vývoje domény Optika a jemná mechanika, optoelektronika 70
Tabulka 36: Roadmapa rozvoje domény Optika a jemná mechanika, optoelektronika 71
Tabulka 37: Scénář budoucího vývoje domény Pokročilé materiály a technologie 75
Tabulka 38: Roadmapa rozvoje domény Pokročilé materiály a technologie 76
Tabulka 39: Souhrnná SWOT analýza inovačního prostředí Olomouckého kraje 82
Tabulka 40: Přehledová tabulka klíčových oblastí změn, strategických a specifických cílů 86

Seznam obrázků

Obrázek 1: Průniky strategických dokumentů relevantních pro RIS Olomouckého kraje 59
Obrázek 2: SWOT analýza (základní schéma) 80

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj HDP Olomouckého kraje 2018–2024 15
Graf 2: Vývoj HPH Olomouckého kraje 2018–2024 (mld. Kč) 17
Graf 3: Vývoj HPH na zaměstnance: OK a ČR 2018–2024 17
Graf 4: HPH na zaměstnance – mezikrajské srovnání 19
Graf 5: Sektorová struktura HPH – OK vs. ČR, 2024 (%) 19
Graf 6: Podíl nezaměstnaných osob podle okresů OK (%) 21
Graf 7: Průměrná mzda a medián mezd – kraje ČR, 2024 (Kč/měsíc) 23
Graf 8: Podnikové výdaje na VaV (BERD) – Olomoucký kraj (vývoj) 28
Graf 9: Intenzita BERD/HDP (mezikrajské srovnání) 30
Graf 10: Podíl inovujících podniků (mezikrajské srovnání) - 2020 - 2022 (%) 33
Graf 11: Typy inovací v podnicích (mezikrajské srovnání) 35
Graf 12: Struktura nákladů na inovace (Olomoucký kraj) 36
Graf 13: Veřejná podpora inovačních aktivit – Olomoucký kraj a ČR 38
Graf 14: Výdaje na VaV v Olomouckém kraji dle sektorů (vývoj) 42
Graf 15: Pracovníci ve VaV v Olomouckém kraji dle sektorů (vývoj) 43
Graf 16: Patentové přihlášky u ÚPV ČR – Olomoucký kraj 43
Graf 17: Studenti STEM oborů dle místa bydliště a sídla školy (Olomoucký kraj) 48
Graf 18: STEM obory – bilance v rámci Olomouckého kraje 48

1 Zkratky

1. Zkratky

Zkratka	Význam
AI	Artificial Intelligence (umělá inteligence)
BERD	Business Enterprise Expenditure on R&D (vnitřní výdaje podnikatelského sektoru na výzkum a vývoj)
BERD/HDP	poměr výdajů podnikatelského sektoru na VaV k hrubému domácímu produktu
CIS	Community Innovation Survey (Šetření o inovačních aktivitách podniků)
CREA	klastr CREA Hydro&Energy
CRH	Centrum regionu Haná pro biotechnologický a zemědělský výzkum
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností (česká verze NACE)
CŽV	celoživotní vzdělávání
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DIH	Digital Innovation Hub (digitální inovační hub)
DPČ	Dohoda o pracovní činnosti
DPP	Dohoda o provedení práce
EDP	Entrepreneurial Discovery Process (proces podnikatelského objevování)
EIS	European Innovation Scoreboard
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
EUR	euro (měna)
FF UP	Filozofická fakulta (Univerzity Palackého v Olomouci)
FNOL	Fakultní nemocnice Olomouc
FTE	Full Time Equivalent (přepočtený počet pracovníků na plný úvazek)
GERD	Gross Domestic Expenditure on R&D (celkové výdaje na výzkum a vývoj)
GERD/HDP	poměr celkových výdajů na VaV k hrubému domácímu produktu
GSEI	Global Startup Ecosystem Index (StartupBlink)
GUF	Globálně úspěšná firma (= firma s obratem více než 500 milionů korun, významná mezinárodní přítomnost = export v řádu desítek procent)
HDP	hrubý domácí produkt
HPH	hrubá přidaná hodnota
HPH/ZAM	hrubá přidaná hodnota na zaměstnance (produktivita práce)
CHV	Centrum hydraulického výzkumu spol. s r.o.
ICOK	Inovační centrum Olomouckého kraje
ICT	Information and Communication Technologies (informační a komunikační technologie)
ITI	Integrovaná územní investice

Zkratka	Význam
KCPP	Krajské centrum podpory podnikavosti
Kč	koruna česká
KKP	kulturní a kreativní průmysly
KRI / KRI OK	Krajská rada pro inovace Olomouckého kraje
MK ČR	Ministerstvo kultury České republiky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MSP	malé a střední podniky
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
MVŠO	Moravská vysoká škola Olomouc
MZ ČR	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
NCA	Národní klastrová asociace
NPI	Národní pedagogický institut České republiky
NRIS3	Národní RIS3 strategie (Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR)
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek (Nomenclature des unités territoriales statistiques)
OK	Olomoucký kraj
OK/ČR	poměr hodnoty za Olomoucký kraj k hodnotě za ČR
OLIVIE	Strategický rámec OLIVIE (iniciativa Olomouckého kraje – region zdravého života)
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PdF UP	Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
PoC	Proof of Concept (ověření koncepce)
PřF UP	Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci
R&D	Research and Development (výzkum a vývoj)
RCPTM	Regionální centrum pokročilých technologií a materiálů
RES	Registr ekonomických subjektů
RIS OK	Regionální inovační strategie Olomouckého kraje
RIS3	Research and Innovation Strategy for Smart Specialisation (Výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci)
RIV	Rejstřík informací o výsledcích (databáze výsledků VaVaI)
SME	Small and Medium-sized Enterprises (malé a střední podniky)
SOHZ	služba obecného hospodářského zájmu
STEM	Science, Technology, Engineering, Mathematics (přírodní vědy, technika, inženýrství, matematika)
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (silné stránky, slabé stránky, příležitosti, hrozby)
TAČR	Technologická agentura České republiky

Zkratka	Význam
TC	Technologické centrum
TOP	nejlepší pořadí (např. TOP 10, TOP 20) v žebříčcích
TRL	Technology Readiness Level (úroveň technologické připravenosti)
ÚMTM	Ústav molekulární a translační medicíny (UP)
UP	Univerzita Palackého v Olomouci
ÚPV	Úřad průmyslového vlastnictví ČR
VaV	výzkum a vývoj
VaVaI	výzkum, vývoj a inovace
VC	Venture Capital (rizikový kapitál)
VŠ	vysoká škola
VŠB-TUO	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
VŠLG	Vysoká škola logistiky o.p.s. (Přerov)
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
VTP UP	Vědeckotechnický park Univerzity Palackého v Olomouci
ZAM	zaměstnanci / zaměstnanost (dle regionálních účtů ČSÚ, dle pracovišť)
ZŠ	základní škola

2 Úvod

2. Úvod

Regionální inovační strategie Olomouckého kraje představuje pátou generaci regionálních inovačních strategií, které jsou klíčovým dokumentem pro udržitelný rozvoj a posilování konkurenceschopnosti Olomouckého kraje v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Oproti předchozí generaci[1] dochází k obměně zažitého pojmosloví RIS3 na RIS. Na první pohled kosmetická změna, která ale zajišťuje strategii nadčasovost a odolnost vůči vnějším změnám. Strategie se vrací k původnímu pojmosloví z dob první generace a dokument tak již pracuje se zjednodušeným názvem Regionální inovační strategie (RIS) Olomouckého kraje.

Oproti svým předchůdcům je strategie rovněž časově ohraničená, a to na období 2027–2031. Neznamená to, že by se tím strategie stávala rigidnější. S ohledem na obtížně predikovatelný vývoj ve společnosti a v kontextu rychlých geopolitických změn je strategie dostatečně flexibilní a otevřená k úpravám a doplněním. Časový rámec poskytuje výhodu ve smyslu nastavení a vyhodnocování cílů. Dokážeme tak v pětiletém horizontu sledovat a měřit, kam se inovační ekosystém Olomouckého kraje posunul, a to i ve srovnání s ostatními regiony, ať již v Česku nebo v Evropě.

Úskalím obecně regionálních inovačních strategií je nejistota ohledně kapacit a zdrojů pro jejich implementaci, a to jednak na straně dedikovaného týmu RIS, ale i klíčových hráčů v ekosystému. Úspěch strategie totiž závisí na ochotě a aktivitě celé řady aktérů a nestojí na jediném nositeli. Do značné míry je závislý na míře sdílení společné vize konkurenceschopného, spolupracujícího a odolného regionu a míře prioritizace, kterou tématu rozvoje inovačního prostředí věnují jeho klíčoví aktéři, ať již na straně veřejných subjektů, byznysu nebo akademické sféry.

Regionální inovační strategie Olomouckého kraje páté generace stojí na třech základních pilířích – otevřeném a atraktivním prostředí pro inovativní podnikání, výzkumu, vývoji a transferu a rozvoji lidského potenciálu. Nově se ve své vizi a misích opírá o témata odolnosti a digitální a zelené transformace, která jdou spolu s doménami specializace napříč cíli strategie a která reagují na trendy ve společnosti a umožňují větší fokus strategie právě na tato klíčová témata pro rozvoj regionu.

Výsledkem téměř ročního procesu aktualizace je živý dokument inspirující se v evropských i národních strategiích, čerpající z hloubkových analýz i nejrůznějších zájmů klíčových aktérů v ekosystému, ale dostatečně sebevědomý na to, aby v tom celém procesu neztratil fokus a priority na několik vybraných a ohraničených klíčových témat. Nadčasová strategie ukazující směr a nastavující konkrétní cíle k naplnění vize Olomouckého kraje jako odolného, mezinárodně konkurenceschopného znalostního regionu, který staví svůj rozvoj na talentovaných a kompetentních lidech, inovujících firmách, výzkumné excelenci, otevřené inovační infrastruktuře a spolupracujícím inovačním ekosystému.

[1] Regionální inovační strategie Olomouckého kraje je aktualizací RIS3 strategie Olomouckého kraje schválené Zastupitelstvem Olomouckého kraje 26. 9. 2022. Dokument je zároveň podkladem pro přílohy Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky 2021–2027 (Národní RIS3 strategie).

3 Analytická část

3. Analytická část[2]

3.1 Sociálně-ekonomické ukazatele a profil kraje

3.1.1 Postavení kraje

Olomoucký kraj se rozkládá ve střední části Moravy a zasahuje i do její severní části. Z hlediska územně-správního tvoří spolu se Zlínským krajem region soudržnosti Střední Morava (NUTS 2). Kraj se člení na pět okresů – Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk. Na jeho území bylo vymezeno 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (ORP) a 20 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Olomoucký kraj na severu hraničí s Polskou republikou, na východě sousedí s Moravskoslezským krajem, na jihu se Zlínským a Jihomoravským krajem a na západě s krajem Pardubickým.

Z ekonomického hlediska je Olomoucký kraj oblastí průmyslovou s rozvinutými službami. Ekonomika okresů Olomouc, Přerov a Prostějov je stabilnější a dostatečně rozmanitá, zatímco okres Jeseník a severní část okresu Šumperk patří k ekonomicky slabším regionům. Deset z třinácti obcí s rozšířenou působností je zařazeno do kategorie hospodářsky a sociálně ohrožených území (HSOÚ).

Tabulka 1: Sociálně-ekonomické ukazatele kraje

Ukazatel	Olomoucký kraj	ČR (průměr / podíl)
Rozloha (km²)	5 272	78 868
Počet obyvatel (k 31. 12. 2024)	631 500	10 875 293
Podíl na ČR (%)	5,8 %	–
Hustota obyvatelstva (os./km²)	119,8	138,3
Podíl městského obyvatelstva (%)	56,1 %	68,6 %
Průměrný věk obyvatel (roky)	43,8	43,1
Počet obcí / z toho měst	402 / 31	–

3.1.2 Demografický vývoj

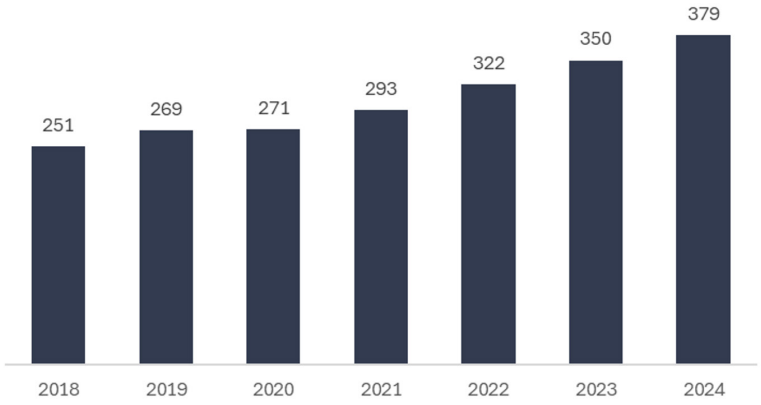
K 31. 12. 2024 měl Olomoucký kraj celkem 631 500 obyvatel. Rok 2024 byl charakteristický přirozeným úbytkem – narodilo se 4 943 dětí, zatímco zemřelo 6 967 osob. Kraj vykazuje nízký podíl dětí ve věku 0–14 let (15,2 %) a rostoucí podíl obyvatel starších 65 let (22,0 %), čímž průměrný věk narůstá (43,8 let). Tento demografický trend představuje výzvu pro trh práce a udržitelnost sociálního systému. Zároveň je Olomoucký kraj regionem s relativně mladou vědeckou komunitou – díky Univerzitě Palackého přicházejí do Olomouce tisíce studentů ročně. Na osmi fakultách UP se vzdělávalo v roce 2024 celkem 22 800 studentů.

[2] Obsah této části zahrnuje výstupy z analýzy aktuálního stavu inovačního prostředí Olomouckého kraje. Analytická část reflektuje stav poznání a datovou základnu dostupnou k 1. čtvrtletí 2026, které představuje referenční období pro zpracování analýzy. Později publikované nebo aktualizované údaje nebyly do analýzy zapracovávány, aby byla zachována srovnatelnost a konzistence výstupů.

3.1.3 Hrubý domácí produkt

Na tvorbě HDP ČR se Olomoucký kraj v roce 2024 podílel 4,7 %, přičemž HDP kraj dosáhl 378 753 mil. Kč. V přepočtu na 1 obyvatele dosahoval kraj 599 812 Kč, což odpovídá 81,0 % republikového průměru (740 195 Kč). Kraj opakovaně zůstává v dolní části žebříčku krajů z hlediska ekonomické výkonnosti, přesto, že meziročně HDP roste.

Graf 1: Vývoj HDP Olomouckého kraje 2018–2024 (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Graf č. 1 zachycuje vývoj HDP Olomouckého kraje za sedmileté období 2018–2024. Z grafu je zřejmý prakticky nepřerušený růstový trend – jedinou výjimkou byl rok 2020, kdy globální pandemie způsobila mírné zpomalení (HDP vzrostl pouze o 1,0 % oproti 7,2 % v roce předcházejícím). V letech 2022–2024 pak kraj zaznamenal výraznou akceleraci: absolutní HDP vzrostl z 322,5 mld. Kč (2022) na 378,8 mld. Kč (2024), tedy o 17,4 % za pouhé dva roky. Tento nárůst byl z části tažen inflačními tlaky – část nominálního růstu proto neodráží reálné zvýšení produkce, nýbrž cenovou hladinu.

Přesnější analytický obraz přináší níže uvedená tabulka, která doplňuje trend patrný z grafu výše o tři klíčové ukazatele. Podíl Olomouckého kraje na průměru ČR (měřený HDP na obyvatele) se pohybuje v pásmu 80,8–81,0 % a prakticky stagnuje – kraj sice roste v absolutních číslech, ale tempem srovnatelným s celostátním průměrem, takže jeho relativní pozice se nemění. Tento poznatek je pro RIS OK zásadní: samotný hospodářský růst nestačí ke konvergenci – bez strukturálních změn (posun k vyšší přidané hodnotě, inovace, diverzifikace do znalostně intenzivních odvětví) kraj zůstane trvale v dolní třetině krajského žebříčku. Podíl výdajů na VaV na HDP (1,6–1,8 %) naznačuje, že investiční intenzita do výzkumu a vývoje se pohybuje na slibné úrovni.

Tabulka 2: HDP (podíl Olomouckého kraje na průměru ČR), (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Ukazatel	Olomoucký	ČR (průměr	ČR (průměr
HDP celkem (mil. Kč)	322 491	350 248	378 753
HDP na 1 obyvatele (Kč)	511 015	554 173	599 812
HDP na ob. – % průměru ČR	80,8 %	80,9 %	81,0 %
Podíl výdajů VaV na HDP (%)	1,8 %	1,6 %	1,7 %

3.1.4 Hrubá přidaná hodnota

Hrubá přidaná hodnota (HPH) je v rámci RIS používána jako klíčový kontextový indikátor ekonomické výkonnosti, protože na rozdíl od HDP lépe odráží reálnou tvorbu hodnoty v jednotlivých sektorech. HPH Olomouckého kraje kontinuálně roste – z 226,2 mld. Kč (2018) na 345,7 mld. Kč (2024), nominální nárůst o +52,9 % za šest let. Rok 2020 přinesl přes pandemii COVID-19 v Olomouckém kraji mírný meziroční nárůst +1,8 % (ČR celkově zaznamenala pokles −0,3 %), rok 2022 přinesl akceleraci na +10,2 % meziročně (z 266,8 na 293,6 mld. Kč) a rok 2023 pak opět +9,5 %. V roce 2024 tempo zpomalilo na +7,5 %. Podíl Olomouckého kraje na celkové HPH ČR dosáhl v roce 2024 hodnoty 4,7 % – historicky nejvyšší hodnoty.

345 735	**1 316**	**+4,9 pp**
HPH OK 2024 (mil. Kč) 4,70 % celkové HPH ČR nárůst +53 % od 2018	**HPH/ZAM OK 2024 (tis. Kč)** 83,5 % průměru ČR 10. místo z 14	**Zlepšení rel. pozice 2018 › 2024** z 78,6 % na 83,5 % průměru ČR

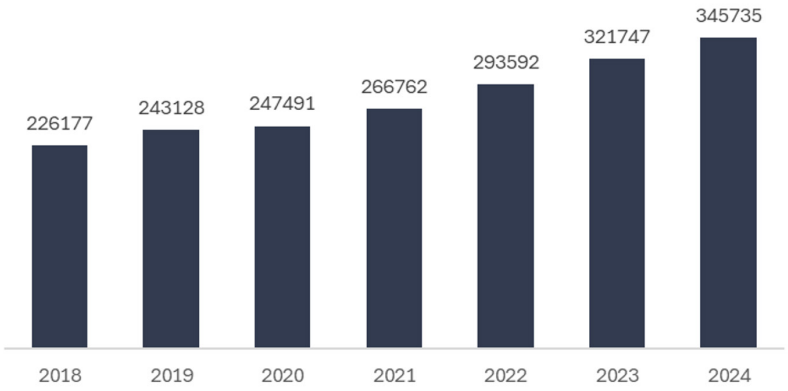
Vývoj absolutní hodnoty HPH Olomouckého kraje

Podíl Olomouckého kraje na HPH ČR se pohyboval v rozmezí 4,56–4,70 %. Rok 2024 dosáhl historicky nejvyšší hodnoty 4,70 %, kdy Olomoucký kraj meziročně rostl výrazně rychleji než ČR celkově. Stabilita podílu kolem 4,6 % napříč sedmi lety svědčí o tom, že Olomoucký kraj drží proporcionální tempo s celostátním průměrem, přičemž v obdobích externích šoků (2020) mírně nadprůměrně.

Tabulka 3: HPH (podíl Olomouckého kraje na průměru ČR), (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Rok	**HPH OK** (mil. Kč)	**HPH ČR** (mil. Kč)	**Podíl OK/ČR** (%)	**Meziroční změna OK** (%)	**Meziroční změna ČR** (%)
2018	226 177	4 941 127	4,58 %	–	–
2019	243 128	5 330 260	4,56 %	+7,5 %	+7,9 %
2020	247 491	5 315 366	4,66 %	+1,8 %	−0,3 %
2021	266 762	5 749 003	4,64 %	+7,8 %	+8,1 %
2022	293 592	6 418 123	4,57 %	+10,2 %	+11,6 %
2023	321 747	7 036 354	4,57 %	+9,5 %	+9,6 %
2024	345 735	7 355 682	4,70 %	+7,5 %	+4,5 %
Nárůst 2018 › 2024	**+119 558 mil. Kč**	**+2 414 555 mil. Kč**	**+0,12 pp**	**+52,9 %**	**+48,9 %**

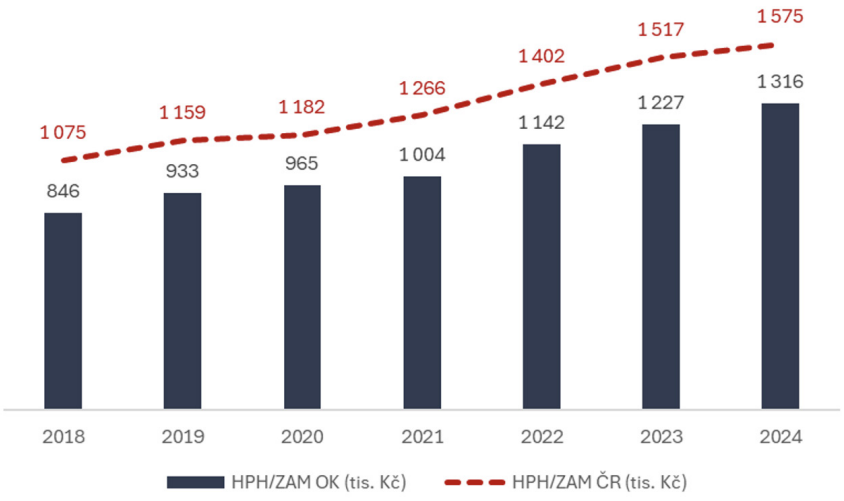
Graf 2: Vývoj HPH Olomouckého kraje 2018–2024 (mld. Kč), (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Vývoj HPH Olomouckého kraje na zaměstnance a podíl na ČR

Produktivita práce v Olomouckém kraji, měřená jako HPH na zaměstnance, vzrostla v období 2018–2024 z 846 tis. Kč na 1 316 tis. Kč. Jde tedy o nominální nárůst o 470 tis. Kč (+55,6 %), který mírně předčil tempo celostátního průměru (+46,5 %, z 1 075 na 1 575 tis. Kč). Výsledkem je zlepšení relativní pozice OK vůči průměru ČR o 4,9procentního bodu – z 78,6 % v roce 2018 na 83,5 % v roce 2024, přičemž rok 2024 je historicky nejlepší hodnotou v celé sledované řadě. Vývoj přitom nebyl lineární: rok 2020 přinesl přechodné zlepšení relativní pozice na 81,6 % (OK prokázal vyšší odolnost vůči pandemickému šoku než průměr ČR, když počet zaměstnanců klesl o necelých 4 000 osob, zatímco celostátní pokles přesáhl 100 000 zaměstnanců), rok 2021 pak zhoršení na 79,3 % v důsledku intenzivnějšího celostátního oživení. Pozoruhodným rysem vývoje je stabilita počtu zaměstnanců v OK – ten se po celé období pohyboval v pásmu 256–268 tis. osob a v roce 2024 dosáhl prakticky stejné hodnoty jako v roce 2018 (262 761 vs. 267 416 osob, pokles o necelých 2 %). Celý nárůst produktivity práce v kraji je tedy tažen výhradně růstem hrubé přidané hodnoty, nikoli změnami v zaměstnanosti – HPH Olomouckého kraje vzrostla o 52,9 % při prakticky nulovém přírůstku pracovních míst, což je z hlediska ekonomické efektivity pozitivní signál, avšak zároveň naznačuje, že strukturální rezerva pro další konvergenci k průměru ČR (zbývající mezera 259 tis. Kč na zaměstnance) bude vyžadovat především posun do odvětví s vyšší přidanou hodnotou, nikoliv prosté rozšiřování zaměstnanosti.

Graf 3: Vývoj HPH na zaměstnance: OK a ČR 2018–2024 (Zdroj: ČSÚ)

Tabulka 4: HPH na zaměstnance v Olomouckém kraji a ČR

Rok	HPH OK (mil. Kč)	ZAM OK (os.)	ZAM ČR (os.)	HPH/ZAM OK (tis. Kč)	HPH/ZAM ČR (tis. Kč)	OK jako % ČR
2018	226 177	267 416	4 594 355	846	1 075	78,6 %
2019	243 128	260 524	4 598 007	933	1 159	80,5 %
2020	247 491	256 486	4 496 349	965	1 182	81,6 %
2021	266 762	265 830	4 541 045	1 004	1 266	79,3 %
2022	293 592	257 155	4 577 739	1 142	1 402	81,4 %
2023	321 747	262 234	4 639 855	1 227	1 517	80,9 %
2024	345 735	262 761	4 668 940	1 316	1 575	83,5 %
Změna 2018 › 2024	**+119 558**	**−4 655**	**+74 585**	**+470 tis. Kč**	**+500 tis. Kč**	**4,9 pp**

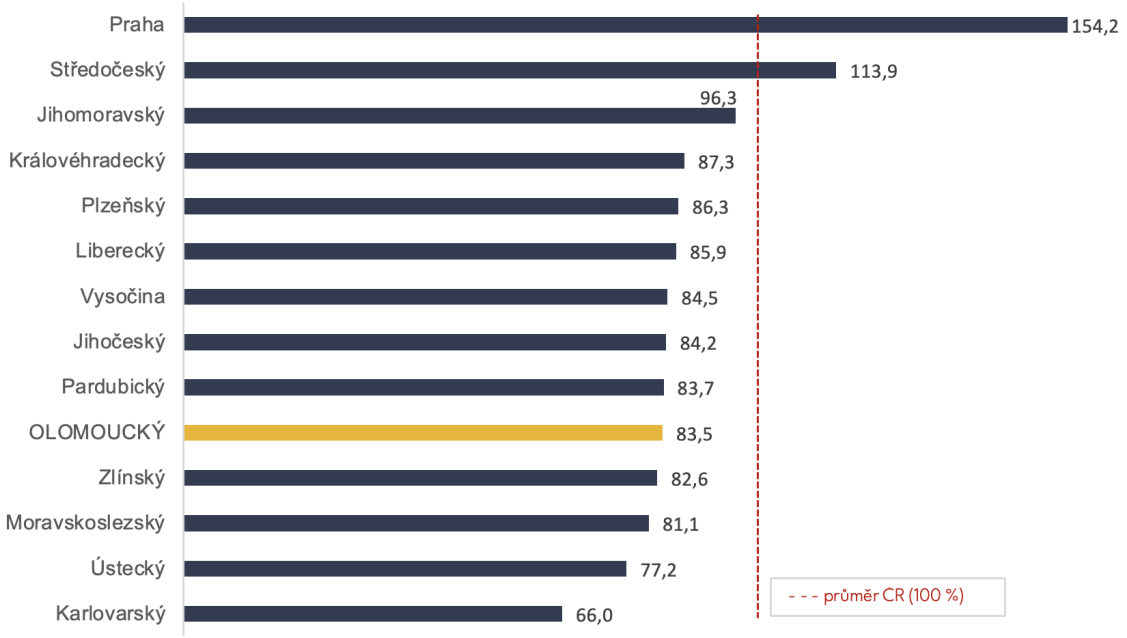
Mezikrajské srovnání HPH

V roce 2024 zaujímá Olomoucký kraj 10. místo z 14 krajů s HPH/ZAM 1 316 tis. Kč (83,5 % průměru ČR). Nad průměrem ČR stojí Praha (154,2 %) a Středočeský kraj (113,9 %), blízko průměru je Jihomoravský kraj (96,3 %). V dolní části žebříčku jsou Ústecký (77,2 %) a Karlovarský kraj (66,0 %).

Tabulka 5: HPH – mezikrajské srovnání

Kraj	HPH 2024	ZAM OK (os.)	ZAM ČR (os.)	HPH/ZAM OK (tis. Kč)
Praha	1 985 663	817 249	2 430	154,2
Středočeský	910 765	507 714	1 794	113,9
Jihomoravský	799 375	527 118	1 517	96,3
Královéhradecký	324 850	236 128	1 376	87,3
Plzeňský	355 712	261 581	1 360	86,3
Liberecký	231 062	170 745	1 353	85,9
Vysočina	291 800	219 317	1 330	84,5
Jihočeský	356 015	268 445	1 326	84,2
Pardubický	301 463	228 503	1 319	83,7
Olomoucký	345 735	262 761	1 316	83,5
Zlínský	322 616	247 784	1 302	82,6
Moravskoslezský	628 248	491 554	1 278	81,1
Ústecký	378 979	311 406	1 217	77,2
Karlovarský	123 399	118 635	1 040	66,0
Průměr	**7 355 682**	**4 668 940**	**1 575**	**100,0**

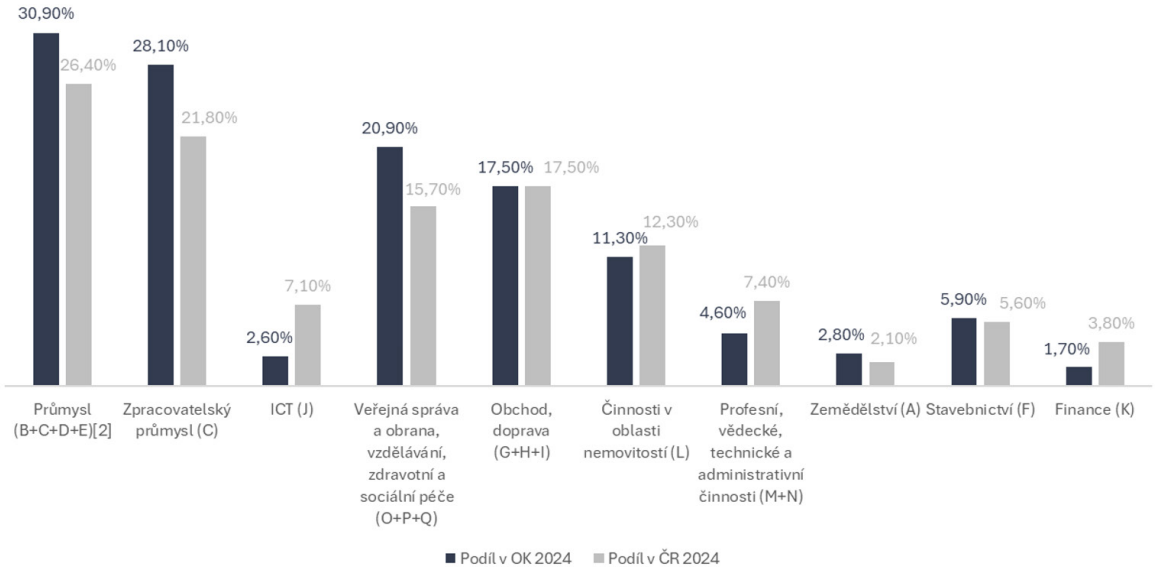
Graf 4: HPH na zaměstnance – mezikrajské srovnání

Struktura HPH Olomouckého kraje dle odvětví

Sektorová analýza HPH odhaluje strukturální specifika ekonomiky Olomouckého kraje ve srovnání s průměrem ČR. Olomoucký kraj se z pohledu HPH vyznačuje nadprůměrnou koncentrací zpracovatelského průmyslu (28,1 % HPH vs. 21,8 % ČR, +6,3 pp) a veřejné správy/zdravotnictví (20,9 % vs. 15,7 % ČR, +5,2 pp). Kriticky podprůměrné jsou ICT (2,6 % vs. 7,1 % ČR, −4,5 pp) a profesní/vědecké činnosti (4,6 % vs. 7,4 % ČR, −2,8 pp). Tato dvě odvětví jsou globálně klíčovými nositeli produktivity práce a znalostní ekonomiky.

Graf 5: Sektorová struktura HPH – OK vs. ČR, 2024 (%) (Zdroj: ČSÚ)

Tabulka 6: HPH dle sektorů

Sektor (NACE)[3]	HPH OK 2024	Podíl 2024	Podíl ČR 2024
HPH celkem (mil. Kč)	345 735	100,0 %	100,0 %
Průmysl (B+C+D+E)[4]	106 671	30,9 %	26,4 %
Zpracovatelský průmysl (C)	97 110	28,1 %	21,8 %
ICT (J)	9 147	2,6 %	7,1 %
Veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče (O+P+Q)	72 305	20,9 %	15,7 %
Obchod, doprava (G+H+I)	60 529	17,5 %	17,5 %
Činnosti v oblasti nemovitostí (L)	39 082	11,3 %	12,3 %
Profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti (M+N)	15 884	4,6 %	7,4 %
Zemědělství (A)	9 610	2,8 %	2,1 %
Stavebnictví (F)	20 310	5,9 %	5,6 %
Finance (K)	5 835	1,7 %	3,8 %

Hrubá přidaná hodnota po sektorech

Analýza HPH na zaměstnance po sektorech odhaluje, kde leží jádro produktivní mezery Olomouckého kraje vůči průměru ČR.[5] Celková produktivita Olomouckého kraje (83,5 % ČR) je výslednicí výrazně rozdílných sektorových pozic:

- Nižší úroveň inovační výkonnosti Olomouckého kraje: ICT (63 % ČR průměru – nejslabší sektor v kraji) a Finanční a pojišťovací činnosti (68 % ČR) a Profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti (68 % ČR) - tři sektory klíčové pro znalostní ekonomiku.
- Průměrná nebo nadprůměrná inovační výkonnost Olomouckého kraje: Zpracovatelský průmysl (96 % ČR), Veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče (96 % ČR), Stavebnictví (91 % ČR).
- Specifický případ: Činnosti v oblasti nemovitostí (105 % ČR) – jediný sektor, kde Olomoucký kraj překonává průměr ČR, avšak jde o sektor bez přímého vztahu k inovacím a RIS Olomouckého kraje.

[3] Jde o soustavu CZ-NACE platnou v době sběru dat, tj. v roce 2024.

[4] Zpracovatelský průmysl (C) je záměrně uveden dvakrát — jako součást agregátu a samostatně — a jde o standardní způsob prezentace v statistikách ČSÚ. Řádek „Průmysl (B+C+D+E)“ = 106 671 mil. Kč je agregát čtyř sekcí NACE:

- B — Těžba a dobývání nerostných surovin
- C — Zpracovatelský průmysl
- D — Dodávání elektřiny, plynu, páry a klimatizovaného vzduchu
- E — Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi

Řádek „Zpracovatelský průmysl (C)“ = 97 110 mil. Kč ukazuje, že C tvoří přibližně 91 % celého průmyslového bloku (97 110 / 106 671). Sekce B, D a E dohromady tvoří zbývajících 9 % (cca 9 561 mil. Kč).

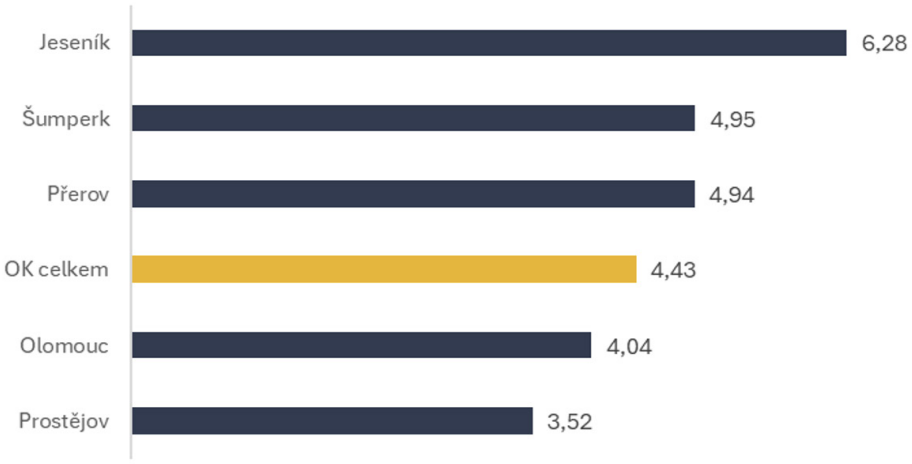
[5] Hodnoty produktivity po sektorech (% průměru ČR) vyjadřují HPH na zaměstnance v daném sektoru a jsou odlišným ukazatelem od podílů HPH v Tabulce 6, která zobrazuje strukturu ekonomiky (jak velký je který sektor), nikoli jeho produktivitu (jak efektivně v něm zaměstnanci tvoří hodnotu). Vypočteno z dat ČSÚ REG_HPH_NACE a REG_ZAMCI_NACE.

Klíčový závěr – produktivita práce a HPH
Strukturální zaostávání produktivity práce v Olomouckém kraje (83,5 % průměru ČR) je přímým důsledkem nadměrné průmyslové koncentrace (zaměřené zejména na zpracovatelský průmysl) a menší rozvinutosti znalostně intenzivních sektorů – zejména ICT (2,6 % HPH vs. 7,1 % ČR) a profesních/vědeckých činností (4,6 % vs. 7,4 % ČR). Zvyšování produktivity práce prostřednictvím inovací, automatizace a přesunu do znalostně intenzivních odvětví je hlavní výzvou pro Olomoucký kraj. 2030.

3.1.5 Trh práce a zaměstnanost

Olomoucký kraj měl v roce 2024 celkem 301,7 tis. ekonomicky aktivních obyvatel, z nichž bylo zaměstnáno 291,9 tis. osob. Obecná míra nezaměstnanosti dosáhla 3,2 %, podíl nezaměstnaných osob dle MPSV k 31. 12. 2024 byl 4,43 %. Evidováno bylo 18 587 uchazečů o zaměstnání a 7 262 volných pracovních míst. Průměrná hrubá měsíční mzda v roce 2024 dosáhla 40 977 Kč. Strukturálně dominuje zpracovatelský průmysl (70,7 tis. zaměstnanců).[6]

Graf 6: Podíl nezaměstnaných osob podle okresů OK (%), (Zdroj: MPSV; ČSÚ, 2025)

[6] Hodnota 291,9 tis. zaměstnaných osob (VŠPS, dle bydliště, vč. OSVČ) se liší od hodnoty zaměstnaných osob použité v kapitole 3.1.4 pro výpočet produktivity práce (regionální účty ČSÚ, dle pracovišť, bez OSVČ). Oba údaje jsou správné, měří odlišné koncepty zaměstnanosti.

Tabulka 7: Podíl nezaměstnaných osob podle okresů OK (Zdroj: MPSV; ČSÚ, 2025)

Okres	Podíl nez. (%)[7]	Uchazeči o zaměstnání
OK celkem	4,43	18 587
Jeseník	6,28	1 547
Olomouc	4,04	6 376
Prostějov	3,52	2 572
Přerov	4,94	4 234
Šumperk	4,95	3 858

Průměrná mzda[8]

Průměrná hrubá měsíční mzda v Olomouckém kraji vzrostla z 30 073 Kč (2018) na 43 652 Kč (2024) – nominální nárůst o 13 579 Kč (+45,2 %) za šest let. Průměr ČR vzrostl ze 33 684 Kč na 48 936 Kč (+45,3 %). Tempa růstu jsou prakticky totožná, absolutní mezera se tak nominálně nezužuje – rozdíl zůstává stabilně kolem 5 000–5 300 Kč ve prospěch celostátního průměru.

Medián mezd v Olomouckém kraji vzrostl ze 27 253 Kč (2018) na 39 313 Kč (2024) – nárůst o 12 060 Kč (+44,3 %). Medián ČR vzrostl z 29 184 Kč na 41 742 Kč (+43,0 %). Olomoucký kraj tedy v mediánu mírně dohání průměr ČR (+1,3 pp), což naznačuje, že střed mzdové distribuce v Olomouckém kraji roste nepatrně rychleji než v ČR.[9]

43 652 Kč
Průměrná mzda OK 2024
89,2 % průměru ČR | 13. místo z 14 krajů

39 313 Kč
Medián mezd OK 2024
94,2 % mediánu ČR | bližší průměru ČR než mzda

Mezikrajské srovnání průměrné mzdy

V mezikrajském srovnání průměrné hrubé měsíční mzdy za rok 2024 zaujímá Olomoucký kraj 13. místo z 14 krajů s hodnotou 43 652 Kč. Pouze Karlovarský kraj (41 597 Kč) má nižší průměrnou mzdu. Nad průměrem

[7] Podíl nezaměstnaných osob = podíl evidovaných uchazečů o zaměstnání na ÚP na celkovém počtu obyvatel ve věku 15–64 let; zdroj: MPSV.

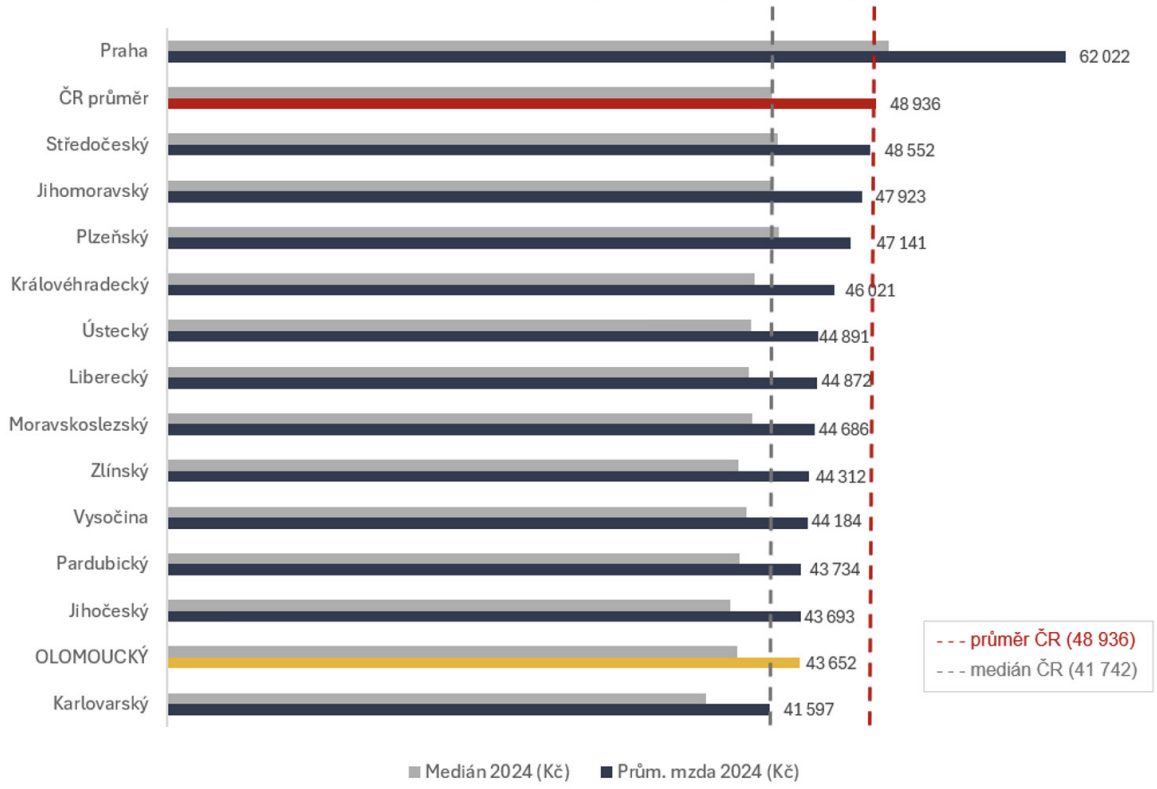
[8] Analýza mzdového vývoje rozlišuje dva klíčové ukazatele, které zachycují odlišné aspekty mzdové distribuce. Průměrná hrubá měsíční mzda je aritmetický průměr hrubých mezd všech zaměstnanců — je citlivá na extrémní hodnoty a vysoké mzdy ji mohou táhnout nahoru. Medián mezd je hodnota, pod níž i nad níž leží přesně polovina zaměstnanců — je méně ovlivnitelná vůči extrémům a lépe odráží „typickou“ mzdu v regionu. Ve všech krajích ČR je medián nižší než průměr — část zaměstnanců s velmi vysokými mzdami zvyšuje průměr nad medián.

[9] Strukturální mzdová statistika zahrnuje zaměstnance v pracovním poměru v podnicích s 10 a více zaměstnanci. Nepokrývá tedy OSVČ, zaměstnance malých podniků a pracovníky DPP/DPČ. Reálné mzdy ve sledované řadě jsou ovlivněny inflací — nominální nárůsty 2022–2024 proto neodpovídají reálnému zvýšení kupní síly.

ČR (48 936 Kč) stojí pouze Praha (62 022 Kč) a těsně pod ním Středočeský kraj (48 552 Kč) a Jihomoravský kraj (47 923 Kč). Olomoucký kraj je za průměrem ČR o 5 284 Kč.

V mediánu mezd je situace příznivější: Olomoucký kraj (39 313 Kč) dosahuje 94,2 % mediánu ČR (41 742 Kč). Pořadí krajů dle mediánu se liší od pořadí dle průměru – krajům s vyšší mzdovou nerovností (Praha, Jihomoravský) „rostou" průměry více než mediány.

Graf 7: Průměrná mzda a medián mezd – kraje ČR, 2024 (Kč/měsíc), (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Tabulka 8: Průměrná mzda (Kč/měsíc) - mezikrajské srovnání

Kraj	Prům. mzda 2024 (Kč)	% prům. ČR	Medián 2024 (Kč)	% mediánu ČR	Medián / průměr (%)[10]
Praha	62 022	126,7 %	49 775	119,2 %	80,3 %
Středočeský	48 552	99,2 %	42 100	100,9 %	86,7 %
Jihomoravský	47 923	97,9 %	41 650	99,8 %	86,9 %
Plzeňský	47 141	96,3 %	42 249	101,2 %	89,6 %
Královéhradecký	46 021	94,0 %	40 518	97,1 %	88,0 %
Moravskoslezský	44 686	91,3 %	40 342	96,7 %	90,3 %
Liberecký	44 872	91,7 %	40 156	96,2 %	89,5 %

[10] Medián/průměr: čím vyšší hodnota, tím symetričtější mzdová distribuce v kraji (méně extrémních vysokých mezd).

Kraj	Prům. mzda 2024 (Kč)	% prům. ČR	Medián 2024 (Kč)	% mediánu ČR	Medián / průměr (%)[10]
Ústecký	44 891	91,7 %	40 303	96,6 %	89,8 %
Zlínský	44 312	90,6 %	39 434	94,5 %	89,0 %
Vysočina	44 184	90,3 %	39 986	95,8 %	90,5 %
Pardubický	43 734	89,4 %	39 524	94,7 %	90,4 %
Jihočeský	43 693	89,3 %	38 853	93,1 %	88,9 %
Olomoucký	43 652	89,2 %	39 313	94,2 %	90,1 %
Karlovarský	41 597	85,0 %	37 217	89,2 %	89,5 %
ČR průměr	**48 936**	**100,0 %**	**41 742**	**100,0 %**	**85,3 %**

Olomoucký kraj dosahuje jednoho z nejvyšších poměrů medián/průměr mezi kraji: 90,1 % (Praha: 80,3 %, ČR: 85,3 %). To znamená, že mzdová distribuce v Olomouckém kraji je relativně vyrovnaná – majoritní část zaměstnanců pobírá mzdy blízké průměru. Z hlediska sociální soudržnosti je to pozitivní signál. Z hlediska ekonomické výkonnosti je to však indikátor nízké přítomnosti znalostně náročných odvětví s vyššími příjmy (ICT, finance, management), tzn. přesně těch sektorů, na jejichž rozvoj RIS Olomouckého kraje cílí.

Tabulka 9: Meziroční změny průměrné mzdy a mediánu – OK a ČR (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Rok	Prům. mzda OK (mil. Kč)	Prům. mzda ČR (mil. Kč)	OK % ČR	Medián OK (Kč)	Medián ČR (Kč)	OK medián % ČR
2018	30 073	33 684	89,3 %	27 253	29 184	93,4 %
2019	32 695	36 380	89,9 %	29 491	31 449	93,8 %
2020	35 049	38 628	90,7 %	31 571	33 195	95,1 %
2021	37 074	40 777	90,9 %	33 135	35 169	94,2 %
2022	39 079	43 413	90,0 %	35 107	37 418	93,8 %
2023	41 084	45 927	89,5 %	37 143	39 518	93,99 %
2024	43 652	48 936	89,2 %	39 313	41 742	94,2 %
Nárůst 2018 › 2024	**+13 579 Kč**	**+15 252 Kč**	**−0,1 pp**	**+12 060 Kč**	**+12 558 Kč**	**+0,8 pp**

Olomoucký kraj je mzdově podprůměrný kraj (13. místo z 14) – tato pozice je strukturálně podmíněna dominancí zpracovatelského průmyslu a veřejného sektoru s nižšími mzdovými hladinami, při absenci ICT a profesních služeb. Relativní mzdová pozice (89–91 % průměru ČR) je stabilní přes celé sledované období. Medián mezd Olomouckého kraje dosahuje 94 % mediánu ČR – kraj není mzdově nejchudší, ale distribuce mezd postrádá horní pásmo (manažeři, IT specialisté, vědci v soukromém sektoru). Mzdová statistika

[10] Medián/průměr: čím vyšší hodnota, tím symetričtější mzdová distribuce v kraji (méně extrémních vysokých mezd).

potvrzuje strategické zaměření RIS OK: rozvoj ICT sektoru, znalostně intenzivního podnikání a transferu technologií jsou přímými nástroji pro zvýšení mzdové hladiny v kraji.

3.1.6 Ekonomické subjekty – podnikatelské prostředí Olomouckého kraje

V registru ekonomických subjektů bylo koncem roku 2024 zaregistrováno 135 024 podniků. Počet registrovaných ekonomických subjektů v Olomouckém kraji vzrostl z 111 205 (2000) na maximum 147 495 (2022) – nárůst o 36 290 subjektů (+32,6 % za 22 let). V roce 2023 nastal zdánlivý propad na 134 345 subjektů (−13 150, −8,9 %). Tento pokles NENÍ výsledkem reálného zániku podniků, nýbrž metodické revize Registru ekonomických subjektů, při níž ČSÚ odstranil subjekty, které prokazatelně přestaly být ekonomicky aktivní. Jedná se o očistu dat, nikoli o hospodářskou změnu. V roce 2024 počet mírně vzrostl na 135 024 (+679, +0,5 %), což odpovídá stabilizaci podnikatelského prostředí.

Dominantními odvětvími dle CZ-NACE jsou výroba strojů a zařízení, výroba elektrických zařízení a optika, výroba kovových konstrukcí a potravinářský průmysl.

135 024	**4,76 %**	**213,8**
Registrovaných subjektů OK 2024 stav k 31. 12. 2024 | po revizi RES	**Podíl OK na ČR celkem** 8. místo z 14 krajů v absolutním počtu	**Subjektů na 1 000 obyvatel OK** 11. místo z 14 | ČR průměr: 259,9

Struktura podnikatelského prostředí Olomouckého kraje je dominována fyzickými osobami – živnostníky: i po revizi RES tvoří cca 67 % všech registrovaných subjektů. Obchodní společnosti (zejm. s.r.o.) tvoří 14,7 % (19 803 subjektů v 2024) a vykazují jediný segment s kontinuálním růstem v celém sledovaném období 2000–2024 (+174 %, z 7 218 na 19 803). Tento trend odráží přesun části podnikání od fyzických osob k právnickým. Zemědělští podnikatelé – historicky v číselné řadě RES do roku 2010 zahrnující i drobné zemědělce evidované jinak – prošli metodickou diskontinuitou v roce 2010 (pokles z 7 600 na 1 900). Od roku 2015 tato oblast stabilně rostla na 2 785 (2022), po revizi RES 2023 poklesla na 2 667.

Tabulka 10: Kategorie subjektů v Olomouckém kraji (vývoj), (Zdroj: ČSÚ, RES, 2025)

Kategorie subjektů	2018	2020	2022	2024	Změna 2018 › 2024	Trend
Celkem registrované subjekty	143 972	145 374	147 495	135 024	−8 948 (metodická revize)	→
Obchodní společnosti	16 384	17 670	18 794	19 803	+3 419 (+20,9 %)	↑ ↑
Živnostníci (živ. zákon)	103 254	105 867	106 697	91 319	−11 935 (revize RES)	↓
Zemědělští podnikatelé	2 673	2 733	2 785	2 653	−20 (−0,7 %)	→
Družstva	538	516	508	490	−48 (−8,9 %)	↓

Ekonomické subjekty – mezikrajské srovnání

V absolutním počtu registrovaných subjektů zaujímá Olomoucký kraj 8. místo z 14 krajů s hodnotou 135 024 (4,76 % celku ČR). Přirozeně dominuje Praha (672 224, 23,7 %) a Jihomoravský kraj (321 073, 11,3 %). Mezi kraji srovnatelné velikosti jsou hodnotám Olomouckého kraje blízké Zlínský (132 315) a Plzeňský kraj (137 926).

Relevantnějším srovnávacím ukazatelem je počet registrovaných subjektů na 1 000 obyvatel, který eliminuje vliv demografické velikosti kraje a ukazuje hustotu podnikání. V tomto ukazateli dosahuje Olomoucký kraj 213,8 subjektů na 1 000 obyvatel, což je 11. místo z 14 krajů a výrazněji pod průměrem ČR (259,9/1 000 ob.). Lídrem je Praha (478,7/1 000 ob.), následovaná Jihomoravským krajem (257,1/1 000 ob.) a překvapivě Karlovarským krajem (242,9/1 000 ob.). Olomoucký kraj se v tomto ukazateli nachází v dolní části žebříčku — těsně nad ním stojí Plzeňský (220,4/1 000) a Jihočeský kraj (220,5/1 000), těsně pod ním pak Moravskoslezský kraj (213,7/1 000). Nižší hustota podnikání odráží strukturu ekonomiky — průmyslová tradice s větším podílem zaměstnanců ve velkých výrobních podnicích a nižší zastoupení samostatných podnikatelů a malých firem ve službách.

Tabulka 11: Registrované subjekty (mezikrajské srovnání) (Zdroj: ČSÚ RES, 2025)

Kraj	Registrované subjekty celkem	% ČR	Na 1 000 obyvatel	Pořadí (na 1 000 ob.)[11]
Praha	672 224	23,70 %	478,7	1.
Jihomoravský	321 073	11,32 %	257,1	2.
Karlovarský	67 730	2,39 %	242,9	3.
Středočeský	345 959	12,20 %	237,9	4.
Královéhradecký	128 727	4,54 %	235,9	5.
Liberecký	105 477	3,72 %	232,1	6.
Vysočina	107 897	3,80%	231,1	7.
Zlínský	132 315	4,67%	229,3	8.
Jihočeský	154 509	5,45%	220,5	9.
Plzeňský	137 926	4,86 %	220,4	10.
Olomoucký	135 024	4,76%	213,8	11.
Moravskoslezský	246 678	8,70%	213,7	12.
Ústecký	164 198	5,79%	204,9	13.
Pardubický	116 280	4,10%	200,5	14.
ČR celkem	**2 836 017**	**100,00%**	**259,9**	**–**

[11] Pořadí na 1 000 obyvatel – sestupně od nejvyšší hustoty. Olomoucký kraj (9. místo) je pod průměrem ČR (259,9).

Brownfieldy a rozvojové plochy

Brownfieldy jsou důležitým tématem politiky soudržnosti a regionálního rozvoje, protože jejich regenerace přispívá k naplňování principů udržitelného rozvoje území: zamezuje dalšímu záboru zemědělské půdy (greenfield development), snižuje fragmentaci krajiny, revitalizuje zanedbaná části měst a obcí a umožňuje efektivní využití již existující technické infrastruktury. **V kontextu aktualizace RIS Olomouckého kraje však oblast regenerace brownfieldů již nepředstavuje tak významný nástroj pro rozvoj inovačního prostředí, jako tomu bylo v předchozím období.**

Dle Národní databáze brownfieldů (2025) je v Olomouckém kraji evidováno 425 brownfieldů a nemovitostí k rekonstrukci o celkové rozloze 587 ha a průměrné rozloze 1,4 ha. Relativně malá průměrná rozloha jednotlivých lokalit (1,4 ha) je pro Olomoucký kraj charakteristická a odlišuje ho od krajů s dominancí těžkého průmyslu (jako Moravskoslezský nebo Ústecký kraj, kde průměrná velikost brownfieldu přesahuje 3–5 ha).

Menší lokality jsou z hlediska revitalizace potenciálně výhodnější: jsou dostupnější pro menší a střední investory, snadněji integrovatelné do urbanistické struktury měst a obcí a administrativně méně náročné.

Z pohledu rozvoje inovační ekonomiky však zůstává pouze omezený počet lokalit, které svými parametry, velikostí, vlastnickými vztahy či možností dalšího rozvoje představují reálný potenciál pro umístění nových inovačních projektů nebo technologicky orientovaných podniků. Značná část evidovaných lokalit je již ve vlastnictví subjektů, které je postupně revitalizují nebo připravují pro vlastní využití. Převažující menší rozloha brownfieldů také omezuje možnosti realizace strategických projektů většího rozsahu, které by vytvářely podmínky pro koncentraci inovačních aktivit a přilákání investic s vysokou přidanou hodnotou. **V Olomouckém kraji i z těchto důvodů chybí vhodné rozvojové lokality umožňující vznik technologických či inovačních parků se sdílenou výzkumnou a inovační infrastrukturou, které by podpořily jak příchod nových technologicky orientovaných investorů, tak další růst domácích inovativních firem.**

Struktura brownfieldů v Olomouckém kraji z hlediska předchozího využití odráží historické hospodářské zaměření regionu. Průmyslové a zemědělské brownfieldy společně tvoří přes polovinu všech lokalit:

Tabulka 12: Brownfieldy v Olomouckém kraji (Zdroj: Národní databáze brownfieldů, CzechInvest, 2026)

Předchozí využití	Počet lokalit
Průmysl	140
Zemědělství	119
Občanská vybavenost (kult. domy, služby, obchod aj.)	73
Jiné	41
Bydlení	19
Vojenské areály, kasárny, střelnice	19
Doprava	8
Cestovní ruch	5
Těžba surovin	1

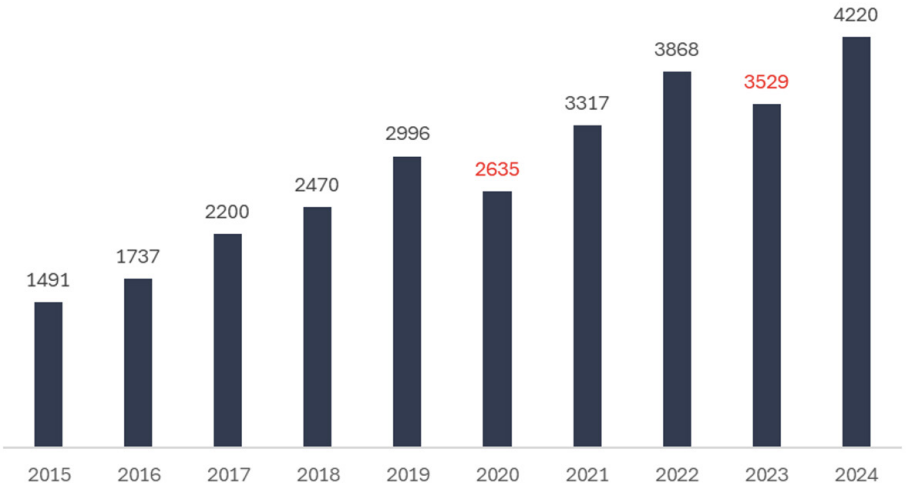
3.2 Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání

3.2.1 Podnikový výzkum a vývoj (BERD)

BERD (Business Expenditure on R&D) je klíčovým ukazatelem inovační intenzity soukromého sektoru. Celkové výdaje na VaV v ČR (GERD) dosáhly v roce 2024 výše 146,9 mld. Kč (+5 % meziročně), z toho podnikový sektor (BERD) tvoří 95,0 mld. Kč. Podíl GERD na HDP ČR stagnuje na 1,82 % – tempo růstu VaV výdajů je nižší než tempo růstu HDP. Olomoucký kraj s BERD 4 220 mil. Kč a podílem 4,4 % se v roce 2024 řadí na 6. místo ze 14 krajů dle absolutní výše BERD – to je zlepšení o dvě příčky oproti roku 2023 (8. místo).

4 220 **BERD OK 2024 (mil. Kč)** 6. místo ČR absolutně | 4,4 % celku | z 8. místa v 2023	**8. místo** **Intenzita BERD/HDP (1,11 %)** pod průměrem ČR 1,18 %
+183 % **Nárůst BERD 2015 › 2024** nejrychlejší mimo Prahu ze srovnatelných krajů	**148** **Inovativních podniků v OK 2024** z 157 (2023) | pokles počtu, nárůst výdajů

Graf 8: Podnikové výdaje na VaV (BERD) – Olomoucký kraj (vývoj), (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Za sledované období 2015–2024 vzrostly podnikové VaV výdaje v Olomouckém kraji o +183 % – z 1 491 mil. Kč na 4 220 mil. Kč. Jde o druhý nejrychlejší růst v ČR za toto období (po Praze +193 %). Pokles v roce 2023 (−8,8 %) byl přechodný a v roce 2024 obrácen nárůstem +19,6 %, který je čtyřnásobně rychlejší než průměr ČR (+5 %). Absolutní objem BERD Olomouckého kraje (4 220 mil. Kč) řadí kraj na 6. místo z 14 krajů – zlepšení o dvě příčky oproti roku 2023 (8. místo).

Tabulka 13: Podnikové výdaje na VaV (BERD) – mezikrajské srovnání (Zdroj: ČSÚ, 2025)

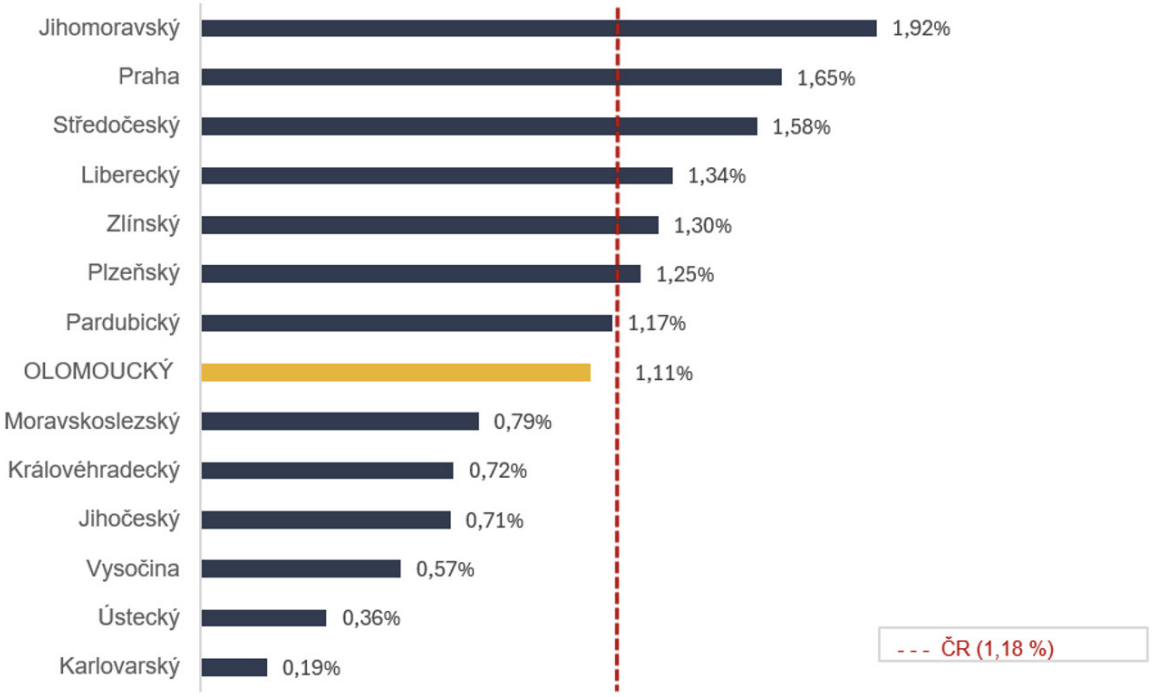
Kraj	BERD 2024 (mil. Kč)	GERD 2024 (mil. Kč)	BERD/HDP 2024 (%)	VaV FTE (podniky)	% BERD na ČR
Praha	32 736	60 173	1,65 %	16 435	34,4 %
Jihomoravský	15 343	25 204	1,92 %	9 657	16,1 %
Středočeský	14 420	18 444	1,58 %	6 341	15,2 %
Moravskoslezský	4 945	7 310	0,79 %	2 902	5,2 %
Plzeňský	4 453	5 640	1,25 %	2 688	4,7 %
Olomoucký	4 220	6 340	1,11 %	1 931	4,4 %
Zlínský	4 190	4 724	1,30 %	2 664	4,4 %
Pardubický	3 531	4 144	1,17 %	2 193	3,7 %
Liberecký	3 088	3 857	1,34 %	1 693	3,2 %
Jihočeský	2 515	4 189	0,71 %	1 556	2,6 %
Královéhradecký	2 340	3 315	0,72 %	1 526	2,5 %
Vysočina	1 672	1 697	0,57 %	1 087	1,8 %
Ústecký	1 354	1 596	0,36 %	847	1,4 %
Karlovarský	233	243	0,19 %	219	0,2 %
ČR celkem	**95 039**	**146 877**	**1,18 %**	**51 740**	**100,0 %**

Klíčový srovnávací rámec pro Olomoucký kraj jsou kraje ve 4.–8. místě dle BERD: Moravskoslezský, Plzeňský, Zlínský, Pardubický, Liberecký. Oproti roku 2023 Olomoucký kraj přeskočil v absolutní výši Zlínský kraj (4 220 vs. 4 190 ve prospěch Olomouckého kraje) a výrazněji Pardubický kraj.

BERD/HDP je podíl podnikových výdajů na výzkum a vývoj na hrubém domácím produktu regionu. Říká tedy, kolik procent z veškeré hodnoty, kterou ekonomika regionu vytvoří, reinvestuje soukromý sektor zpět do výzkumu a vývoje. Absolutní výše BERD je ovlivněna velikostí ekonomiky – Jihomoravský kraj má BERD 15,3 mld. Kč, ale má také téměř 3× větší ekonomiku než Olomoucký kraj. BERD/HDP tento efekt odstraňuje a říká, jak intenzivně podnikatelský sektor do VaV investuje relativně ke své ekonomické síle. Olomoucký kraj (1,11 %) tak překonává Moravskoslezský kraj (0,79 %), přestože MSK má absolutně vyšší BERD (4,9 mld. Kč).

BERD/HDP ČR je 1,18 %, Olomoucký kraj je tedy 0,07 pp pod celostátním průměrem – mezera se výrazně zúžila (v roce 2023 byla 0,17 pp). Cíl EU (Lisabonská strategie) byl 2 % GERD/HDP celkem, z toho 2/3 z podnikového sektoru, tedy cca 1,33 % BERD/HDP – nad tím jsou v ČR jen Jihomoravský kraj, Praha a Středočeský kraj. Olomoucký kraj je na 8. místě z 14 krajů v podílu BERD/HDP.

Graf 9: Intenzita BERD/HDP (mezikrajské srovnání), (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Přirozený srovnávací rámec pro Olomoucký kraj tvoří kraje v bezprostředním okolí v pořadí dle absolutního BERD: Plzeňský (5. místo, 4 453 mil. Kč), Zlínský (7. místo, 4 190 mil. Kč), Pardubický (8. místo, 3 531 mil. Kč) a Liberecký (9. místo, 3 088 mil. Kč). Olomoucký kraj je 6. v absolutním BERD, ale 8. v intenzitě BERD/HDP. Výraznou silnou stránkou Olomouckého kraje je vysokoškolský VaV sektor (2 036 mil. Kč), který je třetí nejvyšší mimo Prahu a Brno a výrazně převyšuje srovnatelné kraje.

Olomoucký kraj tak vykazuje v rámci srovnávané skupiny krajů (Plzeňský, Zlínský, Pardubický, Liberecký) zdánlivě paradoxní pozici: nejvyšší dynamiku růstu BERD za období 2015–2024 (+183 %) při současně nejnižší intenzitě BERD/HDP v rámci této skupiny (1,11 % oproti 1,17–1,34 % u srovnávaných krajů). Tento paradox má strukturální vysvětlení – souběžný silný růst regionálního HDP způsobuje, že i výrazný absolutní nárůst podnikových VaV výdajů se v tomto ukazateli projevuje pomaleji. Olomoucký kraj tedy aktivně dobíhá srovnávané kraje, avšak mezera v intenzitě se zužuje postupně.

Druhou strukturální odlišností Olomouckého kraje od srovnávané skupiny je mimořádná síla vysokoškolského VaV sektoru. Výzkumná základna VŠ v kraji generuje 2 036 mil. Kč VaV výdajů ve vysokoškolském sektoru, zatímco srovnávané kraje dosahují 506 až 1 092 mil. Kč. Olomoucký kraj tak disponuje akademickou infrastrukturou, která svým rozsahem přesahuje kraje srovnatelné z hlediska podnikového VaV. Tato asymetrie – silný akademický sektor při relativně nižší intenzitě podnikového VaV – identifikuje klíčovou výzvu pro RIS Olomouckého kraje: efektivní přenos výsledků akademického výzkumu do podnikové inovační praxe. Dokud tento přenos zůstává omezený, vysokoškolský VaV sice zvyšuje celkové výdaje GERD, ale nepřispívá dostatečně ke zlepšení ukazatele BERD/HDP, který je pro hodnocení inovační výkonnosti podnikatelského sektoru rozhodující.

Tabulka 14: Srovnání BERD/GERD/VaV (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Srovnávací dimenze	Olomoucký	Plzeňský (5. abs.)	Zlínský (7. abs.)	Pardubický (8. abs.)	Liberecký (9. abs.)
BERD 2024 (mil. Kč)	4 220	4 453	4 190	3 531	3 088
GERD 2024 (mil. Kč)	6 340	5 640	4 724	4 144	3 857
BERD/HDP 2024 (%)	1,11 %	1,25 %	1,30 %	1,17 %	1,34 %
Pořadí abs. BERD	6.	5.	7.	8.	9.
Pořadí BERD/HDP	8.	6.	5.	7.	4.
VaV FTE podniky	1 931	2 688	2 664	2 193	1 693
VŠ sektor VaV (mil. Kč)	2 036	1 092	506	551	584
Vládní sektor VaV (mil. Kč)	82	46	23	62	116
BERD nárůst 2015 › 2024	+183 %	+82 %	+118 %	+77 %	+46 %

3.2.2 Inovativní podniky

Počet inovativních podniků (tj. podniků s VaV aktivitami) v Olomouckém kraji dosáhl v roce 2024 hodnoty 148 – pokles o 9 oproti roku 2023 (157) a o 16 oproti maximu 2022 (164). Celostátně klesl počet VaV subjektů o 145 na 3 156, přičemž 90 % tvoří podniky (2 836). Olomoucký kraj tedy kopíruje celostátní trend. Klíčový kontraindikátor: pokles počtu VaV podniků je doprovázen výrazným nárůstem BERD (+19,6 %) – to signalizuje koncentraci VaV aktivit do existujících, výzkumně aktivnějších firem, nikoli celkový ústup od podnikového VaV.

Pokles počtu inovativních podniků v Olomouckém kraji se odráží také v počtu výzkumných pracovníků v podnikatelském sektoru. S 1 931 FTE pracovníků zaujímá Olomoucký kraj 8. místo z 14 krajů – tedy nižší pořadí, než jaké kraj dosahuje v absolutní výši BERD (6. místo).

Tabulka 15: Inovativní podniky v Olomouckém kraji (vývoj), (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Ukazatel	2022	2023	2024	Změna 2022 › 2024
Střední (50–249 zam.)	4 220	4 453	4 190	3 531
Velké (250+ zam.)	6 340	5 640	4 724	4 144
Pod tuzemskou kontrolou	1,11 %	1,25 %	1,30 %	1,17 %
Pod zahraniční kontrolou	6.	5.	7.	8.
Zpracovatelský průmysl	8.	6.	5.	7.
ICT (J)	1 931	2 688	2 664	2 193
Profesní a vědecké činnosti (M+N)	23	20	21	−2 (−8,7 %)
VaV pracovníci FTE (podniky)	1 995	1 974	1 931	−64 (−3,2 %)

Ukazatel	2022	2023	2024	Změna 2022 › 2024
BERD celkem (mil. Kč)	3 868	3 529	4 220	+352 mil. Kč (+9,1 %)
BERD na 1 VaV podnik (mil. Kč)	23,6	22,5	28,5	+4,9 mil. (+20,8 %)
BERD na 1 VaV FTE (mil. Kč/FTE)	1,94	1,79	2,19	+0,25 mil. (+12,9 %)

3.2.3 Inovační aktivita podniků

Šetření ČSÚ o inovačních aktivitách podniků zachycuje vždy tříleté referenční období. Za sledované roky 2010–2022 prošel podíl inovujících podniků v ČR výrazným vývojem: po relativně stabilní fázi (43–46 % v obdobích 2010–2016) došlo v šetření 2020 (referenční období 2018–2020) k výraznému skoku na 53,6 % – historicky nejvyšší hodnota. V posledním dostupném výstupu z roku 2022 (referenční období 2020–2022) pak podíl klesl na 44,2 %, čímž se vrátil přibližně na úroveň let 2014–2016.

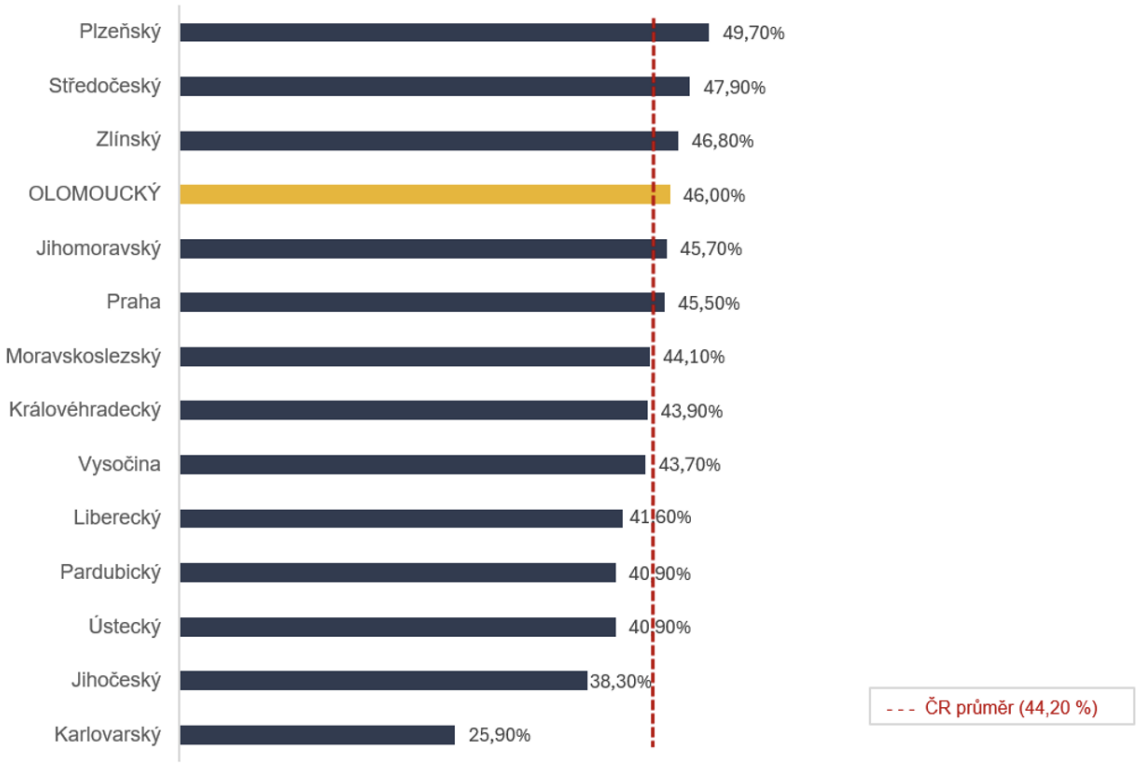
Výsledky šetření 2018–2020 jsou ale ovlivněny skutečností, že referenční období zahrnuje rok 2020 – rok začátku pandemie COVID-19 – přičemž podíl inovujících podniků paradoxně vzrostl. Podniky v reakci na pandemii inovovaly své procesy (digitalizace, přechod na home office, nové kanály prodeje), což se promítlo především do kategorie procesních inovací. Pokles v roce 2022 pak může odrážet jak normalizaci po pandemii, tak reálné zpomalení inovační aktivity v podmínkách inflačního šoku 2021–2022.

Mezikrajské srovnání

V nejnovějším šetření 2022 (referenční období 2020–2022) dosáhl podíl inovujících podniků v Olomouckém kraji 46,0 % – nad průměrem ČR (44,2 %) a na 4. místě ze 14 krajů. Toto umístění je výrazně lepší, než by odpovídalo ekonomické výkonnosti kraje (HPH/ZAM 83,5 % průměru ČR, 10. místo). Kraj tedy v oblasti inovačního chování podniků překonává svou strukturálně-ekonomickou pozici.

46,0 % **Inovující podniky OK** 4. místo z 14 krajů | ČR průměr 44,2 %	**27,1 %** **Produktové inovace OK** srovnatelné s ČR průměrem 27,2
40,1 % **Procesní inovace OK** těsně pod průměrem ČR 40,4 %	**6,0 %** **Intenzita inovací OK** náklady/tržby | ČR: 3,1 % | 1. místo!

Graf 10: Podíl inovujících podniků (mezikrajské srovnání) - 2020–2022 (%), (Zdroj: ČSÚ, 2024)

Vůdčím krajem v podílu inovujících podniků je Plzeňský kraj (49,7 %), následovaný Středočeským (47,9 %) a Zlínským (46,8 %). Na spodní části žebříčku se nachází Karlovarský kraj (25,9 %), který výrazně zaostává za ostatními. Olomoucký kraj (46,0 %) je těsně za Zlínským a před Prahou (45,5 %) a Jihomoravským krajem (45,7 %).

Tabulka 16: Typy inovací v podnicích (mezikrajské srovnání), (Zdroj: ČSÚ, 2024)

Kraj	Inovující podniky (%)	Produktové inovace (%)	Procesní inovace (%)	Intenzita inovací (%)
Plzeňský	49,7 %	32,8 %	47,5 %	3,0 %
Středočeský	47,9 %	24,7 %	45,3 %	4,7 %
Zlínský	46,8 %	26,8 %	42,3 %	2,9 %
Olomoucký	46,0 %	27,1 %	40,1 %	6,0 %
Praha	45,5 %	30,2 %	42,2 %	3,0 %
Jihomoravský	45,7 %	33,2 %	41,3 %	3,1 %
Vysočina	43,7 %	29,2 %	37,1 %	2,1 %
Královéhradecký	43,9 %	29,5 %	39,2 %	5,3 %
Liberecký	41,6 %	31,8 %	37,0 %	4,0 %

Kraj	Inovující podniky (%)	Produktové inovace (%)	Procesní inovace (%)	Intenzita inovací (%)
Pardubický	40,9 %	23,5 %	37,7 %	1,9 %
Ústecký	40,9 %	19,0 %	37,1 %	2,7 %
Jihočeský	38,3 %	20,0 %	35,8 %	2,3 %
Moravskoslezský	44,1 %	24,2 %	40,1 %	2,4 %
Karlovarský	25,9 %	17,3 %	24,0 %	3,0 %
ČR celkem	**44,2 %**	**27,2 %**	**40,4 %**	**3,1 %**

Intenzita inovací

Nejvýznamnějším zjištěním pro RIS Olomouckého kraje není samotný podíl inovujících podniků, nýbrž ukazatel intenzity inovací – podíl nákladů na inovační činnosti na celkových tržbách inovujících podniků. Olomoucký kraj dosahuje intenzity inovací 6,0 %, což je výrazně nad průměrem ČR (3,1 %) a řadí kraj na 1. místo z 14 krajů. Druhý nejblíže stojí Královéhradecký kraj (5,3 %), následovaný Středočeským krajem (4,7 %). Jihomoravský kraj dosahuje hodnoty shodné s průměrem ČR (3,1 %).

Tato hodnota signalizuje, že podniky v Olomouckém kraji, které inovují, vkládají do inovací relativně velký podíl svých tržeb – pravděpodobně v důsledku přítomnosti výzkumně intenzivních firem. Tento výsledek je v přímé korelaci s relativně vysokou hodnotou BERD/HDP (1,11 % v roce 2024), přestože počet VaV podniků (148) je v OK relativně nízký a v mezikrajském srovnání klesající.

Typy inovací

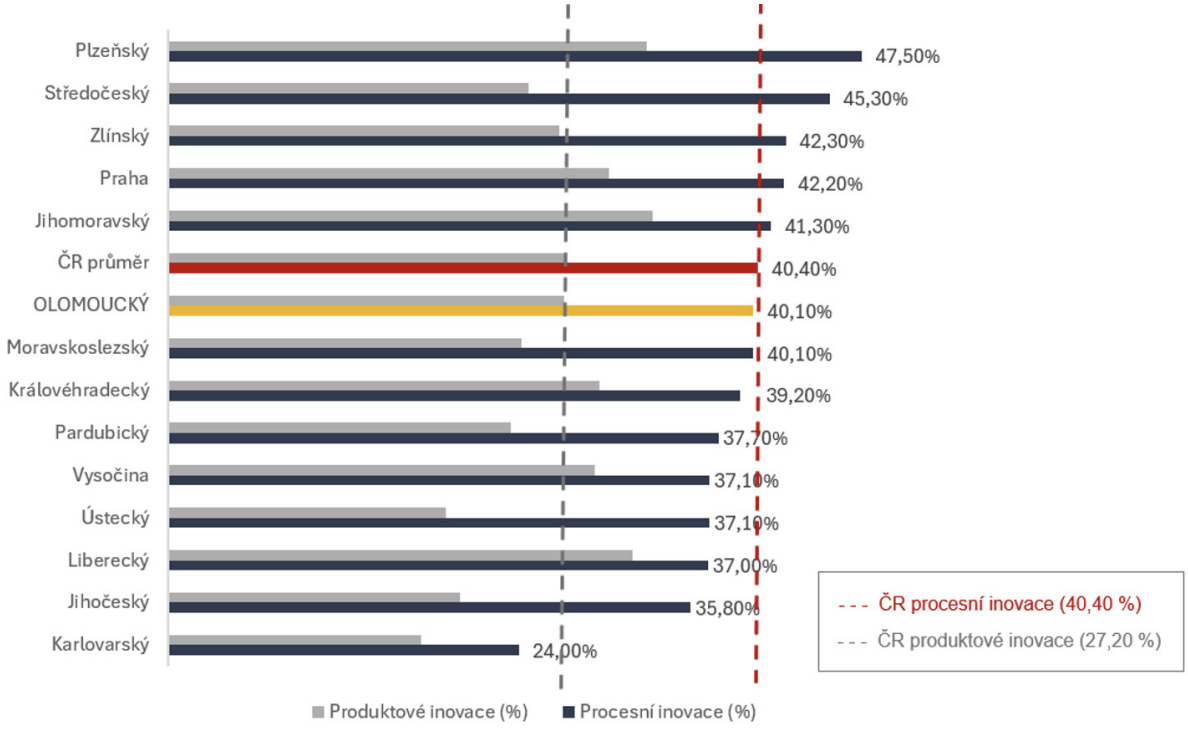
Produktové inovace

Produktové inovace zahrnují inovace výrobků a inovace služeb. V Olomouckém kraji dosáhl podíl podniků s produktovými inovacemi 27,1 % – prakticky shodný s průměrem ČR (27,2 %). Při bližším pohledu je však Olomoucký kraj mírně pod průměrem v inovacích výrobků (21,8 % ČR vs. 20,9 % OK nad průměrem) a nad průměrem v inovacích služeb (15,6 % OK vs. 14,9 % ČR).

Procesní inovace

Procesní inovace (40,1 % v OK vs. 40,4 % ČR) jsou v Olomoucké kraji zastoupeny srovnatelně s průměrem ČR. Vnitropodnikové procesy (34,7 % OK vs. 35,1 % ČR průměr) a organizační inovace (27,6 % OK vs. 27,7 % ČR) jsou prakticky identické s průměrem. Mírně pod průměrem jsou marketingové inovace (26,2 % OK vs. 27,9 % ČR).

Graf 11: Typy inovací v podnicích (mezikrajské srovnání), (Zdroj: ČSÚ, 2024)

Tabulka 17: Typy inovací (Olomoucký kraj), (Zdroj: ČSÚ, 2024)

Typ inovace	OK 2020–22 (%)	ČR průměr (%)	Rozdíl (pp)	Pozice OK v ČR[12]
Inovující podniky celkem	46,0	44,2	+1,8 pp	4. místo
Produktové inovace celkem	27,1	27,2	−0,1 pp	8. místo
z toho: Inovace výrobků	21,8	20,9	+0,9 pp	6. místo
z toho: Inovace služeb	15,6	14,9	+0,7 pp	6. místo
Inovace podnikových procesů	40,1	40,4	−0,3 pp	7. místo
z toho: Vnitropodnikové procesy	34,7	35,1	−0,4 pp	7. místo
z toho: Marketingové inovace	26,2	27,9	−1,7 pp	8. místo
z toho: Organizační inovace	27,6	27,7	−0,1 pp	7. místo
Spolupracující podniky celkem	35,5	34,4	+1,1 pp	6. místo
Intenzita inovací (náklady/tržby)	**6,0 %**	**3,1 %**	**+2,9 pp**	**1. místo**

[12] Pořadí krajů dle příslušného ukazatele (14 krajů celkem).

Inovační spolupráce

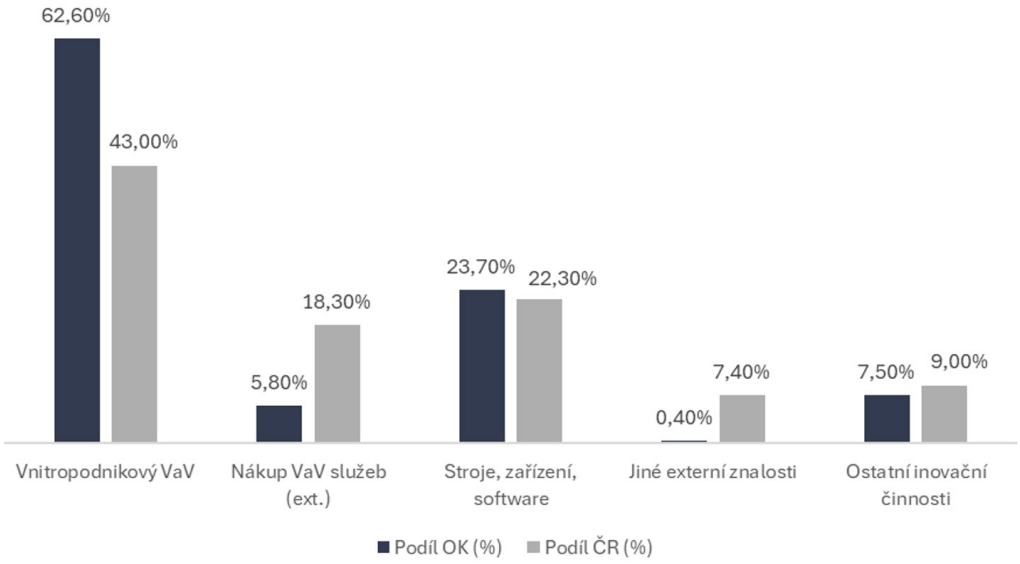
Spolupracující podnik je v metodice ČSÚ definován jako inovující podnik, který v referenčním období aktivně spolupracoval s externím partnerem na svých inovačních aktivitách. Nejde tedy o libovolnou obchodní spolupráci, ale konkrétně o spolupráci na vývoji nebo zavádění inovací. Podíl spolupracujících podniků v Olomouckém kraji (35,5 %) je mírně nad průměrem ČR (34,4 %) a odpovídá 6. místu v krajském srovnání. Dominuje spolupráce s partnery v ČR (32,3 %), zatímco mezinárodní spolupráce (partneři z evropských zemí: 12,6 %) je mírně pod průměrem ČR (12,7 %).

3.2.4 Náklady na inovace a tržby za inovované produkty

Náklady na inovace

Inovující podniky v Olomouckém kraji vynaložily v roce 2022 celkové náklady na inovační činnosti ve výši 10 101 mil. Kč. To odpovídá přibližně 5,0 % celkových inovačních nákladů ČR (200 405 mil. Kč). Kraj tak zaujímá 6. místo v absolutním objemu inovačních nákladů – za Prahou (51 634 mil. Kč), Středočeským (44 784 mil. Kč), Jihomoravským (13 038 mil. Kč), Moravskoslezským (16 441 mil. Kč) a Plzeňským krajem (10 912 mil. Kč).
Z hlediska struktury nákladů na inovace dominuje v Olomouckém kraji vnitropodnikový výzkum a vývoj (62,6 % nákladů, tj. 6 323 mil. Kč) – výrazně nad průměrem ČR (43,0 %). Naopak pořízení strojů, zařízení a softwaru tvoří v Olomouckém kraji jen 23,7 % nákladů (ČR: 22,3 %), nákup VaV služeb je velmi nízký (5,8 % vs. 18,3 % ČR) a pořízení jiných externích znalostí je prakticky nulové (0,4 % vs. 7,4 % ČR).

Graf 12: Struktura nákladů na inovace (Olomoucký kraj), (Zdroj: ČSÚ, 2024)

Tabulka 18: Struktura nákladů na inovace – OK a ČR (Zdroj: ČSÚ, 2024)

Kategorie nákladů	OK 2022 (mil. Kč)	Podíl OK (%)	Podíl ČR (%)	Rozdíl (pp)
Náklady celkem	10 101 mil. Kč	100 %	100 %	–
Vnitropodnikový VaV	6 323 mil. Kč	62,6 %	43,0 %	+19,6 pp
Nákup VaV služeb (ext.)	587 mil. Kč	5,8 %	18,3 %	–12,5 pp
Stroje, zařízení, software	2 393 mil. Kč	23,7 %	22,3 %	+1,4 pp
Jiné externí znalosti	41 mil. Kč	0,4 %	7,4 %	–7,0 pp
Ostatní inovační činnosti	757 mil. Kč	7,5 %	9,0 %	–1,5 pp

Tržby za inovované produkty

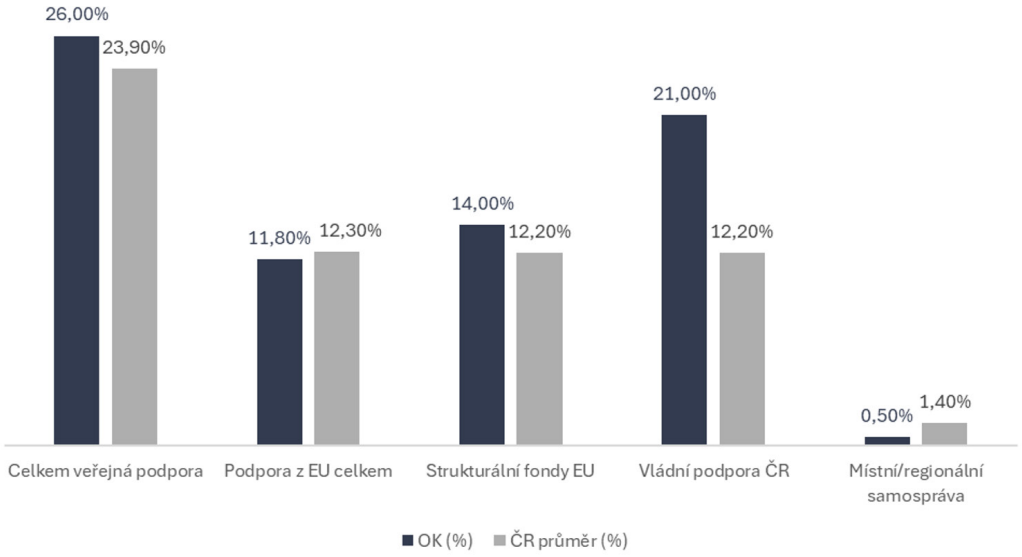
Tržby za inovované produkty dosáhly v Olomouckém kraji v roce 2022 hodnoty 146,3 mld. Kč. Jejich struktura však vypovídá o charakteru inovační aktivity více než samotný objem. Pouze 13,0 % těchto tržeb (19,1 mld. Kč) pocházelo z produktů skutečně nových na trhu – tedy takových, které konkurence dosud nenabízela. Dalších 10,8 % (15,9 mld. Kč) tvořily produkty nové pouze pro daný podnik, nikoli pro trh jako celek. Zbývajících 76,1 % (111,4 mld. Kč) připadlo na produkty nezměněné nebo jen drobně upravené. To znamená, že tři čtvrtiny tržeb za inovace v Olomouckém kraji plynou z produktů, u nichž inovace spočívá spíše v postupném vylepšování než v zásadní novince – podnik produkt mírně upraví, ale zákazník ani konkurence jej nevnímají jako průlom. Tento obraz je typický pro průmyslově orientované ekonomiky s převahou zpracovatelského průmyslu, kde inovace probíhá kontinuálně v rámci výrobních procesů a produktových řad, nikoliv skokem do nových trhů. Dominance vnitropodnikového VaV (62,6 % vs. ČR průměr 43,0 %) ukazuje, že inovující podniky v Olomouckém kraji jsou relativně soběstačné – provádí VaV převážně samy. Nízký nákup externích VaV služeb (5,8 % vs. 18,3 % ČR) a prakticky nulové pořízení externích znalostí (0,4 % vs. 7,4 % ČR) svědčí o tom, že podniky nevyužívají potenciál výzkumné základny (např. UP) pro nákup VaV.

Veřejná podpora inovačních aktivit

Inovující podniky v Olomouckém kraji vykazují v mezikrajském srovnání zajímavou strukturu veřejné podpory: zatímco celkový podíl podniků s veřejnou podporou (26,0 % v OK vs. 23,9 % ČR průměr) je nadprůměrný, složení zdrojů se výrazně odlišuje od průměru ČR. Olomoucký kraj je krajem s výrazně vyšším podílem využití přímé vládní podpory ČR (21,0 % vs. 12,2 % ČR) a nadprůměrným využitím strukturálních fondů EU (14,0 % vs. 12,2 %).

Naopak přímá podpora z programů EU (mimo strukturální fondy) je v Olomouckém kraji mírně pod průměrem ČR (11,8 % vs. 12,3 %). Podíl podpory od místní a regionální samosprávy je v Olomouckém kraji velmi nízký (0,5 % vs. 1,4 % ČR) – to signalizuje, že Olomoucký kraj jako regionální samosprávný celek má dosud velmi omezené přímé nástroje finanční podpory inovačního chování podniků.

Graf 13: Veřejná podpora inovačních aktivit – Olomoucký kraj a ČR (Zdroj: ČSÚ, 2024)

Tabulka 19: Zdroje veřejné podpory inovačních aktivit (Zdroj: ČSÚ, 2024)

Zdroj veřejné podpory	OK (%)	ČR průměr (%)	Rozdíl (pp)	Pozice OK
Celkem veřejná podpora	26,0 %	23,9 %	+2,1 pp	4. místo
Podpora z EU celkem[13]	11,8 %	12,3 %	−0,5 pp	7. místo
Strukturální fondy EU	14,0 %	12,2 %	+1,8 pp	5. místo
Vládní podpora ČR[14]	21,0 %	12,2 %	+8,8 pp	2. místo
Místní/regionální samospráva	0,5 %	1,4 %	−0,9 pp	13. místo

Nadprůměrné využití přímé vládní podpory ČR (21 % vs. 12 % průměr ČR, 2. místo) ukazuje, že podniky v Olomouckém kraji jsou aktivní ve využívání centrálních programů (TA ČR, MPO, GA ČR…). Kritickou mezerou je extrémně nízká podpora od krajské a místní samosprávy (0,5 % vs. 1,4 % ČR, 13. místo) – kraj nemá vlastní přímé nástroje podpory inovativního podnikání na krajské úrovni.

3.2.5 Startupový ekosystém a rizikový kapitál

Startupový ekosystém představuje jeden z klíčových indikátorů schopnosti regionu přeměnit výzkumný a inovační potenciál v komerčně životaschopné podnikatelské aktivity. V tomto ohledu zaznamenal Olomoucký kraj v období 2024–2025 výrazný posun, který je analyticky relevantní pro hodnocení dynamiky této oblasti RIS Olomouckého kraje.

[13] Kategorie Podpora z EU celkem a Strukturální fondy EU nejsou v metodice CIS2022 hierarchicky provázány, jde o dvě samostatné otázky šetření. Strukturální fondy EU (administrované přes národní operační programy) mohou být podniky vnímány jako státní dotace, nikoli jako přímá podpora z EU, proto podíl jejich příjemců může převyšovat kategorii Podpora z EU celkem. Hodnoty jsou přímým výstupem ČSÚ.

[14] Vládní podpora ČR zahrnuje státní dotace, granty TA ČR, MPO aj. Místní/regionální samospráva = přímé dotace krajů a obcí.

Podle Global Startup Ecosystem Index (GSEI) vydávaného organizací StartupBlink se Olomouc v edici 2024 poprvé objevila v globálním žebříčku měst s aktivním startupovým ekosystémem – na 5. místě mezi českými městy a na globální pozici 1 274. V edici 2025 se město posunulo na pozici 1 180, což představuje meziroční zlepšení o 94 míst a ekosystémový růst +82,2 %. Toto tempo je nejvyšší ze všech sledovaných českých měst: Praha ve stejném období rostla o 19,7 %, Brno o 22,5 % a Ostrava o 24,3 %. Dynamika olomouckého startupového prostředí tedy čtyřnásobně převyšuje průměr srovnatelných českých center.

Absolutní skóre Olomouce (0,05 v edici 2024) zůstává však výrazně pod hodnotami Prahy a Brna, které disponují zralým a mezinárodně propojeným startupovým ekosystémem. Rychlý relativní růst z nízké základny je sice statisticky výrazný, ale nevypovídá sám o sobě o strukturální vyspělosti ekosystému, potvrzuje ale nastupující trajektorii – Olomouc přestává být z hlediska startupové aktivity neviditelná a vytváří podmínky, na nichž lze strategicky stavět.

Město	Globální pořadí 2024	Globální pořadí 2025	Roční růst ekosystému 2025
Praha	89	85 (+4)	19,7 %
Brno	190	186 (+4)	22,5 %
Ostrava	754	732 (+22)	24,3 %
Plzeň	974	1 002 (–28)	6,9 %
Olomouc (NEW 2024)	1 274	1 180 (+94)	82,2 % MAX v ČR

Zdroj: StartupBlink – Global Startup Ecosystem Index 2024 a 2025

Venture a angels investice

Dealroom je evropská referenční platforma pro sledování investic. Data o investicích jsou strukturována dle regionu sídla příjemce investice. Česká republika je v Dealroom analyzována jako celek i dle regionů NUTS. Olomouc Region, Czechia zahrnuje startupy a scaleup firmy se sídlem v Olomouckém kraji. Data za rok 2025 jsou průběžná (první čtvrtletí/pololetí).

Data Dealroom zachycují pro Olomoucký kraj v posledních letech akcelerující investiční tok. Přelomem byl rok 2021, kdy do Olomouckého kraje vstoupil VC kapitál ve výši 41,2 mil. EUR – dosud nejvyšší jednoroční hodnota. Tento skok byl způsoben investičním kolem do Worldee (Series A) a dalšími transakcemi. V dalších letech tok poklesl, avšak v roce 2024 znovu vzrostl na 4,2 mil. EUR, čímž Olomoucký kraj výrazně překonal Moravskoslezský kraj, zůstal však výrazně pod Jihomoravským krajem (10,7 mil. EUR).

Tabulka 20: Investice do startupů (Zdroj: Dealroom, 2026)

Rok	Investice OK (EUR)	Praha	Jihomoravský kraj
2014	–	€50,9m	€8,0m
2015	–	€21,1m	€3,0m
2016	€50k	€22,9m	€8,9m
2017	€50k	€50,1m	€2,0m
2018	–	€23,7m	€4,8m
2019	–	€34,6m	€10,7m
2020	€430k	€103m	€8,7m
2021	€41,2m	€449m	€47,0m
2022	€2,7m	€557m	€142m
2023	€1,5m	€181m	€6,4m
2024	€4,2m	€239m	€10,7m
2025	€1,1m	€67,7m	€30,7m

Mezikrajské srovnání

Ve srovnání s ostatními kraji ČR (mimo Prahu a Jihomoravský kraj) vykazuje OK v roce 2024 nadprůměrnou investiční aktivitu. Dosažených 4,2 mil. EUR řadí OK na 4. místo z 14 krajů v roce 2024 – za Prahou, Jihomoravským krajem a Královéhradeckým krajem (5,2 mil. EUR), ale před kraji jako Moravskoslezský, Zlínský nebo Pardubický. Klíčovým kontextem je koncentrace: prakticky veškerý VC kapitál v OK putuje do tří startupů (Kardi AI, Worldee, RobosizeME[15]). Ekosystém prozatím stojí na úzkých ramenou – diverzifikace je proto klíčovou výzvou.

Tabulka 21: Investice (mezikrajské srovnání), (Zdroj: Dealroom, 2026)

Region ČR	Investice 2021 (EUR)	Investice 2022 (EUR)	Investice 2023 (EUR)	Investice 2024 (EUR)	Investice 2025 (EUR)
Praha	€449m	€557m	€181m	€239m	€67,7m
Jihomoravský	€47,0m	€142m	€6,4m	€10,7m	€30,7m
Olomoucký	€41,2m	€2,7m	€1,5m	€4,2m	€1,1m
Moravskoslezský	€6,0m	€6,2m	€5,5m	€40k	€2,1m
Pardubický	€4,0m	–	€1,3m	€200k	€191k
Královehradecký	€1,1m	€2,1m	–	€5,2m	–
Ostatní regiony	sporadicky	sporadicky	sporadicky	sporadicky	sporadicky

[15] RobosizeMe získalo investici ve výši €1,8m v roce 2026. V tabulkách výše není uvedeno z důvodu zkreslení (v době zpracování nejsou dostupná data za celý kalendářní rok 2026 tak, aby bylo možné sledovat meziroční vývoj).

Olomoucký kraj je ve srovnání s mimopražskými a mimobrněnskými regiony ČR nadprůměrným příjemcem VC – v roce 2024 třetím největším regionem v ČR. Absolutní hodnoty (€1–5m ročně) jsou však hluboko pod potenciálem – Praha přitahuje 50–100× více kapitálu. Zahraniční srovnání ukazuje, že silné regionální ekosystémy (Brno, Wroclaw, Krakow) přitahují €50–200m ročně.

3.2.6 SWOT analýza pro oblast Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání v Olomouckém kraji

Tabulka 22: SWOT analýza: Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání v OK

Silné stránky	Slabé stránky
• Dynamický růst podnikového VaV – BERD +183 % (2015–2024), v roce 2024 nárůst o 19,6 %, čtyřnásobně rychleji než ČR; 6. místo v absolutní výši. • Nejvyšší intenzita inovací v ČR (6,0 %) – inovující firmy reinvestují vysoký podíl tržeb do inovací. • Nadprůměrný podíl inovujících podniků (46,0 %, 4. místo), inovační spolupráce mírně nad průměrem ČR (35,5 %, 6. místo). • Koncentrace VaV do výzkumně intenzivních firem – rostoucí BERD na podnik (28,5 mil. Kč) i na FTE. • Nejrychleji rostoucí startupový ekosystém v ČR – Olomouc +82,2 % (2025), nadprůměrná VC aktivita mezi regiony mimo Prahu a Brno. • Silné domény specializace v kraji s rostoucími tržbami a přidanou hodnotou.	• Podprůměrná intenzita BERD/HDP (1,11 %, 8. místo) a nízký počet VaV FTE v podnicích (9. místo). • Klesající počet inovativních podniků (148, –9,8 % od 2022), zejména malých a ICT firem. • Nízká hustota podnikání (213,8 subjektů/1 000 ob., 11. místo) a převaha drobných živnostníků. • Slabé propojení firem s výzkumnou základnou – minimální nákup externího VaV (5,8 %) a znalostí (0,4 %). • Inkrementální charakter inovací – jen 13 % tržeb z produktů nových na trhu, 76 % z drobně upravených. • Mělký a koncentrovaný startupový ekosystém – VC kapitál soustředěn do 2–3 firem; nízké absolutní hodnoty.
Příležitosti	**Hrozby**
• Zvyšování inovační spolupráce MSP s firmami a institucemi v regionu (akcelerace, matchmaking, networking). • Růst počtu zainvestovaných startupů a scaleupů a rozvoj komunity byznys angels a VC. • Vznik globálně úspěšných firem s vysokým podílem exportu a obratem nad 500 mil. Kč. • Vybudování byznys development infrastruktury v každém okrese (huby, coworkingy, kreativní centra). • Využití nadprůměrné absorpce centrálních programů (TAČR, MPO) a doplnění o krajské nástroje. • Využívání veřejných prostor jako testovacího prostředí pro inovativní řešení.	• Pokračující pokles počtu inovativních podniků a koncentrace výkonnosti do několika hráčů v každé doméně. • Klesající čerpání ESIF a TAČR napříč doménami snižující inovační investice. • Odchod ambiciózních firem a startupů do silnějších ekosystémů (Praha, Brno, zahraničí). • Setrvání u inkrementálních inovací bez posunu k produktům novým na trhu.

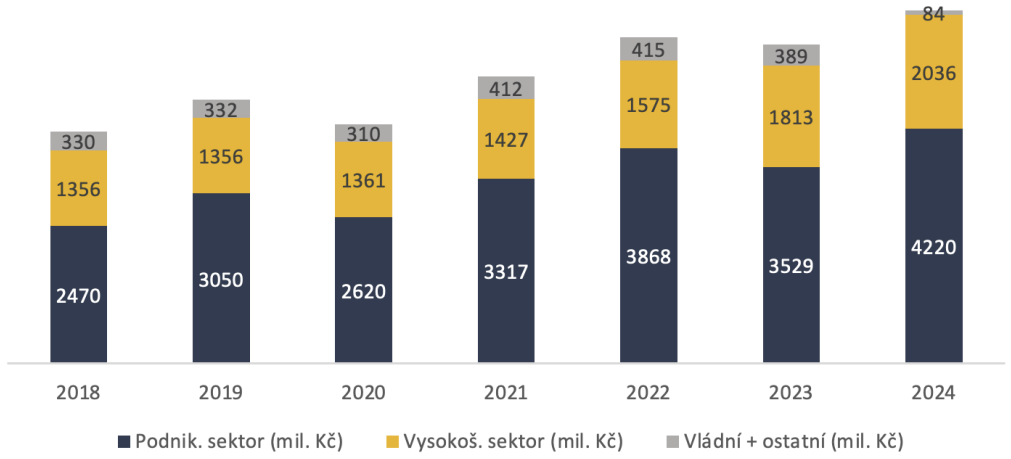
3.3 Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace

3.3.1 Výdaje na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji

Celkové výdaje na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji dosáhly v roce 2024 hodnoty 6 340 mil. Kč (4,3 % z celkových VaV výdajů ČR). Výdaje na VaV na jednoho obyvatele kraje činily 10 041 Kč a podíl výdajů na VaV na regionálním HDP dosáhl 1,7 %. Tato hodnota řadí Olomoucký kraj na 3. místo v ČR za Prahou (2,06 %) a Jihomoravským krajem (1,85 %).

Z hlediska sektorové struktury dominuje podnikatelský sektor (výdaje 4 220 mil. Kč, 2024), na nějž navazuje vysokoškolský sektor (2 036 mil. Kč).

Graf 14: Výdaje na VaV v Olomouckém kraji dle sektorů (vývoj), (Zdroj: ČSÚ, 2025)

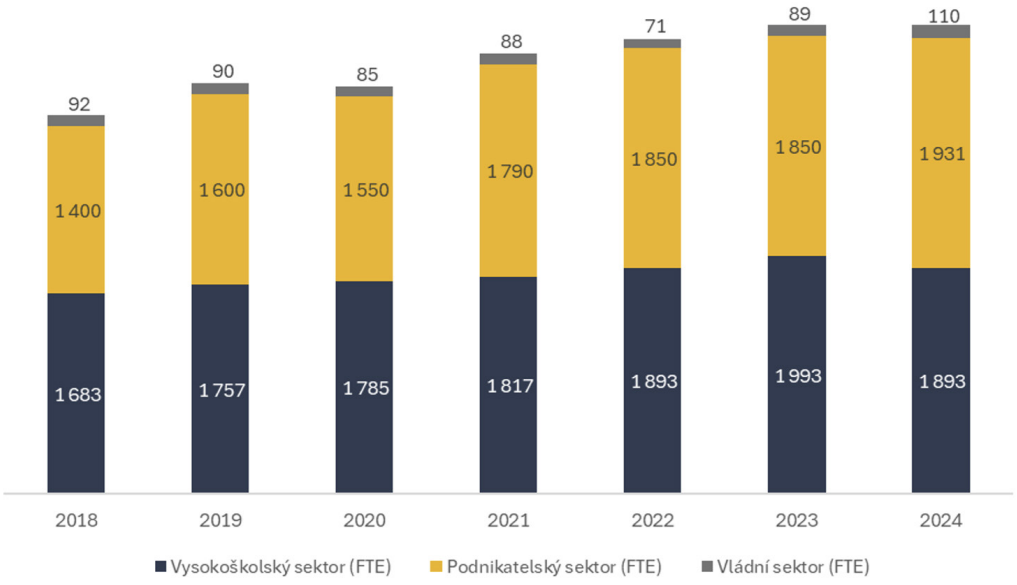
Tabulka 23: Výdaje na VaV v Olomouckém kraji – vývoj (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Ukazatel	2022	2023	2024
Výdaje na VaV celkem (mil. Kč)	5 858	5 731	6 340
z toho podnikatelský sektor (mil. Kč)	3 868	3 529	4 220
z toho vysokoškolský sektor (mil. Kč)	1 575	1 813	2 036
z toho vládní + ostatní (mil. Kč)	415	389	84
Pracovníci VaV celkem (FTE)	3 814	3 932	3 934
z toho výzkumní pracovníci (FTE)	2 288	2 377	2 465
Podíl VaV výdajů na HDP regionu (%)	1,8 %	1,6 %	1,7 %
Výdaje VaV na 1 obyvatele (Kč)	9 301	9 057	10 041
Podíl na výdajích VaV ČR (%)	4,4 %	4,1 %	4,3 %

3.3.2 Pracovníci ve výzkumu a vývoji

Ve výzkumu a vývoji pracovalo v Olomouckém kraji v roce 2024 celkem 5 588 osob, v přepočtu na FTE pak 3 934 zaměstnanců, z nichž 2 465 tvoří výzkumní pracovníci. Kraj se podílí 4,5 % na celkovém počtu VaV pracovníků v ČR (FTE), čímž zaujímá 4. místo za Prahou, Jihomoravským a Středočeským krajem.

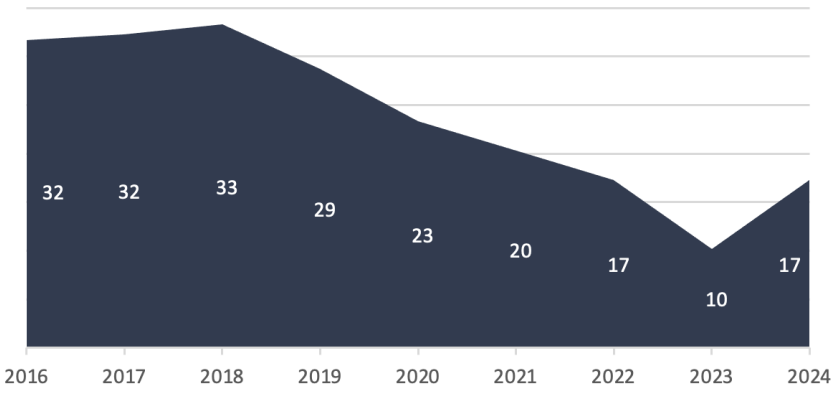
Graf 15: Pracovníci ve VaV v Olomouckém kraji dle sektorů (vývoj)

3.3.3 Patentová aktivita

Patentová aktivita je klíčovým výstupním indikátorem inovační soustavy a v Olomouckém kraji vykazuje klesající trend. Z průměru 33,3 přihlášek (3letý klouzavý průměr) v roce 2018 poklesl na 10,2 v roce 2023 – pokles o−69 % za pět let. V roce 2024 dochází k mírnému oživení (17,3).

Graf 16: Patentové přihlášky u ÚPV ČR – Olomoucký kraj

3.3.4 Spin-off firmy: vývoj a stav

K 31. 12. 2025 eviduje Univerzita Palackého celkem 12 spin-off společností vzniklých na UP. V roce 2025 byla zaregistrována 1 nová spin-off firma (Global Water Nanotechnologies s.r.o., 2025). V roce 2024 vznikly 3 spin-off firmy (Sensum Communem Rehabilitace, Centrum pro psychosociální zdraví, Atomiver) – nejvyšší jednoroční nárůst za sledované období. V roce 2024 navíc CATRIN zaznamenal 2 spin-out společnosti jako výsledek proměny přístupu k transferu.

3.3.5 SWOT analýza pro oblast Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace

Tabulka 24: SWOT analýza: Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace v OK

Silné stránky	Slabé stránky
• Vysoká intenzita VaV výdajů – podíl VaV na HDP 1,7 % (3. místo v ČR za Prahou a Brnem). • Silný vysokoškolský VaV sektor (2 036 mil. Kč) výrazně převyšující srovnatelné kraje. • Rostoucí počet výzkumných pracovníků (2 465 FTE, 4. místo v ČR podle počtu VaV pracovníků). • Špičková výzkumná centra – CATRIN (ÚMTM, RCPTM, CRH), Společná laboratoř optiky, FNOL. • Mezinárodní výzkumná atraktivita – brain gain (125 zahraničních vědců v CATRIN, 226+ zahraničních vědců na UP). • Nové spin-outy CATRIN, proměna přístupu k transferu.	• Translační mezera (TRL 4–7) – průřezová bariéra napříč všemi doménami; slabý přenos znalostí do aplikační a klinické praxe. • Asymetrie akademického vs. podnikového VaV – silný VŠ sektor nevede k odpovídajícímu zlepšení BERD/HDP. • Nízká poptávka firem po výzkumu – nižší nákup smluvního a kolaborativního výzkumu. • Klesající patentová aktivita – pokles přihlášek o 69 % (2018–2023), nízký podíl platných práv napříč doménami. • Nízký počet spin-off firem vzhledem k rozsahu výzkumné základny. • Chybějící testovací, validační a pilotní infrastruktura.
Příležitosti	**Hrozby**
• Zintenzivnění spolupráce firem a výzkumných organizací – smluvní a kolaborativní výzkum, licence, inovační vouchery. • Rozvoj platforem spolupráce (DIGI2Health, technologické platformy, VTP UP) a validačních nástrojů (PoC, akcelerátory). • Podpora spin-off podnikání a zprostředkování VC investic do spin-off projektů. • Posílení interdisciplinarity a otevřenosti napříč obory a institucemi. • Zapojení do mezinárodních VaV projektů v pozici partnerů i leaderů. • Globálně atraktivní ekosystém Life Sciences & Health navázaný na OLIVIE, FNOL a UP.	• Přetrvávající fragmentace mezi výzkumem, praxí a veřejnou správou. • Pokračující pokles patentové aktivity a čerpání VaV dotací. • Odliv výzkumných talentů a konkurence silnějších výzkumných center. • Regulatorní a etické bariéry (např. práce se zdravotními daty) zpomalující adopci inovací. • Závislost VaV na externím financování a kolísavá účast v programech ESIF/TAČR.

3.4 Rozvoj lidského potenciálu

3.4.1 Demografický vývoj

Demografické trendy patří mezi nejvýznamnější strukturální výzvy Olomouckého kraje s přímým dopadem na trh práce, vzdělávací systém a inovační kapacitu regionu. Kraj v roce 2024 evidoval celkem 631 500 obyvatel – mírný pokles o 1 364 osob oproti roku 2023. Demografické tendence přitom vykazují dlouhodobou konzistenci: přirozený úbytek se prohlubuje, populace stárne a věková struktura produktivní složky populace se zužuje.

Věková struktura Olomouckého kraje prošla za posledních 24 let výraznou proměnou. Zatímco v roce 2000 tvořily děti (0–14 let) 16,5 % populace a senioři (65+) pouze 13,6 %, v roce 2024 jsou tyto podíly obráceny: děti 15,2 % a senioři 22,0 %. Produktivní věková skupina (15–64 let) klesla z 69,9 % na 62,8 % celkové populace. Absolutně to znamená, že produktivní populace Olomouckého kraje klesla z 448 110 osob (2000) na 396 466 osob (2024) – úbytek 51 644 osob v produktivním věku za 24 let.

Index stáří – počet osob ve věku 65+ na 100 dětí do 14 let – dosáhl v roce 2024 hodnoty 145,0. To znamená, že na každých 100 dětí v Olomouckém kraji připadá 145 seniorů. Ještě v roce 2000 byl tento poměr 82,7 – tehdy děti početně převažovaly nad seniory. V roce 2024 senioři převyšují děti o 45 %. Věkový medián dosáhl hodnoty 45,4 roku, což řadí Olomoucký kraj na 3. místo v ČR dle stáří populace – vyšší medián mají shodně Zlínský a Karlovarský kraj (45,8 let). Kraj tak stárne rychleji než většina srovnatelných průmyslových regionů. Praha má medián 41,9 roku (nejnižší v ČR), Jihomoravský kraj 43,9 roku.

Tabulka 25: Demografický vývoj (Olomoucký kraj), (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Demografický ukazatel	2000	2010	2015	2020	2022	2023	2024	Trend
Obyvatelé celkem (tis.)	641,1	641,7	634,7	630,5	631,8	632,9	631,5	↓
0–14 let (tis. osob)	105,6	91,8	95,9	99,3	99,8	98,3	95,9	↓
15–64 let (tis. osob)	448,1	448,6	420,0	398,5	396,0	396,7	396,5	↓
65+ let (tis. osob)	87,3	101,3	118,8	132,7	136,0	137,8	139,1	↑
Podíl 0–14 (%)	16,5 %	14,3 %	15,1 %	15,7 %	15,8 %	15,5 %	15,2 %	↓
Podíl 15–64 (%)	69,9 %	69,9 %	66,2 %	63,2 %	62,7 %	62,7 %	62,8 %	↓
Podíl 65+ (%)	13,6 %	15,8 %	18,7 %	21,0 %	21,5 %	21,8 %	22,0 %	↑
Index stáří (65+/0–14 ×100)[16]	82,7	110,3	124,0	133,7	136,3	140,1	145,0	↑
Průměrný věk (roky)	38,4	40,9	42,2	43,1	43,3	43,5	43,8	↑
Věkový medián (roky)	37,0	39,8	41,9	44,0	44,6	45,0	45,4	↑ (3. nejvyšší v ČR)

[16] Index stáří = počet osob 65+ / počet dětí 0–14 × 100. Hodnota >100 = senioři početně převažují nad dětmi.
Věkový medián Olomouckého kraje 45,4 let = 3. místo v ČR (1. místo shodně Zlínský a Karlovarský kraj: 45,8 let).

3.4.2 Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní struktura populace Olomouckého kraje ve věku 15 a více let vykazuje v roce 2024 určitou stagnaci podílu vysokoškolsky vzdělaných. Z celkových 519,4 tis. osob ve věku 15+ dosáhlo vysokoškolského vzdělání 91,3 tis. osob, tedy 17,6 % – mírný pokles oproti roku 2022 (96,9 tis., 18,9 %). Jedná se o hodnotu výrazně pod průměrem ČR, který se pohybuje okolo 22 %.

Dominantní vzdělanostní skupinou zůstává střední vzdělání bez maturity (180,9 tis., 34,8 %) a střední s maturitou (168,9 tis., 32,5 %). Strukturálně jde o profil odpovídající průmyslové orientaci krajské ekonomiky – vysoký podíl řemeslných a technických profesí. Zároveň však nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných omezuje schopnost kraje přitáhnout a udržet znalostně intenzivní aktivity.

Počet studentů vysokých škol s trvalým bydlištěm v Olomouckém kraji sleduje od roku 2010 (historické maximum 22 494 osob) sestupný trend se stabilizací po roce 2019 na hodnotách okolo 20 800–21 000. V roce 2023 studovalo na vysokých školách 20 970 osob s trvalým bydlištěm v Olomouckém kraji – mírný pokles oproti maximu, ale stagnace vůči roku 2022 (20 752).

Selektivní migrace (brain drain) je jedním z nejzávažnějších strukturálních problémů Olomouckého kraje z hlediska rozvoje lidského potenciálu. Data (ČSÚ, 2025) umožňují kvantitativní přiblížení tohoto jevu prostřednictvím několika indikátorů: pohybu obyvatel dle věku mezi kraji, vývoje počtu VŠ studentů dle místa bydliště a vývoje vzdělanostní struktury produktivní populace.

V roce 2024 se do Olomouckého kraje přistěhovalo celkem 8 923 osob, z toho 5 170 z jiného kraje ČR. Naopak vystěhovalo se 8 263 osob, z toho 5 433 do jiného kraje ČR. Migrace mezi kraji pro Olomoucký kraj tedy vykazuje záporné saldo −263 osob – kraj ztrácí obyvatele ve prospěch jiných regionů ČR. Tento odliv je strukturálně selektivní: z krajů odcházejí mladí lidé a absolventi, zatímco senioři a méně mobilní skupiny zůstávají.

Tabulka 26: Migrační ukazatele (Olomoucký kraj), (Zdroj: ČSÚ, 2025)

Migrační ukazatel (meziregionální)	2022	2023	2024
Přistěhovalí z jiného kraje ČR (abs.)	3 936	4 992	5 170
Vystěhovalí do jiného kraje ČR (abs.)	3 976	5 115	5 433
Saldo mezikrajské migrace (abs.)	-40	-123	-263
Saldo mezikrajské migrace (‰)	-0,1	-0,2	-0,4
Celkové migrační saldo (abs.)	10 368	2 721	660
Celkový pohyb obyvatel (abs.)	+8 872	+1 062	-1 364

[17] VŠPS (Výběrové šetření pracovních sil) je pravidelné výběrové šetření ČSÚ prováděné na reprezentativním vzorku domácností

[18] Tato hodnota vychází ze standardní metodiky VŠPS, která sleduje populaci od 15 let jako referenční skupinu pro trh práce — podíl je proto o něco nižší, než by byl při výpočtu jen za osoby ve věku, kdy VŠ vzdělání lze reálně dosáhnout (např. 25+). Hodnota je přesto srovnatelná napříč kraji a v čase, neboť metodika je jednotná.

Celoživotní vzdělávání jako nástroj rozvoje lidského potenciálu

Celoživotní vzdělávání (CŽV) je v kontextu RIS Olomouckého kraje klíčovým nástrojem pro rekvalifikaci a upskilling pracovní síly mimo tradiční studijní programy. Olomoucký kraj disponuje třemi vysokoškolskými institucemi, které vedle standardního studia realizují aktivity CŽV: Univerzitou Palackého v Olomouci (UP), Vysokou školou logistiky o.p.s. v Přerově (VŠLG) a Moravskou vysokou školou Olomouc (MVŠO). Každá z institucí realizuje CŽV odlišným způsobem, s jinou cílovou skupinou a jiným strategickým záměrem – jejich kombinace však vytváří komplementární soustavu, která pokrývá různé dimenze potřeb trhu práce v kraji.

CŽV na UP dosáhlo v roce 2024 historicky nejvyšších hodnot. Více než 8 000 účastníků obdrželo osvědčení o absolvování programu CŽV – meziroční výrazný nárůst a dosud největší počet v historii UP. UP v roce 2024 nabízela celkem 81 programů CŽV pokrývajících celé spektrum oborů.

VŠLG realizuje CŽV výhradně profesního charakteru orientovaného na logistiku a management. V roce 2024 VŠLG evidovala 54 posluchačů programu MBA Logistika.

MVŠO je soukromá vysoká škola neuniverzitního typu se zaměřením na ekonomiku a management. V roce 2024 studovalo na MVŠO 460 studentů v akreditovaných studijních programech. Škola realizuje CŽV primárně v rámci mezinárodní spolupráce.

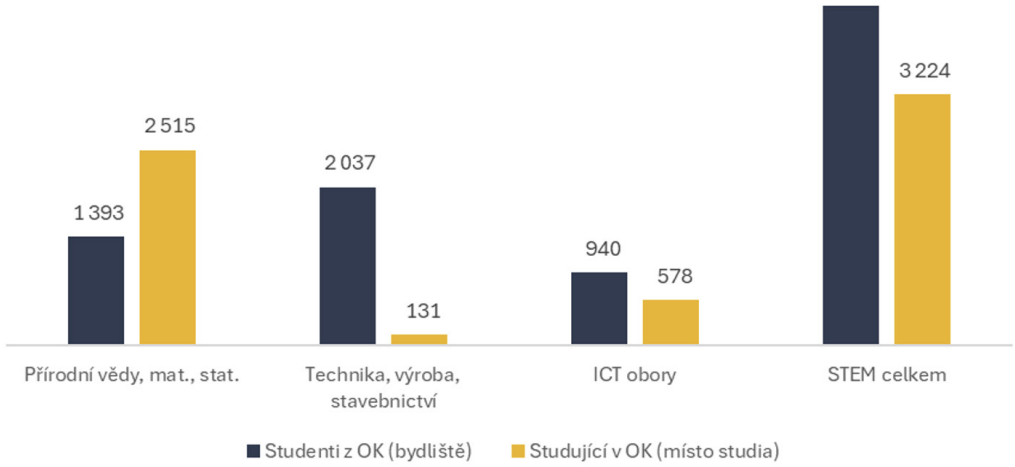
Internacionalizace VaV kapacity

Příliv zahraničních vědců a akademiků přicházejících za výzkumem do Olomouce může představovat brain gain. 34 % vědeckých pracovníků UP (z celkových 665) pochází ze zahraničí – tj. přes 226 zahraničních vědců aktivně působí v Olomouckém kraji. 13 % akademických pracovníků UP (z 2 157 celkem) má cizí státní občanství, tj. 280+ zahraničních akademiků. V rámci CATRIN UP pracovalo v roce 2024 celkem 125 zahraničních akademiků. Příliv 125 zahraničních vědců do CATRIN je největší brain gain iniciativa v historii Olomouckého kraje. Tito lidé přináší do kraje mezinárodní sítě, know-how a grantový kapitál.

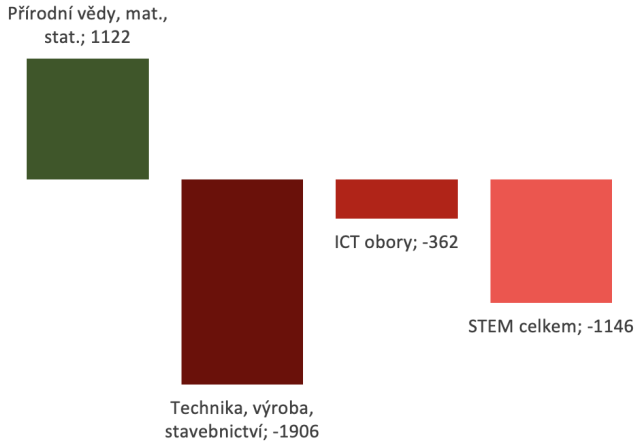
3.4.3 STEM vzdělávání

Analýza STEM vzdělávání v OK rozlišuje dvě metodicky odlišné perspektivy klíčové pro RIS OK: (1) trvalé bydliště studentů – odkud STEM studenti pocházejí; a (2) místo studia – kde se fyzicky vzdělávají. Obě přinášejí zcela odlišné strategické závěry. Srovnání počtu studentů z Olomouckého kraje (bydliště) a studentů studujících v Olomouckém kraji (místo studia) odhaluje strukturální asymetrii s přímými dopady na inovační ekosystém a trh práce v kraji.

Graf 17: Studenti STEM oborů dle místa bydliště a sídla školy (Olomoucký kraj)

Graf 18: STEM obory – bilance v rámci Olomouckého kraje

Tabulka 27: STEM obory v Olomouckém kraji (Zdroj: MŠMT, ČSÚ, 2024, 2025)

Obor STEM	Studenti z OK (bydliště)	Studující v OK (místo studia)	Bilance	Poznámka
Přírodní vědy, mat., stat.	1 393	2 515	+1 122	5 170
Technika, výroba, stavebnictví	2 037	131	−1 906	Odliv studentů
ICT obory	940	578	−362	Deficit pro OK
STEM celkem	4 370	3 224	−1 146	OK odesílá více studentů STEM oborů, než přijímá

V přírodních vědách je Olomoucký kraj příležitostí pro příchod STEM talentů. Na UP v Olomouci studuje 2 515 studentů přírodních věd – 3. největší přírodovědná škola v ČR po Univerzitě Karlově v Praze a Masarykově univerzitě v Brně. Do kraje přijíždí studovat o 1 122 více studentů, než z kraje pochází. Tato pozice je přímou komparativní výhodou pro základní výzkum a inovace v doménách specializace RIS Olomouckého kraje. Základní strategickou výzvou je pak to, jak tyto absolventy (658 ročně dle dat ČSÚ) udržet v Olomouckém kraji po dokončení studia – pro průmysl, VaV instituce nebo startupový ekosystém.

Obory zaměřené na techniku, výrobu a stavebnictví jsou naopak nejkritičtějším deficitním oborem. Z Olomouckého kraje pochází 2 037 studentů technických oborů, avšak v Olomouckém kraji studuje pouhých 131, vzniká tedy záporná bilance −1 906. Kraj nemá technickou vysokou školu: dominantní destinací jsou VUT Brno (10 053 studentů techniky) a ČVUT Praha (9 124). Tato strukturální absence má přímé dopady na průmyslové firmy v kraji, které trpí nedostatkem technicky vzdělaných absolventů, přičemž jejich potenciální zdroj každoročně odchází studovat jinam a většinou se nevrací. Pro srovnání: Jihomoravský kraj (Brno) disponuje 11 438 studenty techniky v místě, tj. 87× více než v Olomouckém kraji. Moravskoslezský kraj (Ostrava): 5 396. I Plzeňský kraj má 1 840 technických studentů na místních VŠ. Olomoucký kraj má dle tohoto ukazatele nejnižší vzdělávací kapacitu v technických oborech.

Deficit ICT studentů je méně dramatický absolutně, ale strategicky je zásadní. Z Olomouckého kraje pochází 940 ICT studentů, ale v kraji studuje jen 578, tj. záporná bilance −362. Studenti ICT z Olomouckého kraje míří primárně do Brna (3 183 ICT studentů) a Prahy (4 063).

+1 122 **Přírodní vědy** OK vzdělávací centrum | UP Olomouc 3. v ČR	**−1 906** **Technika** Největší odliv | kraj bez technické VŠ
−362 **ICT obory** Skrytý deficit | studenti míří do Brna a Prahy	**−1 146** **STEM celkem** OK odesílá více, než přijímá

Mezikrajské srovnání

Olomoucký kraj s 3 224 studenty STEM oborů na místních VŠ zaujímá 4. místo z 14 krajů – za Prahou (35 643), Jihomoravským (22 531) a Moravskoslezským krajem (9 548). Tento výsledek je výlučně tažen přírodovědnými obory na Univerzitě Palackého v Olomouci (2 515 studentů = 78 % všech studentů STEM oborů v Olomouckém kraji). Technika a ICT jsou zastoupeny minimálně.

Olomoucký kraj zaznamenal v období 2018⁄2024 nárůst počtu studentů STEM oborů dle místa studia o +30 % (z 2 482 na 3 224) – třetí největší relativní nárůst po Kraji Vysočina (+54 %) a Moravskoslezském kraji (+13 %). Zlínský klesl o −29 % a Plzeňský o −16 %.

Tabulka 28: STEM obory (mezikrajské srovnání)

Kraj	Studenti 2024	Studenti 2018	Změna 2018 › 24	Přírodní vědy	Technika	ICT	Absolventi 2024
Praha	35 643	32 646	+9 %	11 932	12 759	10 952	7 356
Jihomoravský	22 531	22 575	-0 %	4 744	11 438	6 349	5 172
Moravskoslezský	9 548	8 461	+13 %	1 984	5 396	2 168	1 624
Olomoucký	3 224	2 482	+30 %	2 515	131	578	658
Plzeňský	2 659	3 176	-16 %	349	1 840	470	458
Jihočeský	2 580	2 305	+12 %	1 014	1 257	309	437
Zlínský	2 386	3 348	-29 %	34	1 557	795	523
Pardubický	2 281	2 190	+4 %	670	696	915	511
Ústecký	2 162	2 099	+3 %	899	853	410	369
Liberecký	1 987	2 462	-19 %	172	1 424	391	423
Královéhradecký	1 443	1 433	+1 %	266	—	1 177	286
Vysočina	559	364	+54 %	—	220	339	78
Středočeský	120	640	-81 %	2	—	118	37
Karlovarský	67	151	-56 %	67	—	—	20

3.4.4 SWOT analýza pro oblast Rozvoj lidského potenciálu v Olomouckém kraji

Tabulka 29: SWOT analýza: Rozvoj lidského potenciálu v OK

Silné stránky	Slabé stránky
• Silná pozice v přírodovědném vzdělávání – UP Olomouc 3. největší přírodovědná škola v ČR, kladná bilance +1 122 studentů. • Velká studentská populace: 22 800 studentů UP, mladá vědecká komunita. • Rozvinuté celoživotní vzdělávání – rekordních 8000+ absolventů CŽV na UP (2024), 81 programů; komplementární nabídka UP, MVŠO, VŠLG. • Brain gain ve výzkumu – příliv zahraničních vědců a akademiků. • Růst zájmu o STEM – nárůst počtu STEM studentů dle místa studia o 30 % (2018–2024), 3. nejvyšší v ČR. • Vyrovnaná mzdová distribuce podporující sociální soudržnost.	• Absence technické vysoké školy – kritický deficit techniky (−1 906) a ICT (−362) studentů. • Nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných (17,6 %) výrazně pod průměrem ČR (22 %), navíc stagnující. • Brain drain absolventů, záporné migrační saldo (−263), selektivní odliv mladých a vzdělaných. • Stárnutí a úbytek produktivní populace – index stáří 145, pokles o 51,6 tis. osob (2000–2024). • Strukturální profil vzdělanosti orientovaný na střední vzdělání bez maturity, omezující znalostně intenzivní aktivity.

Příležitosti	Hrozby
• Koncepční rozvoj podnikavosti a kreativity na ZŠ a SŠ (rámec EntreComp, podnikavé školy). • Zvyšování počtu nových inovativních podnikatelských projektů (soutěže, hackathony, akcelerace pro začínající podnikatele a kreativce). • Zvýšení atraktivity technického a odborného vzdělávání a spolupráce škol s firmami a stáže. • Otevírání nových technických a ICT oborů na VŠ v kraji ve spolupráci s partnery. • Udržení přírodovědných absolventů (658 ročně) v regionu pro průmysl, VaV i startupy. • Rozvoj celoživotního vzdělávání, mikrocertifikátů a profesních kvalifikací s akcentem na znalostní ekonomiku.	• Prohlubující se demografický pokles a tlak na trh práce a udržitelnost sociálního systému. • Trvalý odliv talentů do Brna, Prahy a zahraničí, zejména v technických a ICT oborech. • Nedostatek kvalifikované pracovní síly pro inovativní firmy a domény specializace. • Prohlubování regionálních disparit (Jesenicko, sever Šumperska jako strukturálně ohrožená území). • Konkurence v boji o talenty ze strany silnějších univerzitních a ekonomických center. • Riziko nedostatečné adaptace vzdělávání na technologické změny (AI, digitalizace).

3.5 Přehled strategických dokumentů relevantních pro RIS Olomouckého kraje

Přehled aktuálních strategických dokumentů relevantních pro RIS Olomouckého kraje je strukturován dle institucionální úrovně – od celoevropských strategií přes národní dokumenty po krajské a municipální rozvojové plány. Průniky strategických dokumentů vymezují tematické priority a definují kontext, v němž bude RIS Olomouckého kraje implementována.

Tabulka 30: Strategické dokumenty relevantní pro RIS Olomouckého kraje

Dokument	Zpracovatel / vydavatel	Úroveň	Klíčová relevance pro RIS OK
Zvolte si Evropu pro life-science	Evropská komise	EU	Life-science, biotech, inovační ekosystém
Kompas konkurenceschopnosti EU	Evropský výbor regionů	EU	MSP, inovační ekosystémy, kritické suroviny
Strategie EU pro startupy a scaleupy	Evropská komise	EU	Startupy, rizikový kapitál, talenty v EU
Česko v roce 2029 (Strategické pilíře a vize hospodářské politiky)	Svaz průmyslu a dopravy ČR	ČR	Znalostní ekonomika, VaV, podnikavost
Národní strategie umělé inteligence	MPO ČR	ČR	AI, digitální transformace, CŽV
Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR 2021–2027 (Národní RIS3 strategie)	MPO ČR	ČR	EDP, inteligentní specializace, domény
Cesta k evropské digitální dekádě: Strategický plán digitalizace Česka do roku 2030	Úřad vlády ČR	ČR	5G, e-Government, digitální dovednosti

Dokument	Zpracovatel / vydavatel	Úroveň	Klíčová relevance pro RIS OK
Česko na křižovatce – Priority České republiky (Strategie a vize pro dalších 30 let)	Hospodářská komora ČR	ČR	Přidaná hodnota, debyrokratizace, VaVal
Hospodářská strategie – Česko: Země pro budoucnost 2.0	Karel Havlíček a kol.	ČR	VaVal 3 % HDP, startupy, energetika
ZDRAVÍ 2035 – Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2035	Ministerstvo zdravotnictví ČR	ČR	Prevence, e-Health, výzkum ve zdravotnictví
RIS3 strategie OK (Aktualizace 2022)	ICOK / Olomoucký kraj	OK	Výchozí dokument – 5 oblastí změn
Kohezní politika – Návrh tematického zaměření v oblasti rozvoje regionů	Asociace krajů ČR	OK	ITI, regionální specifika, kohezní nástroje
Strategický rámec OLIVIE	Olomoucký kraj	OK	Hi-Tech medicína, zdravé prostředí, FNOL/UP
Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje 2024–2028	Olomoucký kraj	OK	Odborné školství, AI, podnikavost
Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje	Olomoucký kraj	OK	Průmysl, inovace, infrastruktura, Smart Region
Strategický plán rozvoje města Olomouce pro období 2026–2032	Statutární město Olomouc	OK	Smart City, inovační centrum, udržitelnost
Plán realizace strategického záměru vzdělávací a tvůrčí činnosti UP na rok 2026	Univerzita Palackého v Olomouci	OK	Transfer znalostí, Open Science, Aurora
Strategie udržitelného rozvoje Univerzity Palackého v Olomouci	Univerzita Palackého v Olomouci	OK	SDGs, cirkulární ekonomika, kampus

Nadnárodní úroveň – dokumenty Evropské Unie

Evropská úroveň vymezuje rámcové podmínky, v nichž regionální inovační strategie musejí operovat. Tři dokumenty Evropské komise a Evropského výboru regionů jsou z hlediska RIS Olomouckého kraje obzvláště relevantní: definují prioritní technologické oblasti (life-science, AI, kvantové technologie), nastavují podmínky pro financování inovačních ekosystémů z kohezních fondů a Horizontu Evropa a formulují ambice EU v oblasti startupového prostředí, z nichž OK může těžit prostřednictvím přístupu k nástrojům jako Scaleup Europe.

Zvolte si Evropu pro life-science

Evropská komise, 2024

Strategie usiluje o to, aby se EU stala do roku 2030 světovým centrem pro life-science a biotechnologie. Zaměřuje se na urychlení lékařských inovací, personalizaci péče a udržitelné potravinové systémy prostřednictvím biovýroby. Navrhuje optimalizaci inovačního ekosystému s využitím AI, zjednodušení regulací (akt o biotechnologiích) a mobilizaci veřejných i soukromých investic.

Relevance pro RIS OK: Life-science je identifikována jako oblast s vysokým potenciálem pro Olomoucký kraj. Strategie definuje podmínky pro přístup k evropskému financování VaV v biotechnologiích a personalizované medicíně.

Kompas konkurenceschopnosti EU

Evropský výbor regionů, 2025

Usnesení Evropského výboru regionů se zaměřuje na investice do zásadních technologií a rozvoj místně orientovaných inovačních ekosystémů k odstranění rozdílů v rámci Evropy. Zdůrazňuje propojení excelentního výzkumu s výrobními dovednostmi, debyrokratizaci pro MSP a zavedení „28. režimu“ pro inovativní podniky. Cílem je zajistit strategickou autonomii a integrovat regiony jako středobody veškeré činnosti.

Relevance pro RIS OK: Dokument legitimizuje roli krajů jako středobodů inovačních ekosystémů a zdůrazňuje potřebu propojení excelentního výzkumu s průmyslovými dovednostmi. Princip regionálně orientovaných ekosystémů přímo podporuje krajskou logiku RIS.

Strategie EU pro startupy a scaleupy

Evropská komise, 2024

Dokument má pomoci učinit z Evropy startupovou velmoc zlepšením podmínek pro zakládání a růst technologických společností v oblastech jako AI, kvantové technologie či life-science. Strategie řeší překlenutí „údolí smrti“ pomocí fondu Scaleup Europe, zjednodušení přístupu k rizikovému kapitálu a zavedení „28. režimu“ pro jednotná pravidla v EU. Cílem je udržet inovativní firmy a talenty v Evropě, zajistit technologickou suverenitu.

Relevance pro RIS OK: Přímá relevance pro oblast zaměřenou na podporu inovativního podnikání RIS OK. Cíl strategie zaměřený na udržení talentů v Evropě koresponduje s problematikou brain drain identifikovanou v Olomouckém kraji.

Národní úroveň – klíčové strategické dokumenty ČR

Národní strategické dokumenty vymezují podmínky, v nichž regionální inovační strategie musejí operovat v domácím kontextu. Sedm dokumentů pokrývá průmyslovou politiku, digitalizaci, umělou inteligenci, zdravotnictví a inovace. Klíčovým dokumentem je Národní RIS3 strategie, která definuje nadregionální domény specializace a proces podnikatelského objevování (EDP), jehož krajská větev je základem pro RIS OK. Ostatní dokumenty přinášejí kontextové informace o hospodářské politice, technologických prioritách a reformách trhu práce.

Česko v roce 2029 (Strategické pilíře a vize hospodářské politiky)

Svaz průmyslu a dopravy ČR, 2024

Dokument definuje směřování Česka k silné ekonomice s vysokou přidanou hodnotou v průmyslu a službách. Strategie stojí na hlavních pilířích, jako např. znalostní ekonomika, digitalizace a udržitelná energetika, s cílem posunout ČR mezi TOP 10 zemí EU v HDP na obyvatele a mezi TOP 20 v inovačním indexu GII. Klíčovými opatřeními jsou reforma vzdělávání k podnikavosti, stimulace aplikovaného výzkumu a dekarbonizace při zachování konkurenceschopnosti.

Relevance pro RIS OK: Definuje cíle pro posun ČR k znalostní ekonomice a TOP 20 v GII – OK může přispívat přes silnou akademickou základnu (CATRIN, UP). Sedm pilířů strategie zahrnuje témata, která jsou přímou agendou RIS OK: aplikovaný výzkum, podnikavost a vzdělávání.

Národní strategie umělé inteligence

MPO ČR, 2024

Strategie usiluje o posun Česka k inovační ekonomice prostřednictvím koncentrace excelentního výzkumu a vývoje v AI a budování evropských center excelence. Dokument se zaměřuje na digitální transformaci firem, podporu startupů, lákání zahraničních talentů a transformaci vzdělávacího systému včetně celoživotního vzdělávání. Zásadním prvkem je zajištění bezpečnosti, etických pravidel a vstřícné legislativy, která podpoří ekonomický růst a bezpečnost obyvatel v éře automatizace.

Relevance pro RIS OK: Strategie definuje národní priority v oblasti umělé inteligence a excelentního výzkumu a Olomoucký kraj by měl v jejich naplňování hrát roli prostřednictvím klíčových aktérů inovačního ekosystému. Mezi hlavní průniky s RIS Olomouckého kraje patří digitalizace, vzdělávání, bezpečnost, konkurenceschopnost a další.

Národní RIS3 strategie

MPO ČR, 2021

Národní RIS3 strategie zajišťuje efektivní zacílení prostředků na podporu aplikovaného výzkumu v perspektivních oblastech s vysokým potenciálem pro dlouhodobou konkurenční výhodu ČR. Usiluje o transformaci na odolnou ekonomiku založenou na znalostech, vymanění se z pozice subdodavatelů a posun k výrobkům s vysokou přidanou hodnotou v doménách jako pokročilá medicína, zelené technologie či digitální systémy. Klíčovým prvkem je proces podnikatelského objevování (EDP) pro identifikaci nových příležitostí na národní i krajské úrovni.

Relevance pro RIS OK: Národní RIS3 strategie je přímý nadřazený dokument pro RIS OK – krajská RIS by měla být konzistentní s národní a prokazovat komplementaritu s národními doménami specializace. Proces EDP je metodickým základem pro identifikaci nových příležitostí v Olomouckém kraji.

Strategický plán digitalizace Česka do roku 2030

Úřad vlády ČR, 2023

Dokument stanovuje trajektorii pro dosažení evropské digitální dekády se zaměřením na digitální dovednosti, infrastrukturu (5G, optické sítě), transformaci podniků a e-Government. Cílem je, aby do roku 2030 mělo 80 % občanů základní digitální dovednosti a 95 % domácností přístup k vysokorychlostnímu internetu. Strategie prioritizuje kybernetickou bezpečnost, zavádění AI v průmyslu i veřejné správě, rozvoj polovodičového odvětví a elektronizaci zdravotních záznamů (EHDS).

Relevance pro RIS OK: Digitalizace je průřezovým tématem RIS OK. Cíle plánu (80 % občanů se základními digitálními dovednostmi, 95 % domácností s vysokorychlostním internetem) jsou kontextem pro klíčové oblasti změn RIS Olomouckého kraje. Infrastrukturní aspekty (5G, optické sítě) jsou předpokladem pro digitální transformaci firem v Olomouckém kraji.

Česko na křižovatce – priority ČR

Hospodářská komora ČR, 2024

Tento manifest podnikatelských organizací identifikuje osm pilířů strategických investic, které mají Česku zajistit dlouhodobou konkurenceschopnost a transformaci na ekonomiku s vysokou přidanou hodnotou. Prioritami jsou zejména energetická suverenita, dobudování dopravní a datové sítě, dostupné bydlení a flexibilní trh práce. Dokument prosazuje radikální debyrokratizaci státu skrze digitalizaci a automatizaci rozhodování („e-úředník“) a posílení aplikovaného výzkumu k dosažení společenské prosperity.

Relevance pro RIS OK: Dokument identifikuje přidanou hodnotu jako klíčové kritérium úspěchu – přímý soulad s RIS OK. Debyrokratizace a digitalizace státu jsou rámcovými podmínkami pro zlepšení podnikatelského prostředí v Olomouckém kraji. Dokument zdůrazňuje aplikovaný výzkum a zaměření na BERD v Olomouckém kraji.

Hospodářská strategie – Česko: Země pro budoucnost 2.0

Karel Havlíček a kolektiv, 2024

Plán transformace usiluje o návrat Česka mezi TOP 10 ekonomik EU prostřednictvím orientace na vysokou přidanou hodnotu a profitabilitu firem. Navrhuje zvýšení výdajů na VaVaI na 3 % HDP do roku 2035, zajištění energetické soběstačnosti a výstavbu 50 000 bytů ročně. Strategie se zaměřuje na reformu trhu práce (přijímání talentů), rozvoj kapitálového trhu pro startupy a radikální omezení byrokracie.

Relevance pro RIS OK: Cíl zvýšení výdajů na VaVaI na 3 % HDP do roku 2035 je ambiciózní rámec, který by při naplnění zásadně posílil BERD v Olomouckém kraji. Reforma trhu práce (přijímání talentů) je relevantní v kontextu demografické výzvy Olomouckého kraje. Podpora startupového kapitálového trhu koresponduje s klíčovými oblastmi změn a cíli RIS OK.

ZDRAVÍ 2035 – Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2035

Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2024

Tento koncepční dokument udává směr rozvoje péče o zdraví v ČR na příští desetiletí s vizí zajištění dostupné péče všem občanům. Soustředí se na tři strategické cíle: ochranu a zlepšení zdraví populace (prevence, screening), optimalizaci zdravotnického systému (reforma primární péče, digitalizace e-Health) a podporu vědy a výzkumu. Dokument reaguje na demografické stárnutí, usiluje o personální stabilizaci resortu a posílení zdravotní gramotnosti obyvatelstva.

Relevance pro RIS OK: Olomoucký kraj disponuje výjimečnou koncentrací zdravotnické a výzkumné infrastruktury (FNOL, UP, CATRIN…). Dokument Zdraví 2035 legitimizuje investice do life-science a e-Health, které jsou jádrem strategického rámce OLIVIE a průnikem s doménou specializace Olomouckého kraje. Demografické stárnutí (relevantní pro Olomoucký kraj) je ústředním tématem dokumentu.

Krajská úroveň – klíčové strategické dokumenty

Krajská strategická vrstva tvoří bezprostřední kontext pro aktualizaci RIS Olomouckého kraje. Dokumenty pokrývají spektrum od výchozí RIS3 strategie Olomouckého kraje přes sektorové strategie (vzdělávání, zdravotnictví, územní rozvoj) po municipální plány a univerzitní strategie.

RIS3 strategie Olomouckého kraje (Aktualizace 2022)

ICOK / Olomoucký kraj, 2022

Dokument usiluje o posílení konkurenceschopnosti Olomouckého kraje prostřednictvím výzkumu, vývoje a inovací. Identifikuje domény specializace kraje a stanovuje pět klíčových oblastí změn. Jde o dokument platný před aktualizací v roce 2026.

Relevance pro aktualizovanou RIS OK: Jde o výchozí dokument pro aktualizaci – definuje klíčové oblasti změn, domény specializace a indikátory. Aktualizace 2026 navazuje na tuto strukturu a doplňuje ji o nová data a aktualizované priority reflektující změny v technologickém a hospodářském prostředí.

Kohezní politika – Návrh tematického zaměření v oblasti rozvoje regionů

Rada Asociace krajů ČR, 2024

Materiál shrnuje priority Asociace krajů ČR pro budoucí kohezní politiku, kde odmítá přístup „one size fits all“ a prosazuje specifický mix opatření pro každý region dle jeho konkrétních potřeb. Hlavními tématy jsou konkurenceschopnost, zelená transformace, energetická soběstačnost a rozvoj venkova za účelem boje proti vylidňování. Dokument klade důraz na zjednodušování pravidel, efektivní využití integrovaných nástrojů a posílení role regionálních aktérů při implementaci strategií.

Relevance pro RIS OK: Vymezuje podmínky pro budoucí čerpání kohezních fondů po roce 2027, což má relevanci pro RIS Olomouckého kraje. Odmítnutí „one size fits all“ a požadavek regionálně specifických přístupů legitimizuje krajskou RIS Olomouckého kraje jako nezbytný strategický dokument.

Strategický rámec OLIVIE

Olomoucký kraj, 2023

Iniciativa OLIVIE usiluje o přeměnu Olomouckého kraje v region zdravého života využitím špičkového medicínského a výzkumného zázemí (např. FNOL, UP, CATRIN). Strategie stojí na čtyřech pilířích: Hi-Tech medicína, preventivní péče, zdravé prostředí a zdravá společnost, s cílem prodloužit dobu života ve zdraví a podpořit zdravý životní styl. Zaměřuje se na rozvoj inovačního ekosystému, podporu lokálních zdravých produktů, osvětu o duševní rovnováze a modernizaci zdravotnické infrastruktury.

Relevance pro RIS OK: OLIVIE je tematicky nejbližší strategický dokument k doméně specializace Olomouckého kraje v oblasti zdraví a life-science, souvisí s tématy jako Hi-Tech; inovační ekosystém zdraví a další. RIS OK přináší přidanou hodnotu v oblasti VaV a podnikového ekosystému.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje 2024–2028

Olomoucký kraj, 2024

Tento strategický dokument určuje směry rozvoje krajského školství s důrazem na uplatnitelnost absolventů a reakci na technologické změny, jako je umělá inteligence. Prioritami jsou digitální vzdělávání, rozvoj podnikavosti, kreativity a podpora polytechnického a odborného školství skrze spolupráci se zaměstnavateli. Dokument rovněž řeší well-being, inkluzi a specifickou pomoc strukturálně ohroženému regionu Jesenicka.

Relevance pro RIS OK: Přímý průnik s klíčovou oblastí změn zaměřenou na rozvoj lidského potenciálu. Priority dokumentu – digitální vzdělávání, podnikavost, polytechnické a odborné školství – jsou zároveň prioritami RIS OK pro rozvoj lidského potenciálu. Specifická pozornost věnovaná Jesenicku (strukturálně ohrožený region) je relevantní pro regionální dimenzi RIS OK.

Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje

Olomoucký kraj, 2020

Zastřešující dokument definuje vizi „vitálního kraje s vysokou úrovní kvality života“ skrze udržitelný rozvoj měst i venkova. Zaměřuje se na sedm priorit, včetně ekonomiky a inovací, tématu Smart Region, životní prostředí (adaptace na klima), vzdělávání a další. Strategie akcentuje podporu moderního průmyslu, rozvoj dopravní infrastruktury a zajištění dostupnosti kvalitního zdravotnictví a sociálních služeb v celém regionu.

Relevance pro RIS OK: Jde o zastřešující rozvojový dokument kraje, RIS OK přispívá k naplňování priorit tohoto dokumentu (ekonomika a inovace). Sedm prioritních oblastí strategie pokrývá témata, která jsou relevantní pro RIS OK, mj. Smart Region, moderní průmysl, dopravní infrastruktura, vzdělávání, zdravotnictví.

Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje

Olomoucký kraj, 2020

Vize rozvoje města do roku 2040 definuje Olomouc jako udržitelnou metropoli s funkční infrastrukturou a inovačním centrem pro globální firmy v perspektivních odvětvích. Plán se zaměřuje na modernizaci vzdělávání, zajištění dostupného bydlení, rozvoj kultury a sportu a adaptaci na klimatické změny skrze modrozelenou infrastrukturu. Strategie akcentuje chytré využívání technologií (Smart City), efektivní správu majetku a aktivní zapojování obyvatel do rozhodovacích procesů.

Relevance pro RIS OK: Olomouc jako krajské centrum hraje klíčovou roli v inovačním ekosystému Olomouckého kraje. Vize „inovačního centra pro globální firmy" koresponduje se zaměřením RIS OK posílit přitažlivost regionu pro VaV. Smart City agenda a modernizace vzdělávání jsou průniky s digitalizační a vzdělávací dimenzí RIS OK.

Plán realizace strategického záměru vzdělávací a tvůrčí činnosti UP

Univerzita Palackého v Olomouci, 2025

Realizační plán Univerzity Palackého v Olomouci se soustředí na modernizaci vzdělávání skrze flexibilní formy studia, rozvoj digitálních kompetencí a podporu excelence ve výzkumu. Klíčovými prioritami jsou podpora doktorandů, transfer znalostí do aplikační sféry, otevřená věda (Open Science) a zapojení do mezinárodní aliance Aurora. Dokument rovněž akcentuje společenskou odpovědnost, udržitelnost univerzitního provozu a rozvoj kampusové infrastruktury k posílení institucionální odolnosti.

Relevance pro RIS OK: Univerzita Palackého v Olomouci je klíčovým aktérem RIS OK, výzkumná infrastruktura UP je těžištěm výzkumného ekosystému Olomouckého kraje. Transfer znalostí do aplikační sféry a Open Science jsou témata, která jsou v rámci RIS Olomouckého kraje relevantní zejména v klíčové oblasti změn zaměřené na vědu, výzkum a transfer.

Strategie udržitelného rozvoje Univerzity Palackého v Olomouci

Univerzita Palackého v Olomouci, 2023

Dokument stanovuje koncepci udržitelného rozvoje UP v Olomouci napříč prostředím, zdravím a společenskou odpovědností v souladu s cíli SDGs a aliancí Aurora. Prioritami jsou energetické úspory, cirkulární ekonomika, udržitelné hospodaření s vodou a zeleň v kampusech. Strategie integruje udržitelnost do kurikula, podporuje vědecký výzkum v této oblasti a usiluje o zdravý životní styl a rovné příležitosti pro celou univerzitní komunitu i region.

Relevance pro RIS OK: Udržitelnost je průřezovým tématem RIS OK. UP jako klíčový aktér ekosystému klade důraz na environmentální a sociální odpovědnost, která je zároveň podmínkou pro přístup k fondům Horizont Evropa. Integrace SDGs do kurikula a výzkumu je relevantní pro formování udržitelné orientace Olomouckého ekosystému.

Průniky klíčových témat napříč dokumenty a implikace pro RIS Olomouckého kraje

Analýza průniků 18 strategických dokumentů odhaluje 15 témat, která se opakují napříč všemi třemi úrovněmi. Tato shoda signalizuje, kde panuje nejsilnější konsenzus o prioritách, a definuje tematický rámec, v němž by měla aktualizovaná RIS Olomouckého kraje působit.

- Inovace – ústřední motor ekonomického růstu a transformace.
- Digitalizace – univerzální nástroj pro efektivitu státu, průmyslu i služeb.

- Vzdělávání – nutnost reformy kompetencí pro 21. století.
- Konkurenceschopnost – cíl na národní, regionální i evropské úrovni.
- Udržitelnost – environmentální, energetická i ekonomická stabilita.
- Výzkum a vývoj – základ znalostní ekonomiky a bezpečnosti.
- Investice – potřeba soukromých i veřejných zdrojů do infrastruktury a VaVaI.
- Trh práce – flexibilita, uplatnitelnost a získávání talentů.
- Umělá inteligence (AI) – klíčová technologie napříč odvětvími.
- Zdraví – prevence, life-science a kvalita života obyvatel.
- Transformace – posun od nízkých nákladů k vysoké přidané hodnotě.
- Spolupráce – síťování stakeholderů, partnerství veřejného a soukromého sektoru.
- Infrastruktura – dopravní, datová i sociální jako základ rozvoje.
- Přidaná hodnota – klíč k prosperitě a mezinárodnímu úspěchu firem.
- Bezpečnost – kybernetická, energetická i ochrana veřejného zdraví.

Obrázek 1: Průniky strategických dokumentů relevantních pro RIS Olomouckého kraje

4 Domény specializace

4. Domény specializace

Domény specializace představují tzv. vertikální tematické priority RIS Olomouckého kraje a vycházejí z hospodářsky nejsilnějších odvětví v kraji, které mají nejvýznamnější aplikační a transferový potenciál. Vzhledem k odlišné oborové struktuře a zaměření výzkumných organizací a firem v Olomouckém kraji vychází návrh domén specializace ze tří typových situací:

- z přítomnosti oborů inovačního podnikání s nadkritickým množstvím výdajů na VaV, které odráží existenci vlastního VaV centra nebo nákup výsledků VaV od firem a výzkumných organizací mimo region; tyto VaV vstupy firmy následně využívají ve výrobě, která se promítá do ekonomických ukazatelů kraje,
- z přítomnosti směrů výzkumné specializace, které spolupracují více s aplikační sférou a uživateli mimo region, avšak ke konkurenceschopnosti kraje přispívají prostřednictvím produkce a lákání kvalitních VaV lidských zdrojů, zaměstnanosti, tržeb z komercializace či uplatnění výsledků veřejnými uživateli;
- z oborové shody zaměření výzkumných organizací a ekonomické specializace v regionu, ke které dochází jenom v omezeném množství.

K současné aktualizaci domén specializace RIS Olomouckého kraje a jejich strategického směřování byla využita především tato data a analytické procesy:

- Ukazatele v členění dle oborů ekonomických činností CZ-NACE.
- Výstupy z vyhodnocení domén specializace RIS3 strategie Olomouckého kraje, zejména statistické a analytické vyhodnocení formou datových karet domén specializace (vyhodnocení ekonomické, inovační a zaměstnanecké výkonnosti domén).
- Analýza národních a mezinárodních VaVaI projektů a patentových dat (využití databází CEP, e-CORDA a PATSTAT pro vymezení technologických profilů), údaje o duševním vlastnictví (patenty a užitné vzory).
- Komplexní výstupy z Foresight analýz domén specializace Olomouckého kraje, zejména foresightové analýzy technologických, regulačních a celospolečenských trendů do roku 2040.[19]
- Scénáře budoucího vývoje (identifikace hybných sil formou STEEPV analýzy a určení kritických nejistot).
- Návrhy strategických cestovních map (roadmap) a klíčových aktivit pro cílené překonávání strukturálních bariér v regionálním inovačním ekosystému.
- Výstupy z analýzy aktuálního stavu inovačního prostředí v Olomouckém kraji, která je primárně využita v analytické části RIS OK, pro domény specializace jsou relevantní zejména data zaměřená na podnikové výdaje na výzkum a vývoj, hrubou přidanou hodnotu dle odvětví, počet zaměstnanců (VaV, celkem).

Na základě aktuálních dat z analytických vyhodnocení a realizovaných foresightových analýz pro klíčové technologické domény do roku 2040 se ukazuje, že regionální inovační ekosystém čelí zásadní průřezové výzvě. Olomoucký kraj disponuje špičkovou výzkumnou základnou, ale napříč obory naráží na strukturální bariéru v podobě tzv. „údolí smrti" – chybějící kapacity pro přenos výsledků výzkumu a vývoje do praxe (TRL 4–7). Dalším limitujícím faktorem pro budoucí konkurenceschopnost je kritický nedostatek kvalifikovaných talentů s mezioborovým přesahem.

[19] Foresight analýzy byly zpracovány pro čtyři z šesti domén specializaci OK – Biomedicínu, Life Science a Well-being, Zemědělství pro 21. století, Optiku a jemnou mechaniku, optoelektroniku a Pokročilé materiály a technologie. U těchto domén specializace je proto popis níže doplněn o samostatný oddíl „Výhled a strategický rozvoj do roku 2040". U zbývajících dvou domén vychází popis z analytického vyhodnocení a dostupných statistických dat.

Olomoucký kraj nadále pracuje se šesti doménami specializace:

- Life Sciences & Health
- Zemědělství pro 21. století
- Optika a jemná mechanika, optoelektronika
- Čerpací a vodohospodářská technika
- Pokročilé materiály a technologie
- Kulturní a kreativní průmysly

Z dat vyplývá, že většina domén prošla v období 2021–2024 růstem tržeb i přidané hodnoty a po dynamickém postpandemickém oživení vstoupila do fáze konsolidace. Společným rysem je vysoká koncentrace výkonnosti i ziskovosti do několika dominantních podniků, jejichž výsledky výrazně ovlivňují celkové ukazatele domén. Inovační kapacity jsou rovněž koncentrované do úzké skupiny firem a výzkumných organizací; patentové portfolio je sice rozsáhlé, podíl aktuálně platných práv v oblasti duševního vlastnictví je však v řadě domén nízký. Napříč doménami je patrný postupný pokles účasti firem v dotačních programech ESIF a v některých případech i TAČR.

4.1. Life Sciences & Health

Doména specializace OK původně nazvaná Biomedicína, Life Science a Well-being je zaměřena na oblast zdraví a kvality života ve spojení s moderními technologiemi z oblasti biotechnologií a biomedicíny. Zahrnuje široké spektrum aktivit od zdravotních a lázeňských služeb, eHealth, biomedicíny, farmacie a biotechnologií až po bioinformatiku, zdravotnickou techniku či výrobu potravin a doplňků stravy podporujících zdravý životní styl. Významné postavení zde zaujímá rovněž tradiční lázeňství a balneologie.

Foresightové zprávy identifikovaly jako klíčové hybné síly plnou digitalizaci zdravotnických služeb (eHealth), využití umělé inteligence v diagnostice, telemedicínu a celkový posun k datově řízené, personalizované a preventivní medicíně. Nový název této domény specializace OK „Life Sciences & Health“ tak mnohem přesněji vystihuje skutečnou strategickou vizi domény do roku 2040: úzké propojení excelentní vědeckovýzkumné základny (Life Sciences) s moderními technologickými inovacemi zaměřenými na lidské zdraví (Health), což regionu usnadní budování ekosystému, zapojení do evropských hodnotových řetězců i efektivnější komunikaci směrem k zahraničním investorům a partnerům.

V doméně jsou koncentrovány klíčové výzkumné, vývojové a vzdělávací kapacity regionu, zejména Univerzita Palackého v Olomouci a její výzkumná centra (Ústav molekulární a translační medicíny – ÚMTM, CATRIN a Centrum regionu Haná – CRH), společně s Fakultní nemocnicí Olomouc jako klíčovým partnerem pro translaci, validaci a klinické využití inovací. Firemní zázemí je diverzifikované a zahrnuje výrobu léčiv a chemických látek (FAGRON a.s., EN, a.s. (dříve FARMAK, a.s.), Alven Laboratories s.r.o.), zdravotnickou techniku a diagnostiku (Olympus Medical Products Czech spol. s r.o., Medi-Globe s.r.o., MEDKONSULT medical technology, ad.), segment výživy, doplňků stravy, přírodní kosmetiky a well-beingu (MedicProgress a.s., NUTREND D.S., a.s., CEREALIS, a.s., ÚSOVSKO FOOD a.s., PRO-BIO, obchodní společnost s.r.o., Naturfyt Bio, CALTHA ad.) a rozsáhlou síť lázeňských a léčebných zařízení (Lázně Slatinice, Lázně Teplice nad Bečvou, Lázně Velké Losiny, Priessnitzovy léčebné lázně a další).

Ekonomická výkonnost a zaměstnanost

Ekonomická výkonnost domény byla v letech 2021–2024 mimořádně silná. Celkové tržby sledovaného souboru firem vzrostly o více než polovinu na 9,0 mld. Kč, čistý zisk o více než dvě třetiny na 1,9 mld. Kč a přidaná hodnota o 75 % na 3,4 mld. Kč, což potvrzuje výrazné zvyšování provozní efektivity. Zaměstnanost se zvýšila přibližně o čtvrtinu na zhruba 4 080 pracovníků. Hlavním hybatelem byl post-covidový restart lázeňského sektoru v kombinaci s trvalým růstem potravinářských a farmaceutických lídrů.

Úspěch je však koncentrován u úzké skupiny klíčových hráčů: Olympus Medical Products Czech, NUTREND, Medi-Globe, CZECH-GEN (dříve FARMAK). Zatímco tito lídři zajišťují stabilitu domény a díky dřívějším technologickým investicím úspěšně čelí inflaci, menší specializované laboratoře a služby vykazují v závěru období zranitelnost vůči rostoucím mzdovým i energetickým nákladům. V letech 2023–2024 se růst tržeb zpomalil a doména vstoupila do fáze konsolidace při zachování vysoké ziskovosti.

Inovační výkonnost

Z hlediska inovační výkonnosti je doména aktivní, výsledky jsou však koncentrované do omezeného počtu firem. Od roku 2020 se firmy zapojily do 4 projektů TAČR (uznatelné náklady téměř 723 mil. Kč) a do 31 projektů financovaných z ESIF (637 mil. Kč). Trendy ukazují mírně rostoucí účast v projektech TAČR, zatímco účast v programech ESIF se relativně snižuje.

Výhled a strategický rozvoj do roku 2040

Pro doménu byla zpracována foresightová analýza, jejíž závěry potvrzují, že doména patří v kraji k rozvojově nejsilnějším oblastem. Její síla nevychází jen z vědecké excelence, ale z kombinace výzkumných, klinických, vzdělávacích i podnikatelských kapacit. Doména je však uvnitř inovačního ekosystému strukturálně nevyvážená: silná je v generování znalostí, slabší v jejich systematickém přenosu do aplikační a klinické praxe. Právě tato translační mezera je klíčem k pochopení toho, proč region dosud nevyužívá plně svůj potenciál.

Klíčové trendy a hybné síly

Budoucnost domény nebude dle výstupů z foresight analýz utvářena jedním dominantním trendem, ale souběhem několika silných posunů:

- Digitalizace zdravotnictví a práce se zdravotními daty – telemedicína, eHealth, dálkové monitorování, wearables a data-driven rozhodování stírají hranice mezi biomedicínou, informatikou a organizací péče; rostou nároky na interoperabilitu, governance dat a důvěru.
- Personalizovaná a precizní medicína – genomika, proteomika, bioinformatika a genové i buněčné terapie posouvají péči k individuálním charakteristikám pacienta; výzvou je posun od výzkumné kompetence k aplikačnímu využití, validaci a certifikaci.
- Prevence, well-being a širší pojetí zdraví – rostoucí role výživy, duševního zdraví, monitoringu a služeb propojujících medicínský a ne-medicínský rozměr péče otevírá prostor pro mezioborové projekty a firemní aplikace.
- Udržitelnost a odpovědná inovace – vyšší nároky na společenskou přijatelnost, etiku a bezpečnost citlivých

technologií; dlouhodobě konkurenceschopná doména musí být bezpečná, vysvětlitelná a v souladu s hodnotami společnosti.

Scénáře budoucího vývoje

Kombinací dvou klíčových os – napětí mezi otevřenou technologickou transformací a restriktivním regulačním rámcem a mezi vysokou a nízkou důvěrou společnosti – vznikly čtyři vnitřně konzistentní scénáře budoucího vývoje:

Tabulka 31: Scénář budoucího vývoje domény Life Sciences & Health

Obor STEM	Studenti z OK (bydliště)	Studující v OK (místo studia)
Zdraví 5.0	Otevřená technologická transformace při vysoké důvěře společnosti.	Vysoký inovační výkon, testbedy a evropská excelence, ale vysoké nároky na datovou bezpečnost a etické řízení.
Technologická mlha	Rychlý technologický pokrok při nízké důvěře společnosti.	Technologická vyspělost bez sociální integrace, růst nerovností a ztráta veřejné legitimity.
Etická rovnováha	Opatrnější inovace při vysoké důvěře společnosti.	Stabilní, odpovědný a sociálně spravedlivý rozvoj, ale pomalejší adopce nových technologií.
Zdravotní defenziva	Restriktivní rámec při nízké důvěře společnosti.	Útlum inovací, odliv talentů a investic, slábnutí regionální konkurenceschopnosti.

Expertní fokusní skupina označila za nejrealističtější scénář „Technologická mlha“, v němž technologický pokrok pokračuje relativně rychle, jeho adopce však probíhá opatrně pod tlakem regulace, etických limitů a nízké připravenosti systému na otevřenější práci se zdravotními daty. Naopak jako nejrizikovější byl označen scénář Zdravotní defenziva; hlavní hrozbou pro budoucnost domény tak není absence technologického potenciálu, ale selhání regionálního prostředí při jeho rozvoji a využití.

Žádoucí vize roku 2040 vychází z kombinace prvků scénářů Zdraví 5.0 a Etická rovnováha. Směřuje k představě Olomouckého kraje jako regionu moderní, datově řízené a klinicky excelentní biomedicínské péče, v němž výzkumné instituce, zdravotnická zařízení a firmy společně vytvářejí inovativní řešení pro diagnostiku, prevenci a léčbu – v prostředí silné důvěry, kvalitní governance a odpovědné práce s daty.

Cestovní mapa rozvoje – tematické pilíře

Roadmapa rozvoje domény se opírá o pět tematických pilířů, které pokrývají hlavní bariéry i rozvojové potřeby a jejichž společným cílem je posílit translační a aplikační vrstvu ekosystému:

Tabulka 32: Roadmapa rozvoje domény Life Sciences & Health

Pilíř	Obsah	Strategický význam
Pilíř 1 – Lidské zdroje a kompetence	Mezioborové vzdělávání, společné PhD programy, kariérní dráhy mezi výzkumem a praxí.	Posilovat kompetence na pomezí biomedicíny, kliniky, dat a regulace.
Pilíř 2 – Výzkumná a inovační infrastruktura	Translační a testovací kapacity, prostory pro firmy, datové linky, mobilita výzkumníků.	Zvyšovat schopnost regionu převádět poznatky do aplikační a podnikové sféry.
Pilíř 3 – Přenos znalostí a komercializace	Inkubační a seed nástroje, podpora spin-offů, first user / first patient přístupy.	Posilovat komerční využití výsledků výzkumu a rozvoj Bio & HealthTech podnikání.
Pilíř 4 – Spolupráce výzkum–praxe	Institucionalizace spolupráce, Clinical Innovation Hub, vstup firem do klinického prostředí.	Vytvářet stabilní kooperační rámec místo ad hoc projektů.
Pilíř 5 – Data, digitalizace a regulace	Health Data Hub, správa dat, AI analytika, certifikace, etické a právní rámce.	Budovat prostředí pro bezpečné a důvěryhodné zavádění inovací.

Roadmapa rozvoje domény pracuje se třemi horizonty – krátkodobým 2026–2030 (vytvoření podmínek, koordinace, pilotní ověřování), střednědobým 2031–2035 (rozvoj, stabilizace a propojování aktivit) a dlouhodobým 2036–2040 (ukotvení, institucionalizace a udržitelnost). Hlavním předpokladem dlouhodobé výkonnosti domény není rozšiřování tematického záběru výzkumu, ale posílení funkcí, které umožní lepší propojení výzkumu, klinické praxe a aplikační sféry.

4.2. Zemědělství pro 21. století

Doména Zemědělství pro 21. století se specializuje na udržitelné zemědělství a lesnictví v kontextu technologického pokroku. Doména je postavena na principech udržitelného rozvoje a jeho propojení s moderními technologiemi. Klíčovou roli zde hraje ochrana a zvyšování kvality půdy, šetrné hospodaření s vodními zdroji, podpora environmentálně odpovědné rostlinné i živočišné výroby a rozvoj technologií zefektivňující výrobu a produkci. Významnou součástí domény jsou rovněž aktivity zaměřené na šlechtění odolnějších odrůd plodin, výzkum genetických zdrojů, nové pěstební technologie, produkci osiv, krmiv a biologicky aktivních látek či vývoj inovativních prostředků ochrany rostlin. Široký záběr této domény lze rozdělit do následujících oblastí:

Do oblasti zemědělské prvovýroby a pěstování plodin náleží společnosti AGRO Haná a.s., Agrospol Velká Bystřice s.r.o., DITANA spol. s r.o., MJM agro, a. s., PALOMO, a.s., SALIX MORAVA s.r.o., SEMO a.s., ÚSOVSKO AGRO s.r.o., ÚSOVSKO a. s. a Zemědělské družstvo Senice na Hané.

Sféru zemědělského výzkumu, šlechtění, certifikace a laboratorních služeb zastupují firmy Agritec Plant Research s.r.o., AGRITEC, výzkum, šlechtění a služby, s.r.o., Agrovýzkum Rapotín s.r.o., Czech Organics, s.r.o., Flenexa plus s.r.o., VÚCHS Rapotín, s.r.o., FYTOLASER s.r.o., Agrovápno s.r.o. a Ekofarma Loučka s.r.o.

Oblast zpracování zemědělské produkce, výroby krmiv či chemie pro zemědělství zahrnuje společnosti AGROTECHNIC MORAVIA a.s., ALGABEST s.r.o., FESTADA s.r.o., FORTEX – AGS, a.s., OlChemIm s.r.o., RenoFarma Troubky, a.s., WIRELESSINFO a AGRI-PRECISION s.r.o.

Ekonomická výkonnost a zaměstnanost

Ekonomická výkonnost domény vykazovala u sledovaných subjektů v letech 2021–2024 silný růst tržeb z 5,6 mld. Kč na 8,0 mld. Kč a celkového zisku, který v roce 2024 dosáhl 787 mil. Kč. Tento vývoj je však poháněn vysokou koncentrací trhu: zatímco jeden subjekt ovládá přes dvě třetiny veškerých tržeb celé domény, další společnost generuje se svým čistým ziskem většinu zisku celého segmentu. Bez těchto dvou firem by byla celková rentabilita trhu záporná.

Provozní efektivita vyjádřená přidanou hodnotou po vrcholu v roce 2023 (1,4 mld. Kč) klesla na 1,2 mld. Kč v roce 2024, neboť většina firem nedokázala pokrýt rychle rostoucí náklady na materiál a mzdy. Zaměstnanost přitom v roce 2024 skokově vzrostla na zhruba 1 588 pracovníků. Specifickou skupinu tvoří výzkumné organizace (Agritec Plant Research, Agrovýzkum Rapotín), které sice vykazují nízkou rentabilitu, pro celé odvětví však fungují jako výzkumné a vývojové centrum financované převážně z externích zdrojů.
Inovační výkonnost

Firmy v doméně vlastní celkem 43 patentů a užitných vzorů, z nichž je 15 platných. Od roku 2020 se firmy zapojily do 16 projektů TAČR (uznatelné náklady 201 mil. Kč) a 33 projektů ESIF (402 mil. Kč). Z hlediska TAČR jsou dominantní zejména výzkumné organizace (Agrovýzkum Rapotín, Agritec Plant Research, VÚCHS Rapotín), které do domény přivádějí významné externí prostředky. Vývojový trend ukazuje spíše klesající zapojení do projektů TAČR.

Výhled a strategický rozvoj do roku 2040

Foresightová analýza potvrdila nadprůměrný strategický význam domény pro hospodářský rozvoj, odolnost venkova, potravinovou bezpečnost i udržitelné využívání krajiny. Síla domény nevychází jen z produkční funkce, ale z propojení agrární tradice, výzkumné a vzdělávací kapacity a rostoucího významu technologických a environmentálních inovací. Doména je však strukturálně nevyvážená: silná v produkční základně a identifikaci perspektivních témat, slabší v jejich systematickém převádění do široce rozšířené praxe, dlouhodobého testování a škálovatelného zavádění inovací.

Klíčové trendy a hybné síly

Dle výstupů z foresight analýz bude budoucnost domény specializace Zemědělství pro 21. století utvářena kombinací několika vzájemně se posilujících trendů:

- Digitalizace a precizní zemědělství – senzory, drony, satelitní data, IoT a datově podpořené rozhodování posouvají zemědělství od plošného modelu k přesněji řízenému systému; region potřebuje rozšířit schopnost práce s daty a ověřování technologií v praxi.
- Agrobiotechnologie a šlechtění – roste role genomiky, funkčního šlechtění a biologických přístupů pro vyšší odolnost plodin vůči suchu a chorobám a stabilitu produkce.
- Udržitelnost, půda a voda – do popředí se dostává zdraví půdy, hospodaření s vodou, sekvestrace uhlíku,

biodiverzita a regenerativní přístupy; doména se může stát nástrojem klimatické adaptace a odolnosti regionu.
- Nové produkční systémy, výživa a bioekonomika – chytré skleníky, automatizace, alternativní proteiny, funkční potraviny a cirkulární využívání biologických zdrojů otevírají prostor pro inovace s vyšší přidanou hodnotou.

Scénáře budoucího vývoje

Kombinací kritických nejistot (zejména tempo technologické transformace a míra orientace na udržitelnost a lokálnost) byly formulovány čtyři scénáře budoucího vývoje:

Tabulka 33: Scénář budoucího vývoje domény Zemědělství pro 21. století

Scénář	Charakteristika	Hlavní přínos / riziko pro region
Zelený průlom	Region jako průkopník technologické a ekologické transformace s rychlou adopcí AI, precizního hospodaření, biotechnologií a bioekonomiky.	Nejvyšší inovační a environmentální přínos, ale vysoké nároky na investice, koordinaci a lidské zdroje.
Udržitelná tradice	Růst díky důrazu na lokálnost, kvalitu, ekologii a sociální soudržnost při opatrnější technologické modernizaci.	Vysoká stabilita a důvěryhodnost, ale riziko pomalejšího pokroku a nižší globální konkurenceschopnosti.
Technologická dominance	Maximalizace efektivity prostřednictvím AI, automatizace a biotechnologií s orientací na export a velké podniky.	Vysoká produktivita, ale riziko sociální polarizace, koncentrace trhu a environmentálních tlaků.
Konzervativní efektivita	Zemědělství zůstává převážně produkčně orientované, s nízkou mírou inovace a slabší schopností reagovat na změny.	Nejrizikovější varianta s hrozbou strukturální stagnace, degradace půdy a odlivu talentů.

Z foresight analýzy vyplývá jako nejpravděpodobnější scénář Udržitelná tradice, tedy varianta postupné modernizace s posilováním udržitelných postupů, v níž technologická transformace probíhá spíše pozvolna a naráží na finanční i kapacitní limity menších a středních podniků. Jako nejrizikovější byl označen scénář Konzervativní efektivita; hlavní hrozbou tak není absence zemědělského potenciálu, ale oslabení schopnosti regionu modernizovat provoz a vytvářet prostředí atraktivní pro mladší generace.

Žádoucí vize roku 2040 vychází z kombinace prvků scénářů Zelený průlom a Udržitelná tradice. Směřuje k představě Olomouckého kraje jako lídra regenerativního, datově řízeného a klimaticky odolného zemědělství, které propojuje tradiční znalosti s moderními technologiemi, podporuje diverzifikovanou produkci a posiluje stabilitu krajiny i venkovského prostoru.

Cestovní mapa rozvoje – tematické pilíře

Roadmapa rozvoje domény se opírá o pět tematických pilířů zaměřených na přenos inovací do praxe:

Tabulka 34: Roadmapa rozvoje domény Zemědělství pro 21. století

Pilíř	Obsah	Strategický význam
Pilíř 1 – Lidské zdroje, znalosti a generační obměna	Integrovaný program generační obnovy, regionální vzdělávání pro moderní hospodaření, síť poradců nové generace, rozvoj podnikatelských kompetencí.	Posilovat kompetence pro moderní, digitálně a klimaticky připravené zemědělství a zajistit dlouhodobou stabilitu sektoru.
Pilíř 2 – Testování, demonstrace a ověřování inovací v praxi	Síť demonstračních a ověřovacích farem, tematické piloty pro regionální výzvy, dlouhodobé experimenty a sdílený přístup k testovacím technologiím.	Překlenout mezeru mezi inovací a běžnou praxí a ověřovat nová řešení v místních podmínkách.
Pilíř 3 – Digitální a precizní zemědělství jako nástroj rozhodování	Datové služby pro rozhodování, pilotní zavádění integrovaných precizních systémů, podpora adopce digitálních nástrojů a interoperabilita dat.	Posilovat přechod k datově podloženému hospodaření zvyšujícímu efektivitu a adaptační schopnost podniků.
Pilíř 4 – Udržitelné hospodaření s půdou, vodou a krajinou	Opatření pro zdraví půdy, vodní režim, erozi, krajinnou stabilitu a dlouhodobou ekologickou odolnost.	Zajistit, aby inovace podporovaly nejen produktivitu, ale i dlouhodobou udržitelnost a adaptační schopnost regionu.
Pilíř 5 – Spolupráce, governance a přenos znalostí	Regionální platformy spolupráce, stabilní koordinační mechanismy, přenos výsledků výzkumu, sdílení zkušeností a společné nastavování priorit.	Posílit funkčnost regionálního ekosystému a snížit fragmentaci mezi výzkumem, praxí, poradenstvím a veřejnou správou.

Roadmapa rozvoje domény pracuje se třemi horizonty (2026–2030, 2031–2035 a 2036–2040) a navržené aktivity jsou robustní napříč scénáři. Klíčové pro budoucí konkurenceschopnost budou testování a demonstrace inovací v praxi, digitální a precizní nástroje rozhodování, systematická práce s půdou, vodou a krajinou, účinnější governance a přenos znalostí a rozvoj lidských zdrojů schopných zvládat technologickou i organizační proměnu zemědělství.

4.3. Optika a jemná mechanika, optoelektronika

Doména specializace Optika, jemná mechanika, optoelektronika představuje jednu z tradičních a technologicky nejvýznamnějších oblastí průmyslu v Olomouckém kraji. Region disponuje rozvinutým hodnotovým řetězcem zahrnujícím obory optiky, optomechatroniky, fotoniky, optoelektroniky a jemné mechaniky, a to od výzkumu a vývoje až po finální výrobu vysoce specializovaných produktů. Doména se zaměřuje na vývoj a výrobu širokého spektra technologicky náročných produktů, mezi které patří například pozorovací a zaměřovací systémy, senzory, optoelektronické komponenty, optické sestavy pro průmyslové aplikace, systémy kontroly polovodičových desek či optomechanické systémy pro medicínské a laboratorní využití. Významnou oblast představuje také výroba automobilových světlometů a endoskopických přístrojů a nástrojů.

Významné postavení v doméně mají zejména společnosti HELLA AUTOTECHNIK NOVA, s.r.o., a Meopta, s.r.o (dříve Meopta – optika, s.r.o.), které patří mezi klíčové zaměstnavatele regionu a dlouhodobě formují jeho průmyslovou specializaci. Vedle velkých podniků zde působí také řada malých a středních firem, například ZKW Automotive Engineering CZ s.r.o., Logaritma s.r.o. Olomoucký kraj se řadí mezi nejvýznamnější centra optického průmyslu v České republice a sídlí zde Český optický klastr.

Silnou stránkou domény je úzké propojení průmyslu s výzkumnou a vzdělávací sférou. Klíčovou roli zde hraje Univerzita Palackého v Olomouci, zejména její Katedra optiky, která je jediným specializovaným pracovištěm tohoto typu v České republice, a také Společná laboratoř optiky, která je společným pracovištěm Univerzity Palackého a Fyzikálního ústavu Akademie věd ČR.

Ekonomická výkonnost a zaměstnanost

Doména vykazuje vysokou životaschopnost a silnou dynamiku růstu obratu – vývoj tržeb v letech 2021 až 2024 zažil výkyv od 19,9 mld. Kč až k 23,2 mld. Kč, což představovalo celkový trend růstu poptávky o přibližně 16,6 %. Přidaná hodnota se zvýšila ze 4,3 mld. Kč na 6,5 mld. Kč, tedy o 51,2 %, což potvrzuje reálné zefektivnění procesů a přechod na produkty s vyšší technologickou marží. V oblasti ziskovosti dochází k nejcitelnějšímu rozporu mezi vysokou aktivitou a ekonomickým výsledkem. V letech 2021 až 2024 se situace změnila z celkového zisku 1,6 mld. Kč v roce 2021 na ztrátu 487 mil. Kč v roce 2024, což signalizuje narůstající tlak na marže firem.

V období mezi lety 2021 a 2022 zaznamenala doména počáteční růst zaměstnanosti, kdy se celkový počet zaměstnanců zvýšil na 5 113, což představovalo vrchol sledovaného období. Následně však nastal obrat a v letech 2023 až 2024 byl patrný setrvalý sestupný trend. Během tohoto dvouletého útlumu došlo k poklesu celkové zaměstnanosti o přibližně 7,6 % oproti maximu v roce 2022. Tento trend se však v roce 2025 láme a doména směřuje k opětovné stabilizaci a růstu. Největším zaměstnavatelem je HELLA AUTOTECHNIK NOVA, následovaná Meoptou.

Inovační výkonnost

Z technologického hlediska jde o pokročilý obor s významným podílem vlastního výzkumu a vývoje. Firmy vlastní celkem 143 patentů a užitných vzorů, z nichž je 49 platných; dominantním držitelem je společnost HELLA AUTOTECHNIK NOVA. Vnitropodnikové výdaje na nehmotné výsledky vývoje a ocenitelná práva dosahují za období 2020–2024 téměř 3,5 mld. Kč. Od roku 2020 se sledované firmy zapojily do 8 projektů TAČR (1,5 mld. Kč) a 16 projektů ESIF (919 mil. Kč). Účast v TAČR je relativně stabilní s mírně rostoucím trendem, zatímco v programech ESIF byl v období 2021–2027 zaznamenán propad. Inovačními lídry zůstávají Meopta a HELLA AUTOTECHNIK NOVA.

Výhled a strategický rozvoj do roku 2040

Foresightová analýza potvrdila, že síla domény nevychází jen z kvalitního výzkumu, ale z kombinace výzkumných, průmyslových, aplikačních i technologicky integračních kapacit s širokým uplatněním v průmyslu, bezpečnosti, zdravotnictví i kosmických aplikacích. Doména je však strukturálně nevyvážená: silná ve výzkumu, vývoji komponent a specializovaných technologií, slabší v jejich systematickém převádění

do integrovaných, aplikačně ověřených a tržně uplatnitelných řešení. Bariéry se soustřeďují do mezery mezi výzkumnými prototypy a jejich aplikační validací a do nedostatku odborníků na pomezí optiky, systémového inženýrství a digitálních technologií.

Klíčové trendy a hybné síly

Z výstupů foresight analýz vyplývá rostoucí důraz na bezpečnost, zdraví a kvalitu života, zvyšující se poptávka po přesných senzorech a neinvazivních diagnostických technologiích, tlak na miniaturizaci zařízení a také proměny pracovního trhu spojené s potřebou interdisciplinárních dovedností. Tyto faktory posilují význam aplikované fotoniky, měřicí techniky, optických senzorů a zobrazovacích systémů a současně zvyšují nároky na vzdělávání a propojování technických, elektronických a IT kompetencí.

V technologické a inovační rovině se potvrdilo, že optika, jemná mechanika a optoelektronika budou procházet obdobím intenzivní transformace, v němž se bude stále výrazněji propojovat rozvoj fotoniky, laserových technologií, senzorických a zobrazovacích systémů, automatizace měření, umělé inteligence a kvantové fotoniky. Z regionálního hlediska je podstatné, že Olomoucký kraj disponuje kvalitní výzkumnou a průmyslovou základnou, která vytváří dobré předpoklady pro rozvoj pokročilých optických systémů, přesné metrologie, bezpečnostních a zdravotnických aplikací i dalších technologicky náročných řešení. Současně se ale ukazuje, že budoucí konkurenceschopnost domény bude stále více záviset i na schopnosti přecházet od jednotlivých komponent ke komplexním systémovým řešením a zapojovat se do širších evropských hodnotových řetězců.

Budoucí vývoj domény nebude dle výstupů z foresight analýz ovlivněn pouze technologickou dynamikou, ale ve stejné míře i prostředím regulace, standardizace, geopolitických změn a společenské důvěry. Mezi významné faktory změny proto patří rostoucí důraz na energetickou účinnost a ekodesign, regulace bezpečnostně citlivých aplikací, odpovědnost výrobců za kyberbezpečnost, otázky etiky práce s daty v AI a senzorice, strategická autonomie a stabilita globálních dodavatelských řetězců i geopolitická rizika spojená s relokací výroby a technologickou závislostí. Analýza tak potvrdila, že úspěch budoucích inovací nebude záviset pouze na jejich technické kvalitě, ale i na tom, zda budou bezpečné, regulatorně zvládnutelné, institucionálně ukotvené a společensky důvěryhodné.

Scénáře budoucího vývoje

Tabulka 35: Scénář budoucího vývoje domény Optika a jemná mechanika, optoelektronika

Scénář	Charakteristika	Hlavní přínos / riziko pro region
Fotonický akcelerátor	Otevřená technologická transformace při vysoké míře evropské autonomie.	Vysoký inovační výkon, testbedy a evropská excelence, ale vysoké nároky na talent, infrastrukturu a bezpečnost.
Bezpečné spektrum	Restriktivnější rámec při vysoké míře evropské autonomie.	Stabilní, důvěryhodný a kvalitativně silný rozvoj, ale pomalejší tempo inovací a menší startupová dynamika.

Scénář	Charakteristika	Hlavní přínos / riziko pro region
Globální laboratoř	Otevřená technologická transformace při globální závislosti.	Vysoká inovační aktivita a mezinárodní spolupráce, ale nízká kontrola nad výsledky a vyšší zranitelnost.
Křehký paprsek	Restriktivní rámec při globální závislosti.	Útlum inovací, odliv talentů a investic, slábnutí regionální konkurenceschopnosti.

Jako nejrealističtější scénář se dle výstupů z foresight analýz jeví Globální laboratoř, tedy varianta, v níž region těží ze silné vědecké reputace, mezinárodní spolupráce a exportu know-how, avšak bez dostatečně silného ukotvení výrobní a infrastrukturní základny. Jako nejrizikovější byl označen scénář Křehký paprsek; hlavní hrozbou tak není absence technologického potenciálu, ale selhání regionálního prostředí při jeho koordinaci, modernizaci a dlouhodobém rozvoji.

Žádoucí vize roku 2040 vychází z kombinace prvků scénářů Fotonický akcelerátor a Bezpečné spektrum. Směřuje k představě Olomouckého kraje jako uznávaného evropského centra pro optiku, fotoniku a optoelektroniku, kde se špičkový výzkum systematicky propojuje s průmyslem, vznikají nové generace optických a měřicích systémů a region disponuje moderní infrastrukturou pro testování, prototypování a produkci.

Cestovní mapa rozvoje – tematické pilíře
Roadmapa rozvoje domény se opírá o pět tematických pilířů:

Tabulka 36: Roadmapa rozvoje domény Optika a jemná mechanika, optoelektronika

Pilíř	Obsah	Strategický význam
Pilíř 1 – Lidské zdroje a systémové kompetence	Mezioborové vzdělávání, talent pipeline, průmyslové doktoráty, mikrocertifikace, kariérní trajektorie mezi výzkumem a praxí.	Posilovat kompetence na pomezí optiky, elektroniky, softwaru, AI a systémového inženýrství.
Pilíř 2 – Testovací, validační a experimentální infrastruktura	Optical Testbed OK, měřicí a prototypovací kapacity, otevřená infrastruktura, virtuální testování, zapojení do evropských sítí.	Zvyšovat schopnost regionu překlenovat mezeru mezi výzkumem a výrobou a ověřovat technologie v relevantních podmínkách.
Pilíř 3 – Systémová integrace a aplikační využití technologií	PoC schémata, first-use piloty, demonstrátory, referenční projekty, end-to-end řešení.	Posilovat přechod od dílčích komponent k integrovaným systémům s jasným uživatelem a tržním uplatněním.
Pilíř 4 – Strategická spolupráce a mezinárodní ukotvení	EU Optics Desk, strategická partnerství, podpora vstupu do mezinárodních projektů, positioning regionu.	Zlepšovat pozici regionu v evropském ekosystému a zvyšovat jeho mezinárodní viditelnost i odolnost.
Pilíř 5 – Bezpečnost, regulace a důvěryhodnost technologií	Certifikační a metrologické kapacity, dual-use hodnocení, compliance podpora, značka Trusted Optics.	Budovat prostředí pro důvěryhodné, certifikovatelné a bezpečné zavádění technologií do citlivých aplikací.

Roadmapa rozvoje domény pracuje se třemi horizonty (2026–2030, 2031–2035 a 2036–2040) a orientuje se na translační výzkum v pásmu TRL 4–7. Budoucí konkurenceschopnost domény nebude záviset pouze na schopnosti generovat poznatky nebo vyvíjet jednotlivé komponenty, ale na tom, zda region dokáže vytvářet podmínky pro návrh, integraci, testování, validaci a certifikaci komplexních optických a optoelektronických systémů a zapojovat se do evropských hodnotových řetězců.

4.4. Čerpací a vodohospodářská technika

Tato doména má v Olomouckém kraji dlouholetou tradici. Převažuje především výroba čerpadel a dmychadel. Dále zde nalezneme firmy zabývající se čištěním odpadních vod včetně projekce, realizace a modernizace. Z produktů jde o nádrže, úpravny vod, hydraulické dopravní systémy, potrubí, spojky, mechanické ucpávky, uzavírací a zpětné klapky apod. Široké zaměření domény lze rozdělit do několika tematických oblastí:

Oblast vývoje, konstrukce a výroby čerpadel, průmyslových armatur a hydraulických systémů, kde náleží společnosti ABO valve, s.r.o., AQ PUMPY, s.r.o., DOOS s.r.o., Edwards, s.r.o., Fluid Engineering a.s., ISH PUMPS OLOMOUC a.s., SIGMA GROUP a.s., SIGMA DIZ spol. s r.o., SIGMA PUMPY HRANICE, s.r.o., PCH výroba a projekty s.r.o. a ZHT Group s.r.o.

Sféru inženýringu, výstavby vodohospodářských děl a realizace čistíren odpadních vod zastupují firmy Aqua Industrial s.r.o., B M H spol. s r.o., FORTEX – AGS, a.s., GESS-CZ, s.r.o., HYDROSYSTEM project a.s., KUNST, spol. s r.o., PRESSKAN system, a.s. a ELZACO s. r. o.

Oblast provozování vodohospodářské infrastruktury, správy sítí a souvisejících servisních služeb zahrnuje společnosti MORAVSKÁ VODÁRENSKÁ, a.s., Šumperská provozní vodohospodářská společnost, a.s., VHS SITKA, s.r.o., BBA HRANICE, spol. s r.o., Designtec s.r.o., SEZAKO Prostějov s.r.o., SH – SERVIS s.r.o. a SPL Holding a.s.

Výzkumnou a technickou podporu celému oboru, včetně hydraulického výzkumu, vývoje a certifikace, zajišťují CENTRUM HYDRAULICKÉHO VÝZKUMU spol. s r.o., SIGMA Výzkumný a vývojový ústav, s.r.o., SIGMONA IMPORT, s.r.o. a FLOWSERVICE s.r.o. Vývoj, inovace a digitalizace v oboru jsou rozvíjeny také v klastru CREA Hydro&Energy.

Ekonomická výkonnost a zaměstnanost

Doména vykazovala v letech 2021–2024 silnou a stabilní ekonomickou výkonnost. Celkové tržby za sledované období vzrostly o 11 %, přičemž v roce 2021 byly 10,8 mld. Kč, v roce 2023 hodnota kulminovala na 12,3 mld Kč a v roce 2024 činily téměř 12 mld. Kč. Přidaná hodnota nepřetržitě rostla a zvýšila se o 30,4 %.

Ziskovost v období 2021–2024 odrážela vývoj nákladových vstupů a provozní efektivity. Po úvodním zisku, který v roce 2021 činil 1,0 mld. Kč, došlo v následujícím roce k mírnému propadu. V roce 2023 zřejmě procesy optimalizace vedly k zisku 1,2 mld. Kč a rok 2024 znamenal stabilizaci.

Zatímco v letech 2021 až 2023 se celkový počet zaměstnanců pohyboval kolem 2 900 osob, rok 2024 přinesl skokový nárůst na 3 233 zaměstnanců, což pravděpodobně reagovalo na zvýšenou poptávku a větší

investiční projekty. Rok 2025 s celkovým počtem 3 020 zaměstnanců představuje návrat k umírněnějšímu personálnímu nastavení.

Inovační výkonnost

Sledované firmy v doméně vlastní celkem 138 patentů a užitných vzorů, z nichž je 37 platných; dominantními hráči jsou výzkumně orientované subjekty CENTRUM HYDRAULICKÉHO VÝZKUMU a SIGMA Výzkumný a vývojový ústav, s.r.o., Edwards, s.r.o. a KUNST, spol. S.r.o., které zároveň patří mezi hlavní výzkumná a inovační centra odvětví. Od roku 2020 se firmy zapojily do 18 projektů TAČR s uznatelnými náklady přes 2 mld. Kč a do 30 projektů ESIF (494 mil. Kč). Zapojení do projektů TAČR vykazuje rostoucí trend (počet projektů i jejich objem se od roku 2020 téměř zdvojnásobil), zatímco účast v programech ESIF mírně klesá.

Klíčové trendy a hybné síly

Pro tuto doménu nebyla v rámci aktualizace zpracována samostatná foresight analýza. Její strategický rozvoj se nicméně přirozeně propojuje s tématy digitalizace, environmentálních technologií a udržitelného hospodaření s vodou.

- Digitalizace vodohospodářství: Zavádění digitálních měření, senzorů, vývoj inovativních monitorovacích řešení a datové řízení úpraven vod.
- Adaptace na klimatické změny a ochrana zdrojů: Vývoj technologií zvyšujících efektivitu hydrologických systémů a chránících tenčící se vodní zdroje.
- Technologická modernizace: Automatizace výrobních procesů pro snížení materiálové náročnosti a zajištění konkurenceschopnosti na mezinárodních trzích.

4.5. Pokročilé materiály a technologie

Pokročilé materiály a technologie představují doménu specializace postavenou na silné průmyslové tradici regionu a současně orientovanou na technologicky vyspělé a inovativní obory. Navazují především na dlouhodobě rozvinuté oblasti strojírenství a elektrotechniky, které tvoří základ pro rozvoj moderních výrobních a technologických řešení.

Doména se vyznačuje vysokou mírou technologické a výrobní diverzity. Zahrnuje široké spektrum segmentů, od výroby strojů, zařízení a přesných komponent přes pokročilé nástroje a mechatronické systémy až po specializovaná technická řešení a robotiku. Tyto segmenty nacházejí uplatnění nejen v dalších strojírenských oborech, ale také v široké škále segmentů zpracovatelského průmyslu. Typickými produkty jsou například řezné a diamantové nástroje, třídicí a drticí zařízení, elektromotory, průmyslové šicí stroje, ložiska, pružiny nebo komponenty pro automobilový průmysl.

Do oblasti pokročilých technologií, strojírenské výroby a vývoje materiálů náleží společnosti Honeywell Aerospace Olomouc s.r.o., Miele technika s.r.o., MUBEA – HZP s.r.o., DT – Výhybkárna a strojírna, a.s., PSP Engineering a.s., Dormer Pramet s.r.o. (dříve Pramet Tools s.r.o.), DURKOPP s.r.o., MAIER CZ, s.r.o., MORA MORAVIA, s.r.o., PSP Pohony a.s., SHM, s. r. o., SSI Schäfer s.r.o., STERCH INTERNATIONAL s.r.o., STROJÍRNA NOVOTNÝ s.r.o., CeramTec Czech Republic, s.r.o., Řetězárna a.s., SHM, s. r. o., Urdiamant, s.r.o., TRUSS ALUMINIUM FACTORY a.s.

Sféru vývoje, výzkumu, inovací v oblasti materiálů, laserových technologií, aditivní výroby a nedestruktivního testování zastupují firmy One3D s.r.o., LASER-TECH, spol. s r.o., Laser solution s.r.o., Radalytica a.s., AMF Reece CR, s.r.o., De & Co Hranice s.r.o., AURA - engineering Hranice s.r.o., PRO-CARBON, s.r.o. a ELEKTRO-LUMEN, s. r. o.

Oblast specializovaných strojírenských subdodávek, zámečnictví, výroby konstrukcí a technologií pro zpracování biomasy zahrnuje společnosti BIOMAC INDUSTRY s.r.o., CAZER s.r.o., FILÁK, s.r.o., HOPAX s.r.o., KOVOLASER s.r.o., NHKZ Steel s.r.o., SLOUPSKÝ s.r.o., Šternberské strojírny s.r.o. a Strojírny Milenov, spol. s r.o.

Z hlediska veřejného výzkumu doménu v kraji reprezentují zejména pracoviště Univerzity Palackého v Olomouci CATRIN a RCPTM, mezinárodně relevantní v oblasti nanomateriálů, funkčních povrchů a pokročilých analytických metod.

Ekonomická výkonnost a zaměstnanost

Z hlediska objemu je tato doména největší ze všech šesti. Sledovaný vzorek firem vykazoval v letech 2021–2024 stabilní růst tržeb z 36,3 mld. Kč na 41,9 mld. Kč (tzn. o 15,2 %) a zvýšení přidané hodnoty z 14,3 mld. Kč na 18,1 mld. Kč (růst o 27 %). Tyto trendy při současném poklesu zaměstnanosti přibližně o pětinu potvrzují prokazatelný růst produktivity práce. Celkově se od roku 2021 do roku 2024 počet zaměstnanců snížil z 1 315 na 9 005. Klíčovým pozitivním tahounem je Honeywell Aerospace Olomouc, který sám generuje významnou část přidané hodnoty celého vzorku a udržuje vysokou ziskovost; výrazný růst obratu vykazuje i MUBEA – HZP.

Rozvoj však probíhal pod silným tlakem na marže, v jehož důsledku agregovaný čistý zisk u sledovaných subjektů v odvětví klesl o třetinu na 1,3 mld. Kč na roce 2024. V posledních dvou letech je patrné mírné oživení a ukazuje se, že firmy sice dokážou prodat víc a generovat tržby, ale zároveň se musí mnohem více soustředit na své výdaje.

Inovační výkonnost

Doména disponuje nejrozsáhlejším patentovým portfoliem ze všech sledovaných oblastí – firmy vlastní celkem 200 patentů a užitných vzorů, z nichž je 41 platných. Od roku 2020 se sledované firmy zapojily do 19 projektů TAČR (781 mil. Kč) a do 90 projektů ESIF (2,0 mld. Kč), což je nejvyšší počet ESIF projektů napříč doménami. Celkovým trendem je nicméně pokles zapojení firem do projektů z programů TAČR i ESIF.

Výhled a strategický rozvoj do roku 2040

Foresight analýza potvrdila, že doména patří k nejvýznamnějším znalostním specializacím s vysokým průřezovým dopadem do dalších oblastí RIS OK. Region disponuje mimořádně silnou výzkumnou základnou, je však strukturálně nevyvážený: silný ve tvorbě znalostí a nových materiálových konceptů, slabší v jejich přenosu do prototypů, pilotního ověřování, certifikace a škálovatelných aplikací. Kritická místa se koncentrují mezi laboratorním vývojem a fází testování, pilotního ověřování a prvního průmyslového nasazení.

Klíčové trendy a hybné síly

Budoucnost domény bude utvářena kombinací více vzájemně se posilujících trendů; pokročilé materiály přitom působí jako enabling oblast vstupující do mnoha aplikací:

- Nanomateriály, 2D materiály a inteligentní povlaky – roste význam materiálů s přesně řízenou mikrostrukturou a specifickými funkčními vlastnostmi pro průmysl, medicínu i senzory; region může stavět na excelentním výzkumu, ale potřebuje silnější vazbu na aplikace a testování.
- AI-design a výpočetní simulace (Materials 4.0) – materiálový vývoj se posouvá k datově řízeným a simulačním přístupům propojujícím materiálovou vědu, modelování, data a software.
- Materiály pro energii a cirkulární ekonomiku – do popředí se dostávají materiály pro baterie, katalýzu, filtraci a recyklaci a nízkouhlíkové procesy; doména se může stát klíčovým enabling faktorem dekarbonizace regionu.
- Aditivní výroba a 3D tisk – zrychluje prototypování i integraci funkčních vlastností do komponent a zvyšuje význam experimentálních a pilotních kapacit.

Scénáře budoucího vývoje

Kombinací kritických nejistot (zejména rychlost budování testovací a pilotní infrastruktury, dostupnost kritických surovin, otevřenost technologické transformace a regulační průchodnost) byly formulovány čtyři scénáře:

Tabulka 37: Scénář budoucího vývoje domény Pokročilé materiály a technologie

Scénář	Charakteristika	Hlavní přínos / riziko pro region
Evropský testbed	Region jako jeden z pilotních uzlů evropské transformace založené na pokročilých materiálech, s otevřenými testbedy a pilotními linkami.	Nejvyšší inovační a ekonomický přínos, ale vysoké nároky na koordinaci investic, řízení infrastruktury a kapacitní připravenost.
Zelená shoda	Doména roste díky vazbě na dekarbonizaci, cirkularitu a udržitelnost; hlavní konkurenční výhodou je schopnost dodávat bezpečná a nízkouhlíková řešení.	Vysoká strategická relevance a napojení na evropské priority, ale riziko pomalejší komercializace mimo zelené aplikace.
Tech-export bez kotvy	Region produkuje kvalitní know-how, ale bez dostatečné infrastruktury a průmyslového ukotvení se vyšší přidaná hodnota realizuje mimo kraj.	Zachování vědecké excelence, ale slabší lokální dopad, odchod spin-offů a omezené zhodnocení regionálních investic.
Tenký led	Rozvoj brzdí nedostatek lidí, slabá infrastruktura a surovinová i energetická rizika při nízké absorpční kapacitě firem.	Nejrizikovější varianta s ohrožením dlouhodobé konkurenceschopnosti a ztrátou schopnosti převádět výzkum do praxe.

Z foresight analýzy vyplývá jako nejbližší současné realitě scénář Tech-export bez kotvy, tedy variantu, v níž region disponuje silným výzkumným a znalostním potenciálem a rostoucím významem exportu know-how, avšak postrádá dostatečně robustní průmyslovou, pilotní a testovací infrastrukturu pro ukotvení přidané

hodnoty v regionu. Jako nejrizikovější byl označen scénář Tenký led; největším rizikem tak není slabý výzkum, ale oslabení aplikační vrstvy a ztráta schopnosti udržet přidanou hodnotu v regionu.

Žádoucí vize roku 2040 vychází z kombinace prvků scénářů Evropský testbed a Zelená shoda. Směřuje k představě Olomouckého kraje jako evropského centra bezpečného, digitálně řízeného a cirkulárního materiálového výzkumu, které propojuje špičkovou vědu, pilotní linky a inovativní firmy.

Cestovní mapa rozvoje – tematické pilíře

Roadmapa rozvoje domény se opírá o pět tematických pilířů vytvářejících logiku rozvoje od personálních kapacit přes infrastrukturu až po tržní a regulační ukotvení:

Tabulka 38: Roadmapa rozvoje domény Pokročilé materiály a technologie

Pilíř	Obsah	Strategický význam
Pilíř 1 – Lidské zdroje a mezioborové kompetence	Talent pipeline SŠ–VŠ–průmysl, přilákání expertů, průmyslové doktoráty, mezioborové vzdělávání.	Posilovat kompetence na rozhraní materiálové vědy, inženýrství, dat a aplikačních oblastí.
Pilíř 2 – Testovací, pilotní a validační infrastruktura	Materials Testbed OK, certifikační a zkušební kapacity, open access prostory, dlouhodobé technologické ověřování.	Překlenout mezeru mezi laboratorním výzkumem a vyššími TRL a zvýšit schopnost převádět znalosti do praxe.
Pilíř 3 – Aplikační rozvoj a systémová integrace	Inkubace a mentoring deep-tech startupů, seed/pre-seed nástroje, PoC schémata, pilotní zákazníci a first-customer mechanismy.	Urychlit vznik firem a pomoci výzkumným výsledkům dosáhnout trhu a reálného nasazení.
Pilíř 4 – Průmyslová spolupráce a přenos znalostí	Industry–Science Hub, inovační vouchery, facilitační tým pro společné projekty, dlouhodobá partnerství výzkumu a firem.	Snížit transakční bariéry spolupráce a zvýšit absorpční kapacitu regionálních firem i institucí.
Pilíř 5 – Udržitelnost, bezpečnost a strategická relevance	Cirkulární infrastruktura, LCA a nízkouhlíkovost, bezpečnost materiálů, práce s kritickými surovinami a souladem s regulací.	Zajistit konkurenceschopnost materiálových inovací i v prostředí rostoucích environmentálních a regulatorních nároků.

Roadmapa rozvoje domény pracuje se třemi horizonty (2026–2030, 2031–2035 a 2036–2040). Rozhodující pro budoucí konkurenceschopnost budou testovací a validační infrastruktura, dostupnost pilotních linek, hlubší spolupráce s průmyslem, schopnost pracovat s regulačními a certifikačními požadavky a rozvoj mezioborových lidských zdrojů, doplněné o témata strategické surovinové bezpečnosti a cirkularity.

4.6. Kulturní a kreativní průmysly

Kulturní a kreativní průmysly (KKP) představují perspektivní doménu s významným rozvojovým potenciálem. Vedle své role jako svébytného segmentu čisté a udržitelné ekonomiky vytvářejí zásadní přidanou hodnotu pro další hospodářská odvětví a současně přispívají ke kvalitě prostředí pro život i práci. Právě atraktivní kulturní a kreativní ekosystém se stále více stává důležitým faktorem pro udržení i příchod kvalifikované pracovní síly.

Doména KKP zahrnuje široké spektrum vzájemně propojených oblastí, od architektury, designu, reklamy a PR přes audiovizi, hudbu, knihy a média až po software, herní průmysl, scénická

a výtvarná umění, řemesla či kulturní dědictví. Charakteristickým rysem sektoru je vysoká míra provázanosti jednotlivých oborů, které se vzájemně doplňují.

Do oblasti vývoje softwaru, systémové integrace a IT služeb náleží společnosti TESCO SW a.s., URC Systems, spol. s r.o., OLTIS Group a.s., OLC Systems s.r.o., GUBI computer systems s.r.o., BACH systems s.r.o., CUTTER Systems spol. s r.o. a CATHEDRAL Software, s.r.o.

Segment technologického vývoje, inženýringu a odborného poradenství zahrnuje firmy MORAVIA CONSULT Olomouc a.s., SAFETY PRO s.r.o., FT Technologies a.s., CONSTRUSOFT s.r.o. a ESPACE MORAVA, s.r.o.

Do ostatních činností, zahrnujících služby, obchod či produkci, patří společnosti Divadlo Šumperk, s.r.o., Horydoly s.r.o., JERID, spol. s r.o., Jiří Křístek - OFSITO s.r.o., PAPÍRTISK s.r.o., VISA 8 Opavská s. r. o. Silnou pozici v kraji vykazuje díky struktuře a kvalitě středních škol rovněž oblast řemesel a oděvního průmyslu, audiovize, grafického designu a polygrafie či knižního a vydavatelského průmyslu; nově se otevírá také téma kreativní gastronomie.

Ekonomická výkonnost a zaměstnanost

Ekonomická výkonnost domény vykazuje ve čtyřletém horizontu růstový trend s vysokou mírou koncentrace. Sektor dosahuje vysokého poměru přidané hodnoty k tržbám (přes 70 %), což indikuje nízkou nákladovost materiálových vstupů a vysoký podíl vlastních služeb a duševního vlastnictví. Celkové tržby vzrostly mezi lety 2021 a 2024 o 39 % - z počáteční úrovně 1,8 mld. Kč v roce 2021 se tržby postupně vyšplhaly až na 2,5 mld. Kč v roce 2024. Ukazatel přidané hodnoty prošel několika výkyvy, ale celkově dosáhl za sledované období nárůstu o 48 % na 1,9 mil. Kč v roce 2024.

Ziskovost vykázala v letech 2021–2023 dynamický vývoj a růst o 88,3 %. Rok 2024 však přinesl mírnou korekci směrem dolů na 346 mil. Kč. Zatímco roky 2021 až 2023 byly jednoznačně obdobím robustní expanze, rok 2024 se stal předělem, který zahájil fázi mírné korekce tržního výkonu.

Zaměstnanost v letech 2021–2023 vykazovala stabilitu s počty kolem 1 240 zaměstnanců, na což v roce 2024 navázal výrazný nárůst na 1 510 osob, pravděpodobně v reakci na předchozí růst tržeb. Rok 2025 však přinesl změnu a mírné snížení celkového počtu zaměstnanců a reflektuje celkový útlum ekonomických ukazatelů.

Inovační výkonnost

Inovační schopnosti domény dokládá vlastnictví 16 patentů a užitných vzorů, z nichž je 9 platných. Od roku 2020 se firmy zapojily do 6 projektů TAČR (téměř 73 mil. Kč) a do 33 projektů ESIF (397 mil. Kč), zejména v oblasti vývoje softwaru a IT řešení. Stejně jako u ostatních domén je i zde patrný trend snižování účasti firem v projektech z programů TAČR i ESIF.

Klíčové trendy a hybné síly

Pro tuto doménu nebyla v rámci aktualizace zpracována samostatná foresightová analýza. Vzhledem k povaze KKP – vysokému podílu duševního vlastnictví, kreativního softwaru a služeb s nízkou materiálovou náročností – jsou jejím přirozeným rozvojovým rámcem digitalizace, rozvoj lidských zdrojů a kreativních kompetencí, networkingová a coworkingová infrastruktura a posilování vazeb KKP na ostatní domény specializace jako zdroje přidané hodnoty pro průmysl i veřejný sektor.

Shrnutí analýzy domén

Vyhodnocení šesti domén specializace potvrzuje, že Olomoucký kraj disponuje solidní ekonomickou základnou a významným inovačním potenciálem. Domény se přitom liší velikostí, dynamikou i mírou koncentrace: zatímco Pokročilé materiály a technologie a Optika a jemná mechanika, optoelektronika představují objemově největší a technologicky nejnáročnější oblasti, Life Sciences & Health a Zemědělství pro 21. století spojují produkční výkonnost se silnou výzkumnou základnou. Čerpací a vodohospodářská technika i Kulturní a kreativní průmysly tvoří stabilní, specializované segmenty s vysokým podílem přidané hodnoty.

5 SWOT analýza

5. SWOT analýza inovačního ekosystému Olomouckého kraje

SWOT analýza shrnuje klíčová zjištění analytické části aktualizované Regionální inovační strategie Olomouckého kraje a kapitoly věnované doménám specializace do strukturovaného přehledu silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb inovačního ekosystému kraje. SWOT analýza je zpracována na základě aktuálních statistických dat a měřitelných ukazatelů dostupných v analýze aktuálního stavu inovačního prostředí v Olomouckém kraji, doplněných o závěry foresight analýz, vyhodnocení jednotlivých domén specializace a o poznatky z diskuzí s klíčovými aktéry inovačního ekosystému. Jednotlivé položky jsou ve většině případů doloženy konkrétními hodnotami, trendy a srovnáním s ostatními kraji České republiky, aby z nich byla zřejmá věcná opora pro návrhovou část strategie.

Při zpracování byl brán zřetel na inovační ekosystém kraje jako celek, který je formován řadou vzájemně provázaných faktorů. Mezi klíčové aspekty patří socioekonomický a hospodářský profil kraje, podnikové prostředí a inovační aktivita podniků, výzkum, vývoj a transfer znalostí do praxe a dostupnost a rozvoj lidských zdrojů v návaznosti na úroveň a dostupnost vzdělávání na všech stupních.

V této části jde o souhrnnou SWOT analýzu, která zachycuje inovační ekosystém kraje jako celek a integruje průřezová zjištění napříč všemi tematickými oblastmi. V kapitole 3. jsou uvedeny tři dílčí SWOT analýzy odpovídající klíčovým oblastem změn strategie – Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání, Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace a Rozvoj lidského potenciálu. SWOT analýza tvoří přechod mezi analytickou a návrhovou částí: jejich výstupy představují věcné odůvodnění strategických a specifických cílů RIS OK a dokládají, že zvolené cíle vycházejí z identifikovaných silných stránek a příležitostí kraje a reagují na jeho slabé stránky a hrozby.

Obrázek 2: SWOT analýza (základní schéma)

Tabulka 39: Souhrnná SWOT analýza inovačního prostředí Olomouckého kraje

Silné stránky	Slabé stránky
• Rostoucí produktivita práce – HPH na zaměstnance dosáhla v roce 2024 hodnoty 1 316 tis. Kč (83,5 % průměru ČR), což je historicky nejlepší relativní pozice kraje (zlepšení o 4,9 p. b. od roku 2018) při prakticky neměnné zaměstnanosti. • Silný a rychle rostoucí podnikový VaV – BERD vzrostl v období 2015–2024 o 183 % na 4 220 mil. Kč (6. místo v ČR v absolutní výši, druhý nejrychlejší růst mimo Prahu). • Mimořádně vysoká intenzita inovací – náklady na inovace v poměru k tržbám činí 6,0 %, nejvyšší ze všech krajů ČR (průměr 3,1 %). • Špičková akademická a výzkumná základna – vysokoškolský VaV sektor 2 036 mil. Kč (3. nejvyšší mimo Prahu a Brno), UP, CATRIN, ÚMTM, RCPTM, FNOL a silná internacionalizace (brain gain CATRIN). • Šest profilovaných domén specializace s rostoucími tržbami, přidanou hodnotou a silnou produkční i výzkumnou základnou. • Pozice vzdělávacího centra v přírodních vědách – UP Olomouc je 3. největší přírodovědnou školou v ČR; kladná bilance +1 122 studentů. • Vyrovnaná mzdová distribuce (medián / průměr 90,1 %).	• Strukturální zaostávání ekonomiky – HDP na obyvatele dlouhodobě stagnuje na 81 % průměru ČR; kraj trvale v dolní třetině žebříčku. • Slabě rozvinutá znalostní ekonomika – kriticky nízký podíl ICT (2,6 % HPH vs. 7,1 % ČR) a profesních/ vědeckých činností (4,6 % vs. 7,4 % ČR). • Translační mezera („údolí smrti“) – průřezová bariéra napříč doménami; chybějící kapacity pro přenos výsledků VaV do praxe (TRL 4–7). • Nízké využití výzkumné základny firmami – nákup externích VaV služeb jen 5,8 % (ČR 18,3 %), externích znalostí 0,4 % (ČR 7,4 %). • Klesající počet inovativních podniků (148 v roce 2024, – 16 od roku 2022) a klesající patentová aktivita. • Absence technické vysoké školy – kritický deficit v technických oborech (–1 906 studentů) a ICT (–362); brain drain absolventů. • Mělký startupový a VC ekosystém – koncentrace kapitálu do 2–3 firem; nízká hustota podnikání (213,8/1 000 ob., 11. místo).
Příležitosti	**Hrozby**
• Posun do znalostně intenzivních odvětví jako hlavní cesta ke konvergenci k průměru ČR a zvyšování přidané hodnoty. • Aktivace transferu znalostí mezi špičkovou akademickou základnou a firmami – cílené nástroje (PoC projekty, smluvní a kolaborativní výzkum, vouchery, spin-offy). • Rozvoj startupového ekosystému – Olomouc nejrychleji rostoucí ekosystém v ČR (+82,2 % v roce 2025); prostor pro diverzifikaci a přilákání VC. • Vybudování krajské inovační infrastruktury – huby, coworkingy a kreativní centra ve všech okresech • Vybudování globálně atraktivního ekosystému Life Sciences & Health. • Udržení a přilákání talentů – konverze silné pozice v přírodních vědách a brain gain do regionálního pracovního trhu. • Zelená a digitální transformace a odolnost jako průřezové mise napříč doménami. • Využívání veřejných prostor jako testovacího prostředí pro inovativní řešení.	• Stárnutí populace a úbytek produktivní složky – index stáří 145, pokles produktivní populace o 51,6 tis. osob za 24 let. • Pokračující brain drain – záporné migrační saldo (–263), trvalý odliv absolventů technických a ICT oborů. • Stagnace relativní ekonomické pozice – bez strukturální změny hrozí trvalé setrvání v dolní třetině krajů. • Klesající čerpání VaV dotací (TAČR, ESIF) napříč doménami a vysoká koncentrace výkonnosti do několika firem. • Selhání translační vrstvy – riziko, že znalostní potenciál bude komercializován mimo region (scénář „Tech-export bez kotvy“). • Regulatorní, geopolitická a surovinová rizika ovlivňující technologicky náročné domény. • Konkurence silnějších regionů (Praha, Brno) v boji o talenty, kapitál a investice.

Souhrnná SWOT vytváří odůvodnění pro vizi strategie – Olomoucký kraj je odolný a mezinárodně konkurenceschopný znalostní region, který staví svůj rozvoj na talentovaných a kompetentních lidech, inovujících firmách, výzkumné excelenci, otevřené inovační infrastruktuře a spolupracujícím inovačním ekosystému – a pro volbu globálního indikátoru (hrubá přidaná hodnota na zaměstnance), neboť právě strukturální zaostávání produktivity a podíl znalostně intenzivních odvětví jsou klíčovými zjištěními analýzy. Kombinace silné akademické základny (S) a omezeného přenosu jejích výsledků do praxe (W) odůvodňuje zaměření celé oblasti Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace. Slabé znalostní sektory a mělký podnikatelský a startupový ekosystém (W) společně s rychlým růstem BERD a startupů (S, O) odůvodňují oblast Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání. Demografické hrozby, brain drain a absence technického školství (W, T) při silné pozici v přírodních vědách (S) odůvodňují oblast Rozvoj lidského potenciálu.

6 Návrhová část

6. Návrhová část

6.1 Vize

Vize pro regionální inovační strategii vychází ze společných priorit regionálních stakeholderů a stojí na čtyřech základních pilířích: fyzickém kapitálu, znalostním kapitálu, finančním kapitálu a sociálním kapitálu ve specifickém kontextu Olomouckého kraje.

Každý pilíř zahrnuje specifické předpoklady pro rozvoj znalostní ekonomiky. Jejich kombinace danému regionu dává určité výhody ve vztahu k novým příležitostem v rychle se měnící světové ekonomice. Shoda místních stakeholderů na tom, kterou kombinaci silných stránek společně rozvíjet a za jakým dlouhodobým účelem, představuje významnou výchozí pozici pro jakoukoliv úspěšnou inovační strategii regionu. Konsensus stakeholderů posiluje vědomí naléhavosti společné akce a ovlivňuje směřování potřebných zdrojů na dohodnuté prioritní potřeby a aktivity.

Definice vize vychází ze shody na pěti klíčových faktorech úspěchu strategie:
- LIDÉ – spokojenost, vztah k místu, odolnost
- PODNIKÁNÍ A PODNIKAVOST – motor dlouhodobé prosperity
- VZDĚLÁVÁNÍ – různé formy vzdělávání po celý život
- INFRASTRUKTURA – dostupnost a funkčnost
- SPOLUPRÁCE A SDÍLENÍ – funkční inovační ekosystém

Společnou vizí RIS OK je:

„Olomoucký kraj je odolný a mezinárodně konkurenceschopný znalostní region, který staví svůj rozvoj na talentovaných a kompetentních lidech, inovujících firmách, výzkumné excelenci, otevřené inovační infrastruktuře a spolupracujícím inovačním ekosystému.“.

6.2 RIS mise

S ohledem na komplexnost strategie a v návaznosti na výstupy z analytické části pracuje strategie s konceptem průřezových tzv. RIS (RIS3) misí, které umožňují reagovat na megatrendy a globální společenské výzvy aktivitami a iniciativami, které jdou napříč celou strategií a nelze je tak zařadit do jednoho konkrétního cíle. Naplňují tak regionální inovační strategii jako celek a nebo několik cílů najednou.

V tuto chvíli jsou stanoveny dvě RIS mise, které lze v průběhu implementace strategie doplňovat s ohledem na rychlý a obtížně předvídatelný vývoj ve společnosti. **Obě mise mají posilovat odolnost regionální ekonomiky v kontextu globálních krizí.**

Odolnost v tomto kontextu představuje schopnost regionálního inovačního ekosystému předvídat, absorbovat, adaptovat se a zotavit se z technologických, ekonomických, zdravotních, klimatických či geopolitických šoků, aniž by došlo k narušení jeho klíčových funkcí a růstového potenciálu. Odolnost

regionu, potažmo společnosti pak vychází z odolnosti jednotlivců, leaderů ať již v byznysu, akademické nebo veřejné sféře.

6.2.1 Digitální transformace

RIS mise pro digitální transformaci reaguje na trendy v oblasti kybernetické bezpečnosti, implementace umělé inteligence (AI) a obecně digitalizace a automatizace včetně bezpečného a důvěryhodného využití AI, governance dat a sdílení datových kapacit. V rámci implementace strategie budou iniciovány a sledovány aktivity jednotlivých aktérů inovačního ekosystému, které vedou k posilování digitalizace na všech úrovních, počínaje procesními inovacemi ve firmách až po digitalizaci ve státní správě. Na úrovni kraje a místních samospráv typicky ve smyslu zavádění chytrých opatření v oblasti eGovernment, zdravotních a sociálních služeb, dopravy, životního prostředí nebo energetiky v rámci konceptu Smart Region/Smart City.

6.2.2 Udržitelnost

RIS mise pro udržitelný region reaguje na trendy v oblasti tzv. zelené transformace. Konkrétně se může jednat o iniciativy a aktivity vedoucí k dekarbonizaci v průmyslu, efektivnějšímu nakládání se zdroji v souladu s principy cirkularity apod. včetně např. inovací v oblasti energetiky. Cílem těchto aktivit je mj. snižování závislosti na vstupech ze zemí mimo EU, plnění požadavků vyplývajících z klimatické a environmentální politiky EU, podpora inovativních řešení za účelem minimalizace dopadů na životní prostředí a biodiverzitu, podpora modernizace energetiky s důrazem na hospodárnost, energetickou soběstačnost, konkurenceschopnost a odolnost, realizace mitigačních opatření zaměřených na snižování emisí skleníkových plynů a adaptaci na klimatickou změnu (zejména na úrovni kraje a samospráv) a uplatňování principů etiky a společenské odpovědnosti. RIS mise reaguje mj. na průřezovou EU iniciativu New European Bauhaus.

6.3 Klíčové oblasti změn

Klíčové oblasti změn vymezují horizontální témata (priority), ve kterých má RIS Olomouckého kraje ambici působit změnu, resp. ve kterých by Olomoucký kraj měl dosáhnout posunu. V rámci každé klíčové oblasti změn jsou definované strategické a následně specifické cíle včetně relevantních metrik a typových aktivit, které jsou realizovány a sledovány v implementační fázi ve formě ročních akčních plánů.

V rámci krajské RIS jsou vymezeny tři klíčové oblasti změn:
A. Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání
B. Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace
C. Rozvoj lidského potenciálu

Pro každou klíčovou oblast změn jsou definovány strategické a specifické cíle. **Strategický cíl určuje směr, co musíme udělat, aby nastal pohyb v klíčové oblasti změn. Strategický cíl představuje vizi úspěchu, resp. jak si představujeme, že bude Olomoucký kraj vypadat v horizontu 5–10 let. Jedná se o společný cíl pro celý inovační ekosystém**, logicky tak nemá pouze jednoho nositele. Vývoj těchto cílů sledujeme prostřednictvím kontextových indikátorů, které umožňují sledování naplňování společného cíle v čase a ideálně i mezikrajské srovnání. Jedná se o měřitelné a veřejně dohledatelné indikátory.

Strategické cíle se dále rozpadají do specifických cílů. **Specifický cíl představuje konkrétní krok nebo posun, tedy již realizační fázi strategie. Jedná se o střednědobé cíle navázané na konkrétní nositele.** Na specifické cíle jsou navázány výsledkové/výstupové indikátory, které jsou měřitelné, a to jednak na vstupu (počáteční hodnota) a také na výstupu (cílová hodnota) v pětiletém horizontu do roku 2031. Vývoj v jednolitých cílech tak dokážeme sledovat, měřit a vyhodnocovat. Implementačním nástrojem jsou roční akční plány. Realizací aktivit v rámci jednotlivých klíčových oblastí změn dojde k posilování postavení a konkurenceschopnosti zejména **v definovaných doménách specializace Olomouckého kraje a tím i hlavní vizi strategie**.

Tabulka 40: Přehledová tabulka klíčových oblastí změn, strategických a specifických cílů

Klíčová oblast změn	Strategický cíl	Specifický cíl
A **Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání**	A1 Firmy investují do vlastního výzkumu, inovací a spolupráce a aktivně se zapojují do rozvoje regionálního inovačního ekosystému.	A1.1 Zvýšit podíl malých a středních podniků zapojených do inovační spolupráce.
		A1.2 Zvýšit počet zainvestovaných startupů, scale-upů a spin-off společností.
		A1.3 Posílit exportní výkonnost a produktivitu firem s vysokou přidanou hodnotou.
		A1.4 Posílit spolupráci inovačního centra (ICOK) a podniků při rozvoji MSP.
	A2 Olomoucký kraj je atraktivním místem k podnikání s moderní, rozvinutou podpůrnou inovační infrastrukturou a podmínkami pro investice.	A2.1 Připravit rozvojové plochy pro podnikání, výzkum a vývoj vč. akceleračního zázemí.
		A2.2 Zajistit fungování byznys development infrastruktury dostupné ve všech regionech kraje.
		A2.3 Zvýšit atraktivitu Olomouckého kraje pro investory a technologické firmy.
		A2.4 Vytvořit a rozvíjet síť living labs, v nichž veřejná správa a veřejný prostor slouží jako testovací prostředí pro pilotní ověřování inovativních řešení.

Klíčová oblast změn	Strategický cíl	Specifický cíl
B **Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace**	B1 V Olomouckém kraji probíhá intenzivní transfer znalostí a technologií mezi výzkumnými organizacemi a firmami.	B1.1 Zvýšit počet společných VaV projektů firem a výzkumných organizací.
		B1.2 Zvýšit počet komercializovaných výsledků výzkumu.
		B1.3 Posílit interdisciplinaritu a otevřenost spolupráce napříč obory.
	B2 Rozvíjet a posilovat konkurenceschopnost domén specializace Olomouckého kraje.	B2.1 Posílit excelenci, konkurenceschopnost a spolupráci v doménách specializace (Life Sciences and Health, Optika a jemná mechanika, Pokročilé materiály a technologie, Zemědělství 21. století, Vodohospodářské technologie, Kulturní a kreativní průmysly).
		B2.2 Vybudovat globálně atraktivní inovační ekosystém v doméně Life Sciences & Health.
		B2.3 Podpořit rozvoj nových strategických technologických oblastí.
	B3 Posílit mezinárodní konkurenceschopnost v doménách specializace a koordinaci aktérů v oblasti mezinárodní spolupráce.	B3.1 Posílit mezinárodní viditelnost a cílenou propagaci domén specializace.
		B3.2 Zvýšit počet mezinárodních spoluprací podniků a výzkumných institucí v rámci evropských partnerství a hodnotových řetězců.

Klíčová oblast změn	Strategický cíl	Specifický cíl
C **Rozvoj lidského potenciálu**	C1 V Olomouckém kraji se koncepčně rozvíjí podnikavá a kreativní komunita.	C1.1 Zajistit zavedení podnikavosti a kreativity jako klíčových kompetencí do výuky na základních, středních i vysokých školách (v souladu s RVP a evropským rámcem Entrecomp).
		C1.2 Zvýšit počet nových inovativních podnikatelských projektů a aktivit
		C1.3 Posílit vzdělávání v oblasti Business, Innovation a Entrepreneurship (BIE) a rozvoj souvisejících technických i měkkých kompetencí
	C2 V Olomouckém kraji roste zájem o STEM vzdělávání a dostupnost kvalifikovaných odborníků pro regionální ekonomiku.	C2.1 Zvýšit atraktivitu technického a odborného vzdělávání a posílit STEM vzdělávání ve vazbě na potřeby regionální ekonomiky.
		C2.2 Zvýšit počet studentů a absolventů technických, přírodovědných a ekonomických oborů a zajistit jejich uplatnitelnost v regionu.
		C2.3 Posílit zapojení zaměstnavatelů do vzdělávání, odborných praxí a propojit odborné vzdělávání s praxí.
		C2.4 Přilákat a udržet špičkové odborníky a výzkumníky v regionu
	C3 V Olomouckém kraji roste podíl dospělých zapojených do celoživotního vzdělávání s akcentem na znalostní ekonomiku.	C3.1 Zvýšit podíl a účast dospělých zapojených do celoživotního vzdělávání se zaměřením na digitální, technologické a znalostní kompetence.
		C3.2 Průběžně aktualizovat a rozšiřovat nabídku kurzů celoživotního vzdělávání ve spolupráci firem, škol a univerzit prostřednictvím společné regionální platformy.

6.3.1 Otevřené a atraktivní prostředí pro inovativní podnikání

Cíle a typové aktivity v této klíčové oblasti změn reagují na provedenou SWOT analýzu. Strategický cíl 1 (firmy investují do svého VaV a inovací a aktivně se zapojují do rozvoje ekosystému) vychází z kontrastu mezi rychle rostoucím BERD a nejvyšší intenzitou inovací (S) na jedné straně a klesajícím počtem inovativních podniků a slabým propojením firem s výzkumem (W) na straně druhé. Specifický cíl A1.1 (zvýšit podíl spolupracujících

inovujících MSP) reaguje na nízký nákup externího VaV; cíl A1.2 (zainvestované startupy/scaleupy, spinoffy) reaguje na mělký, ale nejrychleji rostoucí startupový ekosystém a potenciál růstu počtu zainvestovaných startupů, scaleupů a spinoffů a rozvoj komunity byznys angels a VC. Specifický cíl A1.3 reaguje na hrozbu setrvání u inkrementálních inovací bez posunu k produktům novým na trhu. Specifický cíl A1.4 reaguje na klesající počet inovativních podniků a hrozbu poklesu počtu inovativních podniků a koncentrace výkonnosti do několika hráčů v každé doméně či odchodu ambiciózních firem a startupů do silnějších ekosystémů.

Strategický cíl A2 (kraj jako atraktivní místo k podnikání s rozvinutou inovační infrastrukturou) vychází z nízké hustoty podnikání a nedostatku rozvojových ploch pro podnikání (W) a využívá příležitost vybudovat byznys development infrastrukturu v každém okrese. Specifický cíl A2.3 reaguje na hrozbu odchodu ambiciózních firem a startupů do silnějších ekosystémů. Specifický cíl A2.4 sleduje příležitost k využívání veřejných prostor jako testovacího prostředí pro inovativní řešení.

Typové aktivity představují konkrétní aktivitu, kterou aktéři inovačního ekosystému realizují nebo plánují realizovat na podporu naplňování cílů strategie. Nejedná se o úplný výčet. Konkretizovány budou následně v ročních akčních plánech. V rámci strategie představují vodítko pro jednotlivé aktéry pro lepší orientaci a snazší zařazení vlastních aktivit k jednotlivým cílům.

Strategický cíl	Specifický cíl	Typové aktivity	Předpokládaný nositel/nositelé	Předpokládaní partneři
A1 Firmy investují do vlastního výzkumu, inovací a spolupráce a aktivně se zapojují do rozvoje regionálního inovačního ekosystému.	A1.1 Zvýšit podíl malých a středních podniků zapojených do inovační spolupráce	Realizace akcí na podporu rozvoje inovačního ekosystému (konference, matchmakingové akce, inspirativní workshopy, aktivní networking, mezinárodní eventy, konzultační dny ad.). Zapojení se do národních a mezinárodních projektů a spoluprací s jinými firmami či institucemi.	ICOK, KIP Průmysl 4.0	CzechBusiness, KHK OK, okresní hospodářské komory, Svaz průmyslu a dopravy, UP, MVŠO, VŠLG, profesní svazy a klastry, VO
	A1.2 Zvýšit počet zainvestovaných startupů, scale-upů a spin-off společností.	Poskytování akceleračních služeb pro startupy, scaleupy a podnikatelské projekty na univerzitách (spin-offs) zaměřených na rychlý růst a rozvoj founderů a týmů. Realizace akcí a programů zaměřených na rozvoj byznys angels investorské komunity. Zprostředkování venture kapitálových investic do startupových a spinoffových projektů v kraji	ICOK, VTP UP, CzechBusiness	MVŠO, Česká startupová asociace, Ynovate, Czech Business Angel Association, VCs, Olomoucký kraj, Statutární město Olomouc

Strategický cíl	Specifický cíl	Typové aktivity	Předpokládaný nositel/nositelé	Předpokládaní partneři
A1 Firmy investují do vlastního výzkumu, inovací a spolupráce a aktivně se zapojují do rozvoje regionálního inovačního kosystému.	A1.3 Posílit exportní výkonnost a produktivitu firem s vysokou přidanou hodnotou.	Poskytování akceleračních služeb pro globálně ambiciózní firmy mířící k ročnímu obratu více než 500 milionů korun a vysokému podílu výnosů ze zahraničí (export v řádu desítek procent)	ICOK	Ynovate, CzechBusiness, Czechtrade, MPO, Olomoucký kraj, Statutární město Olomouc, KHK OK, KIP Průmysl 4.0
	A1.4 Posílit spolupráci inovačního centra (ICOK) a podniků při rozvoji MSP.	Poskytování akceleračních služeb pro inovativní MSP zaměřených na produktové/službové a procesní inovace.	ICOK	Olomoucký kraj, UP, Statutární město Olomouc, KIP Průmysl 4.0
A2 Olomoucký kraj je atraktivním místem k podnikání s moderní, rozvinutou podpůrnou inovační infrastrukturou a podmínkami pro investice.	A2.1 Připravit rozvojové plochy pro podnikání, výzkum a vývoj včetně akceleračního zázemí.	Podpora vzniku rozvojových ploch typu brownfield/greenfield a sdílené technologické laboratoře.	SMOl, města a obce, CzechBusiness	Olomoucký kraj, UP, ICOK
	A2.2 Zajistit fungování byznys development infrastruktury dostupné ve všech regionech kraje.	Příprava a provoz podpůrných inovačních infrastruktur (inovační huby, coworkingy, kreativní centra a dílny apod.)	Vlastník nebo provozovatel infrastruktury	Olomoucký kraj, ICOK
	A2.3 Zvýšit atraktivitu Olomouckého kraje pro investory a technologické firmy.	Cílený marketing (place branding Olomouckého kraje)	CzechBusiness	ICOK, KIP Průmysl 4.0, Olomoucký kraj, města
	A2.4 Vytvořit a rozvíjet síť living labs, v nichž veřejná správa a veřejný prostor slouží jako testovací prostředí pro pilotní ověřování inovativních řešení.	Pilotní aktivity využívající mj. konceptů smart region a smart city	Olomoucký kraj, města a obce	ICOK, doménové KIP a pracovní skupiny, UP, FNOL

6.3.2 Výzkum, vývoj, transfer a rozvoj domén specializace

Cíle a typové aktivity v této klíčové oblasti změn reagují na provedenou SWOT analýzu. Strategický cíl B1 (v kraji probíhá intenzivní transfer znalostí a technologií mezi výzkumnými organizacemi a firmami) je přímou odpovědí na nejvýraznější zjištění analýzy – kombinaci špičkové akademické základny (S) s translační mezerou a nízkou poptávkou firem po výzkumu (W).

Specifické cíle B1.1 (zvýšit počet společných VaV projektů firem a výzkumných organizací) a B1.2 (komercializace) reaguje na minimální nákup externího VaV a využívání příležitosti v podobě platforem

spolupráce, PoC projektů, smluvního a kolaborativního výzkumu a komercializace výsledků výzkumu. Specifický cíl B1.3 (posílit interdisciplinaritu a otevřenost napříč obory) reaguje na fragmentaci ekosystému a na požadavek mezioborových kompetencí formulovaný v roadmapách všech domén specializace.

Strategický cíl B2 je zaměřený na rozvoj a posílení konkurenceschopnosti v doménách specializace Olomouckého kraje definovaných v kapitole 4. Specifické cíle B2.1 a B2.2 vychází z vyhodnocení šesti domén specializace, které potvrzuje, že Olomoucký kraj disponuje solidní ekonomickou základnou a významným inovačním potenciálem. Domény se přitom liší velikostí, dynamikou i mírou koncentrace: zatímco Pokročilé materiály a technologie a Optika a jemná mechanika, optoelektronika představují objemově největší a technologicky nejnáročnější oblasti, Life Sciences & Health a Zemědělství pro 21. století spojují produkční výkonnost se silnou výzkumnou základnou. Čerpací a vodohospodářská technika i Kulturní a kreativní průmysly tvoří stabilní, specializované segmenty s vysokým podílem přidané hodnoty.

Specifický cíl B2.3 je zaměřený na mapování a rozvoj potenciálních nových strategických technologických oblastí. Aktivity v tomto cíli umožňují doplňovat RIS OK o témata, která dosud nejsou zcela zmapovaná anebo ještě nemají takovou relevanci. Do budoucna by ale mohla být klíčová pro rozvoj inovačního ekosystému.

Strategický cíl B3 je zaměřený na posílení mezinárodního rozměru a ambice v doménách specializace a úzce souvisí s profilací Olomouckého kraje v oblasti výzkumu a inovací směrem k zahraničním partnerům.

Typové aktivity představují konkrétní aktivitu, kterou aktéři inovačního ekosystému realizují nebo plánují realizovat na podporu naplňování cílů strategie. Nejedná se o úplný výčet. Konkretizovány budou následně v ročních akčních plánech. V rámci strategie představují vodítko pro jednotlivé aktéry pro lepší orientaci a snazší zařazení vlastních aktivit k jednotlivým cílům.

Strategický cíl	Specifický cíl	Typové aktivity	Předpokládaný nositel/nositelé	Předpokládaní partneři
B1 V Olomouckém kraji probíhá intenzivní transfer znalostí a technologií mezi výzkumnými organizacemi a firmami.	B1.1 Zvýšit počet společných VaV projektů firem a výzkumných organizací	Rozvoj platforem spolupráce (DIGI2Health, Technologická platforma, Centrum česko izraelských inovací a partnerství ad.) Poskytování akceleračních a validačních služeb pro výzkumníky a výzkumné týmy (Proof of Concept projekty, akcelerátory, PhD academy, interní granty atp.) Účast v mezinárodních VaV projektech a grantech v pozici partnerů nebo leaderů	UP, VO v kraji	Doménové KIP a pracovní skupiny, FNOL, ICOK, Olomoucký kraj, Statutární město Olomouc
	B1.2 Zvýšit počet komercializovaných výsledků výzkumu	Poskytování R&D služeb firmám (smluvní výzkum, kolaborativní výzkum, licence, vouchery atp.)	UP, VO v kraji	Doménové KIP a pracovní skupiny, FNOL, ICOK

Strategický cíl	Specifický cíl	Typové aktivity	Předpokládaný nositel/nositelé	Předpokládaní partneři
B1 V Olomouckém kraji probíhá intenzivní transfer znalostí a technologií mezi výzkumnými organizacemi a firmami.	B1.3 Posílit interdisciplinaritu a otevřenost spolupráce napříč obory.	Realizace cílených aktivit zaměřených na posilování interdisciplinarity mezi výzkumnými týmy a obory. Rozvoj průřezových aktivit v oblasti udržitelnosti, společenské odpovědnosti a odolnosti (např. aktivity pod sjednoceným brandem UP to the Future).	UP, VO v kraji	Doménové KIP a pracovní skupiny
B2 Rozvíjet a posilovat konkurenceschopnost domén specializace Olomouckého kraje.	B2.1 Posílit excelenci, konkurenceschopnost a spolupráci v doménách specializace (Life Sciences and Health, Optika a jemná mechanika, Pokročilé materiály a technologie, Zemědělství 21. století, Vodohospodářské technologie, Kulturní a kreativní průmysly).	Realizace talent a byznys attraction aktivit. Realizace akcí na podporu rozvoje inovačního ekosystému. Zapojení se do národních a mezinárodních projektů a spoluprací s jinými firmami či institucemi.	Doménové KIP a pracovní skupiny	Olomoucký kraj, UP, VO
	B2.2 Vybudovat globálně atraktivní inovační ekosystém v doméně Life Sciences & Health.	Realizace talent a byznys attraction aktivit. Poskytování specializovaných akceleračních služeb pro firmy působící v oblasti Life Sciences a Health. Vybudování a rozvoj Life Science institucionalizované platformy/klastru. Rozvoj regionálního brandu a strategie OLIVIE	ICOK, Olomoucký kraj	KIP Life Science, UP, FNOL, MVŠO, CzechBusiness, KR OLIVIE
	B2.3 Podpořit rozvoj nových strategických technologických oblastí	Mapování a rozvoj oblastí jako je fotonika, kvantové technologie, polovodiče, obranné technologie vč. dual use, AI, foodtech, agritech ad.	KRI OK, doménové KIP a pracovní skupiny	VO, firmy

Strategický cíl	Specifický cíl	Typové aktivity	Předpokládaný nositel/nositelé	Předpokládaní partneři
B3 Posílit mezinárodní konkurenceschopnost v doménách specializace a koordinaci aktérů v oblasti mezinárodní spolupráce	B3.1 Posílit mezinárodní viditelnost a cílenou propagaci domén specializace	Pravidelná koordinace aktérů v oblasti internacionalizace. Cílený marketing (place branding Olomouckého kraje).	ICOK, Olomoucký kraj	Doménové KIP a pracovní skupiny, Statutární město Olomouc, UP, CzechBusiness
	B3.2 Zvýšit počet mezinárodních spoluprací podniků a výzkumných institucí v rámci evropských partnerství a hodnotových řetězců	Zapojení se do národních a mezinárodních projektů a spoluprací	KRI OK, doménové KIP a pracovní skupiny	Olomoucký kraj, ICOK, Statutární město Olomouc, UP

6.3.3 Rozvoj lidského potenciálu

Cíle a typové aktivity v této klíčové oblasti změn reagují na provedenou SWOT analýzu. Strategický cíl C1 (koncepční rozvoj podnikavé a kreativní komunity) vychází z potřeby kompenzovat nízkou hustotu podnikání a demografické oslabení (W, T) a pracovat s dostatečně velkou studentskou populací v kraji (S). Specifické cíle C1.1, C1.2 a C1.3 reagují na potřebu budovat absorpční kapacitu regionu zdola.

Strategický cíl C2 (růst zájmu o STEM obory) je přímou odpovědí na nejkritičtější zjištění analýzy – absenci technické VŠ a deficit techniky a ICT (W) při silné pozici v přírodních vědách (S). Specifické cíle C2.1, C2.2 a C2.3 (atraktivita technického a odborného vzdělávání, více studentů STEM na VŠ vč. otevírání nových oborů a spolupráce škol a zaměstnavatelů) reagují na brain drain a na poptávku domén po mezioborových talentech. Specifický cíl C2.4 reaguje na nedostatek špičkových odborníků ve smyslu lákání (talent attraction) a udržení talentů z ostatních regionů včetně zahraničí a péče o tyto talenty.

Strategický cíl C3 (růst podílu dospělých v celoživotním vzdělávání s akcentem na znalostní ekonomiku) navazuje na rozvinutou nabídku CŽV (S) a reaguje na nízký podíl VŠ vzdělaných a potřebu upskillingu pro odvětví s vysokou přidanou hodnotou (W, O).

Typové aktivity představují konkrétní aktivitu, kterou aktéři inovačního ekosystému realizují nebo plánují realizovat na podporu naplňování cílů strategie. Nejedná se o úplný výčet. Konkretizovány budou následně v ročních akčních plánech. V rámci strategie představují vodítko pro jednotlivé aktéry pro lepší orientaci a snazší zařazení vlastních aktivit k jednotlivým cílům.

Strategický cíl	Specifický cíl	Typové aktivity	Předpokládaný nositel/nositelé	Předpokládaní partneři
C1 V Olomouckém kraji se koncepčně rozvíjí podnikavá a kreativní komunita.	C1.1 Zajistit zavedení podnikavosti a kreativity jako klíčových kompetencí do výuky na základních, středních i vysokých školách (v souladu s RVP a evropským rámcem Entrecomp).	Realizace vzdělávacích a podpůrných metodických aktivit pro pedagogy a koordinátory podnikavosti. Realizace podpůrných aktivit na základních školách s cílem explicitně rozvíjet podnikavost ve výuce v návaznosti mj. na kariérové poradenství. Průvodcování středních škol na cestě k podnikavým školám. Realizace podpůrných aktivit pro pedagogy s cílem zvyšovat jejich kompetence k úspěšnému realizování kreativního vzdělávání v jejich praxi.	ICOK, UP	KCPP (MVŠO), Olomoucký kraj, města – zřizovatelé škol, Asociace Podnikavé Česko, NPI, CPV Šumpersko Zábřežsko, Institut kreativního vzdělávání
	C1.2 Zvýšit počet nových inovativních podnikatelských projektů a aktivit	Realizace studentských soutěží, fiktivních firem, hackathonů atp. Realizace motivačních přednášek a výuky podnikání na školách. Realizace akceleračních programů pro zájemce o podnikání a začínající podnikatele. Realizace specifických akceleračních služeb pro kreativní profesionály	Organizátoři programů a soutěží	VTP UP, MVŠO, JA CZECH, BeNextOne, IPIV, Kreativní Olomouc, Olomoucký kraj, Statutární město Olomouc
	C1.3 Posílit vzdělávání v oblasti Business, Innovation a Entrepreneurship (BIE) a rozvoj souvisejících technických i měkkých kompetencí.	Vzdělávací a rozvojové aktivity v oblasti BIE kompetencí a souvisejících technických i měkkých kompetencí (leadership, projektové řízení, komunikace, internacionalizace).	MVŠO	EduTechOK
	B2.3 Podpořit rozvoj nových strategických technologických oblastí	Mapování a rozvoj oblastí jako je fotonika, kvantové technologie, polovodiče, obranné technologie vč. dual use, AI, foodtech, agritech ad.	KRI OK, doménové KIP a pracovní skupiny	VO, firmy

Strategický cíl	Specifický cíl	Typové aktivity	Předpokládaný nositel/nositelé	Předpokládaní partneři
C2 V Olomouckém kraji roste zájem o STEM vzdělávání a dostupnost kvalifikovaných odborníků pro regionální ekonomiku.	C2.1 Zvýšit atraktivitu technického a odborného vzdělávání a posílit STEM vzdělávání ve vazbě na potřeby regionální ekonomiky.	Realizace projektů a aktivit směřujících k osvětě a větší atraktivitě technického a odborného vzdělávání (např. Konstruktérská akademie Postřelmov, DRONTECH, eduboxy, Maker Faire, Burzy práce ad.)	Olomoucký kraj (OŠM)	EduTechOK, ICOK, KIP Průmysl 4.0, UP
	C2.2 Zvýšit počet studentů a absolventů technických, přírodovědných a ekonomických oborů a zajistit jejich uplatnitelnost v regionu.	Otevírání nových oborů v oblasti techniky a ICT a spolupráce s technickými vysokými školami	Olomoucký kraj (OŠM), UP	EduTechOK, ICOK, KIP Průmysl 4.0
	C2.3 Posílit zapojení zaměstnavatelů do vzdělávání, odborných praxí a propojit odborné vzdělávání s praxí.	Realizace společných projektů a aktivit škol a firem. Realizace stáží ve firmách.	Olomoucký kraj (OŠM)	EduTechOK, KIP Průmysl 4.0, UP, firmy, střední školy
	C2.4 Přilákat a udržet špičkové odborníky a výzkumníky v regionu	Realizace talent a attraction a talent management aktivit.	Město Olomouc, UP	Olomoucký kraj, ICOK, Doménové KIP a pracovní skupiny
C3 V Olomouckém kraji roste podíl dospělých zapojených do celoživotního vzdělávání s akcentem na znalostní ekonomiku.	C3.1 Zvýšit podíl a účast dospělých zapojených do celoživotního vzdělávání se zaměřením na digitální, technologické a znalostní kompetence.	Rozvoj profesních kvalifikací a zavedení mikro certifikátů.	Olomoucký kraj	EduTech OK, UP
	C3.2 Průběžně aktualizovat a rozšiřovat nabídku kurzů celoživotního vzdělávání ve spolupráci firem, škol a univerzit prostřednictvím společné regionální platformy.	Realizace diagnostických nástrojů a nástrojů kariérového poradenství (např. Můj život po škole, Cesta k zaměstnání, SALMONDO atp.). Realizace aktivit zaměřených na podporu zaměstnávání v odvětvích s vysokou přidanou hodnotou.	Olomoucký kraj	EduTechOK, UP

7 Implementace

7. Implementace

7.1 Proces implementace

Za účelem realizace Regionální inovační strategie Olomouckého kraje a následnou podporu inovačnímu procesu v regionu Olomouckého kraje založil v roce 2011 Olomoucký kraj spolu se svými partnery[20] zájmové sdružení právnických osob OK4Inovace, které funguje od roku 2020 pod názvem Inovační centrum Olomouckého kraje (ICOK). V roce 2026 jsou členy sdružení Olomoucký kraj, Univerzita Palackého v Olomouci a Statutární město Olomouc.

Pro zajištění implementace strategie je kombinováno několik zdrojů. V první řadě implementační projekt Smart Akcelerátor Olomouckého kraje (SA OK). Realizace čtvrté generace projektu SA OK je plánována na období 1. 1. 2027 – 30. 6. 2029. Projekt SA OK IV jako neinvestiční projekt krytý většinově z dotace MŠMT z programu OP JAK je zaměřený na rozvoj RIS týmu, aktivit na podporu rozvoje inovačního ekosystému, podporu přípravy strategických projektů, intervencí a pilotních ověření v souladu s RIS, marketing, mapování a analýzy inovačního prostředí. Příjemcem dotace je Olomoucký kraj, jehož zaměstnanci jsou rovněž zapojení do činnosti týmu RIS.

ICOK pro své aktivity dále využívá roční příspěvky svých členů nebo jiné formy dotací (zejména v režimu služby obecného hospodářského zájmu, tzv. SGEI), příp. prostředky z mezinárodních projektů.

Pro úspěšnou implementaci strategie Olomoucký kraj zřizuje Krajskou radu pro inovace Olomouckého kraje (KRI OK), která je odborným, koordinačním a iniciačním orgánem v oblasti výzkumu, vývoje a inovací a vůči Radě Olomouckého kraje má iniciační a poradní roli. Řídí se svým statutem a funguje na principu triple helix se zapojením partnerů z firemní, akademické a veřejné sféry. KRI OK ustavuje a ruší dle potřeby své pracovní skupiny, tzv. krajské inovační platformy (KIP).

Personální podporu procesu implementace strategie zajišťuje tzv. tým RIS (dříve RIS3 tým) vedený manažerem/-kou RIS (dříve RIS3 manažer/-ka), který/-á je zároveň tajemníkem/-nicí KRI OK a výkonným manažerem pro implementaci RIS. Tým RIS je složený převážně ze zaměstnanců ICOK zodpovědných vedení ICOK, ale také ze zaměstnanců Olomouckého kraje zařazených v rámci Odboru strategického rozvoje kraje Krajského úřadu Olomouckého kraje (např. Krajský koordinátor RIS).

Implementace strategie probíhá na základě Akčních plánů RIS Olomouckého kraje sestavovaných ročně. Jednotlivé akční plány jsou schvalovány Krajskou radou pro inovace Olomouckého kraje (KRI OK). Na základě průběžného sledování realizace akčních plánů a aktuálních poznatků a potřeb může být akční plán v průběhu roku v případě potřeby aktualizován. Každý akční plán je průběžně sledován a vyhodnocován. Finální vyhodnocení realizace akčního plánu za daný rok bude projednáváno ze strany KRI OK. Akční plán je navázaný na specifické cíle RIS a obsahuje aktivity všech partnerů, kteří se aktivně zapojují do implementace

[20] Zakládajícími členy sdružení jsou Olomoucký kraj, Statutární město Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, Moravská vysoká škola Olomouc, Vysoká škola logistiky, Krajská hospodářská komora Olomouckého kraje, Agrární komora Olomouckého kraje a Nadační fond regionální spolupráce.

RIS. RIS má nastavenou metriku, která představuje indikátorovou soustavu navázanou na strategické (kontextové indikátory) a specifické (výsledkové/výstupové indikátory) cíle sledované a vyhodnocované v akčních plánech.

Úspěšná implementace Regionální inovační strategie OK je podmíněna aktivním zapojením podnikatelského sektoru do její realizace i průběžné aktualizace. Podniky představují hlavního nositele inovací, investic do výzkumu a vývoje i tvorby pracovních míst s vysokou přidanou hodnotou. Implementace Regionální inovační strategie je založena na principech Entrepreneurial Discovery Process (EDP), který představuje průběžný proces identifikace nových příležitostí, potřeb a rozvojových témat regionální ekonomiky. V Olomouckém kraji je EDP realizován především prostřednictvím Krajské rady pro inovace Olomouckého kraje (KRI OK), krajských inovačních platforem (KIP) a dlouhodobého dialogu aktérů modelu triple helix.

Důraz bude kladen na dlouhodobý dialog s podniky, zapojování podnikatelských lídrů do pracovních skupin a společné definování priorit regionální inovační politiky. Tím bude zajištěno, že strategie bude reagovat na skutečné potřeby regionální ekonomiky a bude schopna pružně reflektovat změny technologického i tržního prostředí.

Oborové klastry a technologické platformy představují významný nástroj pro rozvoj spolupráce mezi podniky, výzkumnými organizacemi a veřejnou správou. Jejich role spočívá nejen v propojování partnerů, ale také ve sdílení znalostí, přípravě společných projektů, internacionalizaci a přenosu inovací do praxe. V rámci implementace RIS OK bude podporováno jejich aktivní zapojení do realizace strategických cílů, zejména v doménách specializace kraje a to prostřednictvím pracovních skupin. Klastry mohou současně plnit roli odborných garantů rozvojových témat, iniciátorů společných investic i prostředníků mezi regionálními podniky a národními či evropskými programy podpory výzkumu a inovací. Posílení jejich role přispěje ke zvýšení absorpční kapacity regionu a efektivnějšímu využívání znalostního potenciálu Olomouckého kraje.

Významnou úlohu plní akademická a výzkumná sféra. Univerzity, výzkumné organizace a výzkumné infrastruktury přinášejí do procesu implementace RIS odborné znalosti, výsledky výzkumu, technologické kompetence a lidské zdroje. Současně se podílejí na identifikaci nových rozvojových témat, transferu znalostí do praxe a realizaci projektů podporujících konkurenceschopnost regionu.

Veřejná správa zajišťuje koordinaci implementace RIS, vytváří vhodné institucionální podmínky pro rozvoj regionálního inovačního systému a propojuje regionální rozvojové priority s krajskými, národními a evropskými politikami. Veřejná správa stále častěji vystupuje nejen jako administrátor veřejných prostředků, ale také jako partner rozvoje regionální ekonomiky a iniciátor systémových změn. Pro efektivní naplňování Regionální inovační strategie OK je proto nezbytné systematicky rozvíjet kompetence pracovníků veřejné správy v oblastech podpory inovací, strategického řízení, digitalizace, projektového managementu, využívání dat i evropských politik. Zvýšení odborné kapacity veřejného sektoru umožní kvalitnější přípravu rozvojových projektů, efektivnější koordinaci partnerů i lepší využívání dostupných finančních nástrojů. Současně přispěje k tomu, aby veřejná správa byla respektovaným partnerem podnikatelského a akademického sektoru při rozvoji regionálního inovačního ekosystému.

7.2 Metodika implementace a aktualizace RIS OK

Úspěšná implementace Regionální inovační strategie Olomouckého kraje vyžaduje jednotný způsob řízení, koordinace a vyhodnocování jednotlivých aktivit. Z tohoto důvodu bude po schválení strategie zpracována samostatná Metodika implementace RIS Olomouckého kraje, která bude představovat metodický dokument pro všechny aktéry zapojené do realizace strategie.
Metodika bude detailněji popisovat proces implementace RIS OK formou přehledného procesního modelu a vývojového diagramu jednotlivých činností od plánování přes realizaci až po pravidelné vyhodnocování dosažených výsledků. Součástí metodiky bude jasné vymezení rolí, odpovědností a vzájemných vazeb mezi jednotlivými účastníky implementace, zejména Inovačním centrem Olomouckého kraje, Olomouckým krajem, členy Krajské rady pro inovace OK, odbornými garanty domén specializace, pracovními skupinami, akademickou sférou, podnikatelským sektorem i dalšími partnery regionálního inovačního ekosystému.

Dokument bude zpracován v souladu s platným Statutem Krajské rady pro inovace Olomouckého kraje. Na základě potřeb z ekosystému bude umožněn vznik nových nebo ad hoc pracovních skupin, příp. nových krajských inovačních platforem. Metodika může zpřesnit určité procesy nad rámec definovaný Statutem KRI OK. Současně bude v metodice definována role garantů jednotlivých domén, kteří budou odpovědní za koordinaci aktivit, komunikaci s partnery a pravidelné vyhodnocování pokroku při naplňování strategických cílů RIS OK.

Významnou součástí metodiky bude jednotný systém práce s ročními akčními plány, které představují základní realizační nástroj strategie. Metodika stanoví jednotnou strukturu akčních plánů, pravidla jejich přípravy, schvalování, aktualizace i průběžného monitoringu. Současně bude definován jednotný způsob sběru dat, sledování indikátorů a evidence realizovaných aktivit tak, aby bylo možné objektivně vyhodnocovat naplňování strategie v jednotlivých oblastech.

Každá ustavená platforma bude v pravidelném ročním cyklu zpracovávat hodnoticí zprávu za příslušnou doménu nebo tematickou oblast, která bude obsahovat zejména vyhodnocení plnění strategických a specifických cílů, stav indikátorů, realizované aktivity, identifikované bariéry, návrhy na úpravy akčních plánů a doporučení pro další období. Tyto dílčí zprávy budou sloužit jako podklad pro zpracování souhrnné výroční hodnoticí zprávy o implementaci RIS Olomouckého kraje, která bude pravidelně předkládána Krajské radě pro inovace OK a bude sloužit jako podklad pro materiál na jednání Rady Olomouckého kraje.

Systém monitorování a hodnocení implementace RIS OK bude nastaven tak, aby maximálně využíval existující monitorovací a evaluační nástroje používané na regionální i národní úrovni. Bude přímo provázán s povinným reportingem realizace RIS OK vůči národnímu RIS3 aparátu i s evaluačními aktivitami realizovanými v rámci projektů Smart Akcelerátor. Nová metodika zároveň popíše a sjednotí aktuálně využívané postupy v oblasti mapování, analýz a evaluací.

Metodika bude současně sjednocovat používané názvosloví, metodické postupy, definice indikátorů, pravidla monitoringu, způsob evidence projektů i metodiku hodnocení, aby byla zajištěna dlouhodobá srovnatelnost výsledků, transparentnost implementace a jednotná interpretace strategických cílů napříč všemi zapojenými organizacemi.

Vedle metodiky implementace bude zpracována také samostatná Metodika aktualizace Regionální inovační strategie, jejímž cílem bude standardizovat proces přípravy každé další generace RIS. Tento dokument stanoví doporučenou strukturu strategie, obsah jednotlivých kapitol, metodické požadavky na analytickou i návrhovou část, způsob zpracování SWOT analýz, domén specializace, implementační části i systému indikátorů. Součástí metodiky bude rovněž vymezení odpovědností jednotlivých členů realizačního týmu, externích odborníků a partnerů, harmonogram zpracování jednotlivých etap dokumentu, pravidla připomínkového řízení i proces schvalování.

7.3 Finanční rámec implementace RIS OK

Nedílnou součástí systému implementace Regionální inovační strategie OK bude zpracování samostatné Metodiky financování RIS OK, jejímž cílem bude zajistit dlouhodobou finanční udržitelnost realizace cílů RIS OK a efektivní koordinaci veřejných i soukromých zdrojů financování.

Metodika stanoví jednotný postup pro plánování, řízení a pravidelnou aktualizaci finančních potřeb jednotlivých strategických cílů, specifických cílů i akčních plánů. Součástí bude identifikace dostupných zdrojů financování na úrovni Olomouckého kraje, národních dotačních programů, evropských fondů, mezinárodních programů, soukromých investic i dalších finančních nástrojů podporujících výzkum, vývoj a inovace.

Pro jednotlivé strategické oblasti bude zpracován orientační víceletý finanční rámec, který umožní průběžně vyhodnocovat nejen věcné plnění strategie, ale také její finanční náročnost, dostupnost zdrojů a efektivitu vynaložených prostředků. Rozpočtová část bude každoročně aktualizována v návaznosti na přípravu akčních plánů a bude reflektovat aktuální možnosti financování i nové strategické priority regionu. Finanční rámec bude zohledňovat skutečnost, že již existuje pravidelné vykazování financování RIS OK vůči národnímu RIS3 aparátu.

Metodika současně stanoví odpovědnosti jednotlivých nositelů za přípravu finančních plánů, způsob evidence finančních zdrojů, pravidla spolufinancování, systém monitorování čerpání finančních prostředků i vyhodnocování ekonomické efektivnosti realizovaných opatření. Významnou součástí bude rovněž identifikace finančních rizik a návrh opatření pro zajištění dlouhodobé stability implementace RIS OK.

Finanční rámec nebude představovat pouze souhrn plánovaných výdajů, ale stane se nástrojem strategického řízení, který umožní prioritizovat jednotlivé intervence podle jejich očekávaného přínosu pro posílení regionální konkurenceschopnosti, růst produktivity práce, podporu znalostně intenzivních odvětví a naplňování dlouhodobé vize Regionální inovační strategie Olomouckého kraje.

7.4 Mezikrajská spolupráce

Rozvoj regionálního inovačního ekosystému je stále více ovlivňován procesy přesahujícími hranice jednotlivých regionů. Z tohoto důvodu je součástí implementace RIS také systematický rozvoj spolupráce mezi kraji. Význam této oblasti spočívá zejména v možnosti sdílení zkušeností, vytváření strategických partnerství, přípravě společných projektů a efektivnějším využívání národních i evropských zdrojů podpory výzkumu, vývoje a inovací.

Na národní úrovni bude Olomoucký kraj rozvíjet spolupráci především s geograficky blízkými kraji a dalšími regiony s obdobným zaměřením domén specializace. Cílem je koordinace rozvojových aktivit, sdílení zkušeností z implementace RIS a podpora spolupráce mezi regionálními inovačními ekosystémy.

Na této platformě spolupráce lze vytvořit prostor pro koordinaci rozvoje společných domén specializace, sdílení zkušeností z implementace RIS, přípravu společných projektů i efektivnější využívání národních a evropských zdrojů financování. Dlouhodobým cílem je vytvořit funkční model mezikrajské spolupráce, který bude možné postupně rozšířit i na další kraje České republiky a posílit tak konkurenceschopnost celého makroregionu střední a severní Moravy.

7.5 Mezinárodní spolupráce

Významnou příležitost představuje rovněž mezinárodní a přeshraniční spolupráce, zejména se sousedními regiony Polské republiky a dalšími evropskými partnery. Spolupráce bude zaměřena na propojování podniků, výzkumných organizací a veřejné správy, sdílení zkušeností a přípravu společných projektů financovaných z evropských programů.

Olomoucký kraj má výhodu přímé hranice s Polskem a relativně silné ekonomické vazby na Opolské vojvodství a Slezské vojvodství. Přitom evropská politika (Interreg, Interreg Central Europe, Horizon Europe, Interregional Innovation Investments – I3, EIT aj.) dlouhodobě podporuje právě přeshraniční inovační ekosystémy.

Navíc obě polská vojvodství mají odlišné, ale velmi dobře doplňující silné stránky:
Opolské vojvodství – strojírenství, zemědělství, potravinářství, chemie, modernizace průmyslu, malé a střední podniky.

Slezské vojvodství – průmysl, automotive, energetika, digitalizace, AI, zdravotnictví, výzkumné organizace, velké univerzity, startupové prostředí.

To vytváří velmi zajímavé synergie s doménami RIS Olomouckého kraje.
Vzhledem ke své geografické poloze představuje přeshraniční spolupráce s polskými regiony významnou příležitost pro posílení konkurenceschopnosti Olomouckého kraje. Cílem není pouze rozvoj tradičních přeshraničních projektů, ale postupné vytvoření společného česko-polského inovačního prostoru, který propojí výzkumné organizace, podniky, veřejnou správu i inovační infrastrukturu obou zemí.

Pilotně bude rozvíjena spolupráce zejména s Opolským vojvodstvím a Slezským vojvodstvím, která vykazují vysokou míru komplementarity s doménami specializace Regionální inovační strategie Olomouckého kraje. Společným cílem bude rozvoj přeshraničních hodnotových řetězců, sdílení výzkumných kapacit, podpora technologických inovací a příprava společných projektů financovaných z evropských programů.

V rámci mezinárodní spolupráce předpokládáme využívání již existujících mezinárodních sítí jako je např. síť evropských regionů European Regions Research and Innovation Network (ERRIN) - platforma více než 130 regionů a dalších institucí, jejíž sídlo je v Bruselu. Cílem sítě je sdílení znalostí v oblasti inovací a výzkumu, podpora regionální spolupráce a vývoje projektů ve výše zmíněné oblasti za účelem posílení regionální

a místní dimenze ve výzkumu a inovacích v EU. Dále lze aktivně využívat např. členství ICOK v síti European Business and Innovation Centre Network (EBN) – nezisková organizace, která facilituje globální komunitu lidí využívajících inovativní podnikání jako hnací sílu regionálního (ekonomického, udržitelného a sociálního) rozvoje.

EBN uděluje a spravuje certifikaci EU|BIC. Stejně tak je vhodné sdílet zkušenosti a kontakty ostatních aktérů inovačního ekosystému z mezinárodního prostředí. V rámci implementace RIS OK bude nezbytná užší koordinace klíčových hráčů v oblasti internacionalizace v souladu s vizí a cíli strategie v jejím mezinárodním rozměru a ambici.

8 Seznam zdrojů

Seznam zdrojů:

- CZECHINVEST. Národní databáze brownfieldů. Praha: Chzechinvest, 2025. Dopstupné z: https://brownfieldy.gov.cz/
- ČESKÝ INSTITUT VÝZKUMU A POKROČILÝCH TECHNOLOGIÍ (CATRIN), UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Výroční zpráva o činnosti za rok 2024. Olomouc: CATRIN UP, 2025.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Regionální účty – Hrubá přidaná hodnota podle odvětví CZ-NACE a krajů (REG_HPH_NACE) 2018–2024. Praha: ČSÚ, 2025.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Registr ekonomických subjektů (RES) – Ekonomické subjekty podle krajů 2000–2024. Praha: ČSÚ, 2025.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Roční výkaz o výzkumu a vývoji za rok 2024 (VTR 5-01) – Ukazatele výzkumu a vývoje za rok 2024. Praha: ČSÚ, 2026.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Statistická ročenka Olomouckého kraje 2025. Olomouc: Krajská správa ČSÚ v Olomouci, 2025.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Strukturální mzdová statistika – Průměrné a mediánové mzdy podle krajů 2018–2024. Praha: ČSÚ, 2025.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Šetření o inovačních aktivitách podniků – CIS 2022 (referenční období 2020–2022). Praha: ČSÚ, 2024.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Věkové složení obyvatel podle krajů k 31. 12. 2024. Praha: ČSÚ, 2025.
- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) – data za Olomoucký kraj 2022–2024. Praha: ČSÚ, 2025.
- DEALROOM. Investiční data pro Olomoucký kraj a kraje ČR (venture kapitál a angel investice) 2014–2025. Dealroom.co, 2026.
- EVROPSKÁ KOMISE. EU Startup and Scaleup Strategy (Strategie EU pro startupy a scaleupy). Brusel: Evropská komise, 2026.
- EVROPSKÁ KOMISE. Choose Europe for Life Sciences (Zvolte si Evropu pro life-science). Brusel: Evropská komise, 2024.
- EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ. Kompas konkurenceschopnosti EU – stanovisko k regionálním inovačním ekosystémům. Brusel: Evropský výbor regionů, 2025.
- HAVLÍČEK, Karel a kol. Hospodářská strategie – Česko: Země pro budoucnost 2.0. Praha, 2024.
- HOSPODÁŘSKÁ KOMORA ČR. Česko na křižovatce – Priority České republiky. Praha: HK ČR, 2024.
- INOVAČNÍ CENTRUM OLOMOUCKÉHO KRAJE (ICOK), NÁRODNÍ KLASTROVÁ ASOCIACE (NCA). Vyhodnocení domén specializace v Olomouckém kraji. Olomouc: ICOK, NCA, 2026.
- INOVAČNÍ CENTRUM OLOMOUCKÉHO KRAJE (ICOK), OLOMOUCKÝ KRAJ. RIS3 strategie Olomouckého kraje (Aktualizace 2022). Olomouc: ICOK, 2022. Zpracováno v rámci projektu Smart Akcelerátor Olomouckého kraje II, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/18_055/0016626.
- INOVAČNÍ CENTRUM OLOMOUCKÉHO KRAJE (ICOK), TECHNOLOGICKÉ CENTRUM (TC). Foresight analýzy domén specializace Olomouckého kraje (Biomedicína, Life Science a Well-being; Zemědělství pro 21. století; Optika a jemná mechanika, optoelektronika; Pokročilé materiály a technologie). Olomouc: ICOK, 2026. Zpracováno v rámci projektu Smart Akcelerátor Olomouckého kraje III, reg. č. CZ.02.01.02/00/22_009/0004295.
- INOVAČNÍ CENTRUM OLOMOUCKÉHO KRAJE (ICOK). Analýza aktuálního stavu inovačního prostředí Olomouckého kraje. Olomouc: ICOK, 2026.
- MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. Statistiky nezaměstnanosti podle okresů Olomouckého kraje k 31. 12. 2024. Praha: MPSV, 2025.
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. Národní strategie umělé inteligence v České republice. Praha: MPO, 2024.
- MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky 2021–2027 (Národní RIS3 strategie). Praha: MPO, 2021.
- MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČR. Zdraví 2035 – Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice. Praha: MZ ČR, 2024.
- MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLOMOUC. Výroční zpráva o činnosti za rok 2024. Olomouc: MVŠO, 2025.

- OLOMOUCKÝ KRAJ. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Olomouckého kraje 2024–2028. Olomouc: Olomoucký kraj, 2024.
- OLOMOUCKÝ KRAJ. Strategický rámec OLIVIE. Olomouc: Olomoucký kraj, 2023.
- OLOMOUCKÝ KRAJ. Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje. Olomouc: Olomoucký kraj, 2020.
- RADA ASOCIACE KRAJŮ ČR. Kohezní politika – Návrh tematického zaměření v oblasti rozvoje regionů. Praha: Asociace krajů ČR, 2024.
- STARTUPBLINK. Global Startup Ecosystem Index (GSEI) – City Rankings: Olomouc, Praha, Brno, Ostrava, Plzeň. StartupBlink, 2026.
- STATUTÁRNÍ MĚSTO OLOMOUC. Strategický plán rozvoje města Olomouce pro období 2026–2032. Olomouc: Magistrát města Olomouce, 2025.
- SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR. Česko v roce 2029. Praha: SP ČR, 2024.
- UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Plán realizace strategického záměru vzdělávací a tvůrčí činnosti UP. Olomouc: UPOL, 2025.
- UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Strategie udržitelného rozvoje Univerzity Palackého v Olomouci. Olomouc: UPOL, 2023.
- UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Výroční zpráva o činnosti za rok 2024. Olomouc: UPOL, 2025.
- ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ ČR. Statistika patentových přihlášek a udělených patentů – Olomoucký kraj 2016–2024. Praha: ÚPV, 2025.
- ÚŘAD VLÁDY ČR. Cesta k evropské digitální dekádě: Strategický plán digitalizace Česka do roku 2030. Praha: Úřad vlády ČR, 2023.
- VĚDECKOTECHNICKÝ PARK UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI. Výroční zpráva o činnosti za rok 2025. Olomouc: UPOL, 2026.
- VYSOKÁ ŠKOLA LOGISTIKY o.p.s. Výroční zpráva o činnosti za rok 2024. Přerov: VŠLG, 2025. Dostupné z: https://vslg.cz/uredni-deska/

RISOK

Regionální
inovační strategie
Olomouckého kraje